

นักการเมืองถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

อาจารย์รักฎา เมธีโกศพงษ์
อาจารย์วีระ เลิศสมพร

สถาบันพระปกเกล้า
พฤษภาคม 2551

นักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

อาจารย์รักษา เมธิโกดพงษ์

อาจารย์วิระ เลิศสมพร

สถาบันพระปกเกล้า

สงวนลิขสิทธิ์ © 2551

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤษภาคม 2551

จำนวน 1,000 เล่ม ราคา 105 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

Nation : Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สถาบันพระปกเกล้า

นักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงใหม่_กรุงเทพฯ : สถาบัน, 2551 172 หน้า

1. นักการเมือง. 2. ไทย_การเมืองและการปกครอง

324.2092

ISBN 978-974-449-383-6

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์นรินทร์ เศรษฐบุต

รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม รัฐอมฤต

ดร.ถวิลวดี บุรีกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา

ผู้แต่ง

อาจารย์รักษา เมธิโกดพงษ์

อาจารย์วิระ เลิศสมพร

ผู้เรียบเรียง และประสานงาน

นางสาวอริศรา คำตัน

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพระปกเกล้า

47/101 อาคารศูนย์สัมมนา 3 ชั้น 5 ในบริเวณสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ

พลเรือนหมู่ 4 ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0-2527-7830-9 <http://www.kpi.ac.th>

พิมพ์ที่

ส เจริญ การพิมพ์

1510/10 ถนนประชาราษฎร์ 1 แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800

โทรศัพท์ 02-913-2080 โทรสาร 02-913-2081

นางจรินทร์ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

คำนำสถาบันพระปกเกล้า

การศึกษาการเมืองการปกครองของไทยที่ผ่านมามีอาจ
ปฏิเสศได้ว่ายังมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติเป็น
ส่วนใหญ่ สถาบันพระปกเกล้า โดยสำนักวิจัยและ
พัฒนาจึงได้ริเริ่ม และดำเนินการโครงการวิจัยสำรวจเพื่อ
ประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่นขึ้น เพื่อเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไป
ของภาคการเมืองที่มีการศึกษากันอยู่ก็คือสิ่งที่เรียกว่า
“การเมืองถิ่น” หรือ การเมืองในจังหวัดต่าง ๆ เป็นการศึกษา

เรื่องราวของการเมืองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยอันเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นภาพคู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติอีกระนาบหนึ่ง

หนังสือ “**นักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงใหม่**” เป็นผลผลิตชิ้นหนึ่งของโครงการดังกล่าว ซึ่งทางสถาบันพระปกเกล้าต้องขอขอบคุณ อาจารย์รักษา เมธิโกคพงษ์ และอาจารย์วิระ เลิศสมพร ในการทำวิจัยจนได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ของการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยเติมเต็มเรื่องราวทางการเมืองในส่วนที่ยังขาดอยู่ และหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการช่วยทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในระดับจังหวัดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งจะเป็นแรงกระตุ้นให้มีการศึกษาวิจัยการเมืองการปกครองไทยเพิ่มเติมต่อไป

ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

การสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อรู้จักนักการเมืองที่เคยได้รับการเลือกตั้งในจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเครือข่าย และกลวิธีการหาเสียงของนักการเมือง วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า นักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงใหม่สามารถจำแนกได้ดังนี้คือ อดีตข้าราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษา นักธุรกิจ บุคคลที่มีตำแหน่งในสมาคม/ชมรม อดีตข้าราชการในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค นักกฎหมาย และบุคลากรด้านสื่อสารมวลชน ส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น

นักการเมืองชาย มีนักการเมืองหญิงเพียง 4 คน โดยในจำนวนนี้มี ความสัมพันธ์กับนักการเมืองคือ เป็นคู่สมรส 2 คน และญาติ 1 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง อยู่ในตำแหน่ง 7 สมัย คือ นายไกรสร ตันติพงศ์ รองลงมาคือ 6 สมัย ได้แก่ นายทองดี อิศราชีวิน, นายเจริญ เขาวนัประยูร และนายสุรพันธ์ ชินวัตร

ความนิยมพรรคการเมืองของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 จนถึงปี พ.ศ.2539 พรรคการเมืองที่ได้รับการ ความนิยมจากประชาชน และได้ที่นั่ง ส.ส. จากจังหวัดเชียงใหม่ ค่อนข้างสม่ำเสมอ มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไปในแต่ละยุค สมัย ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ ยกเว้นในการเลือกตั้งครั้งที่ 15 (24 กรกฎาคม 2531) การเลือกตั้งครั้งที่ 18 (2 กรกฎาคม 2538) และในช่วงปี พ.ศ.2544 - 2548 ซึ่งกระแสความนิยมของพรรค ไทยรักไทยในจังหวัดเชียงใหม่มีสูง

วิธีการ และกลวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของ นักการเมืองถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีหลายรูปแบบ ได้แก่การใช้ ความสามารถเฉพาะตัวที่โดดเด่น การหาเสียงแบบเข้าถึงชาวบ้าน การแจกใบปลิว และการใช้เครือข่าย ส่วนบทบาท และความ สัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ พบว่า ครอบครั้ว วงศาคณาญาติ เพื่อนฝูง ลูกศิษย์ ลูกคำ รวมทั้ง ญาติลำเนาเดิม ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนทางการเมือง แก่นักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ให้ได้รับการเลือกตั้ง

ABSTRACT

The purpose of this study was to collect data about Chiang Mai local politicians who have been elected to parliament. The study examined such as politicians personal histories, relationships and campaigners. Data were collected through review of relevant documents and interviews. Data were analyzed qualitatively and organized into thematic patterns.

The study found that Chiang Mai local politicians could be categorized into seven types: retired officials in local government sector, educationist, businessmen, member of association, retired officials in provincial sector, lawyers and mass medium. Most of Chiang Mai

local politicians were male. There were 4 female politician: 2 are politician's wife and 1 is politician's relative. Mr. Kaison Tantipong was elected seven consecutive times. Mr. Thongdee Isaracheevin, Mr. Jarean Chaopayoon, and Mr. Suraphan Shinnawat were elected six times.

The popular of political party of people in Chiang Mai were found that since 1957– 1996 Democrat Party had always to be elected. Except in the 15th election (24 July 1988), 18th election (2 July 1995) and the election during 2001 to 2005 that Thairakthai Party in Chiang Mai had the high popular. The politician in Chiang Mai had the main of campaign strategy and method such using the outstanding ability, people directly campaign, election handbill and personal relationship. The role and relationship of benefit group and informal group found that the important factors of political support to be elected of politician in Chiang Mai were family, relative, friends, disciple, client, and hometown people.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำสถาบันพระปกเกล้า	III
คำนำผู้แต่ง	V
บทคัดย่อ	IIIV
บทที่ 1 บทนำ: การศึกษา “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จังหวัดเชียงใหม่	1
เกริ่นนำ	1
การศึกษาเกี่ยวกับ “การเมืองถิ่น” และนักการเมืองถิ่น จังหวัดเชียงใหม่	3

บทที่ 2	ข้อมูลทั่วไป และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1	ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดเชียงใหม่	5
2.2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทที่ 3	ข้อมูลนักรการเมืองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่	13
3.1	ข้อมูลพื้นฐานการเลือกตั้ง	13
3.2	พฤติกรรมทางการเมืองของนักรการเมือง จังหวัดเชียงใหม่	24
บทที่ 4	สรุปอภิปรายผลข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ	115
4.1	สรุป อภิปรายผลการศึกษา	115
4.2	ข้อเสนอแนะ	144
บรรณานุกรม		149
ภาคผนวก		151
	ภาคผนวก ก	153
	ภาพถ่ายนักรการเมืองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่	

สารบัญ ตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 2.1	หน่วยการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่	8
ตารางที่ 3.1	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2476 – 2548	14

บทที่ 1

บทนำ: การศึกษา “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จังหวัดเชียงใหม่

เกริ่นนำ

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่นในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ที่สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า ได้จัดสรรทุนสนับสนุนให้นักวิชาการในพื้นที่ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทำการวิจัยโดยมีฐานความคิดว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 เป็นต้นมา ได้สร้างระบบการเมืองในรูปแบบที่ให้ประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่กำหนด

นโยบายสาธารณะทั้งในระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้ดำเนินการมาหลายรูปแบบ และพัฒนาขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ตามคงมีอาจปฏิเสธได้ว่า การศึกษาการเมือง การปกครองไทยที่ผ่านมายังคงมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่ขาดหายไปของภาคการเมืองที่ศึกษากันอยู่ก็คือ สิ่งที่เราเรียกว่า **“การเมืองถิ่น”** ที่เป็นการศึกษาเรื่องราวของการเมืองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นภาพคู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติอีกกระนาบหนึ่ง เพราะในขณะที่เวทีการเมือง ณ ศูนย์กลางของประเทศกำลังเข้มข้นขึ้นไปด้วยการชิงไหวชิงพริบของนักการเมืองในสภา และพรรคการเมืองต่างๆ การเมืองอีกด้านหนึ่งในพื้นที่จังหวัด บรรดาสมัครพรรคพวก และผู้สนับสนุนทั้งหลาย ก็กำลังดำเนินกิจกรรมเพื่อรักษาฐานเสียงในพื้นที่ด้วยเช่นกัน และทันทีที่ภารกิจในส่วนกลางสิ้นสุดลง การลงพื้นที่พบประชาชนตามสถานที่ต่าง ๆ และการร่วมงานบุญงานประเพณี เป็นสิ่งที่นักการเมืองผู้หวังชัยชนะในการเลือกตั้งจะต้องปฏิบัติให้ได้อย่างทั่วถึงมิให้ขาดตกบกพร่อง

ภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัด ได้สะท้อนให้เห็นถึงหลายสิ่งหลายอย่างของการเมืองไทยที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ไนแ่งมุมที่อาจถูกมองข้ามไปในการศึกษาการเมืองระดับชาติ **“การเมืองถิ่น”** และ **“นักการเมืองถิ่น”** จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจทำการศึกษา เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้ที่ขาดหายไป และสิ่งที่ได้ทำการศึกษาค้นพบน่าจะสามารถช่วยให้เข้าใจการเมืองไทยได้ชัดเจนมากขึ้น

การศึกษา “การเมืองถิ่น” และ “นักการเมืองถิ่น” จังหวัดเชียงใหม่

หนังสือ “นักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงใหม่” จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อรู้จักนักการเมืองที่เคยได้รับเลือกตั้ง ทราบถึงเครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมือง และความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เช่น ครอบครัว วงศาคณาญาติ ฯลฯ ที่มีส่วนสนับสนุนทางการเมืองแก่นักการเมือง รวมถึงความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมือง ตลอดจนเพื่อทราบถึงวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของนักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ เพื่อเข้าใจถึงกลไกทางการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน ได้ทราบว่าตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกเป็นต้นมา มีนักการเมืองคนใดบ้างที่ได้รับเลือกตั้ง และชัยชนะของนักการเมืองเหล่านั้นมีสาเหตุ และปัจจัยอะไรสนับสนุน รวมถึงได้ทราบถึงความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เช่น ครอบครัว วงศาคณาญาติ ฯลฯ ที่มีต่อการเมืองในท้องถิ่นที่ทำการศึกษา และทราบถึงความสำคัญของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ทราบรูปแบบ วิธีการ และกลวิธีต่างๆ ที่นักการเมืองใช้ในการเลือกตั้ง ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ “การเมืองถิ่น” และ

“นักการเมืองถิ่น” สำหรับเป็นองค์ความรู้ในการศึกษาวิจัย
เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยต่อไป

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลทั่วไป

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือ มีพื้นที่ 20,107.057 ตารางกิโลเมตร สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 310 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่า และเทือกเขา

จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,650,009 คน เพศชาย จำนวน 811,990 คน เพศหญิง 838,019 คน

ประชากรนับถือศาสนาพุทธ 1,225,489 คน คิดเป็นร้อยละ 86.29 คริสต์ จำนวน 144,204 คน คิดเป็นร้อยละ 10.15 อิสลาม จำนวน 43,252 คน คิดเป็นร้อยละ 3.05 พราหมณ์ ฮินดู ซิกข์ และอื่นๆ จำนวน 7,198 คน คิดเป็นร้อยละ 0.51

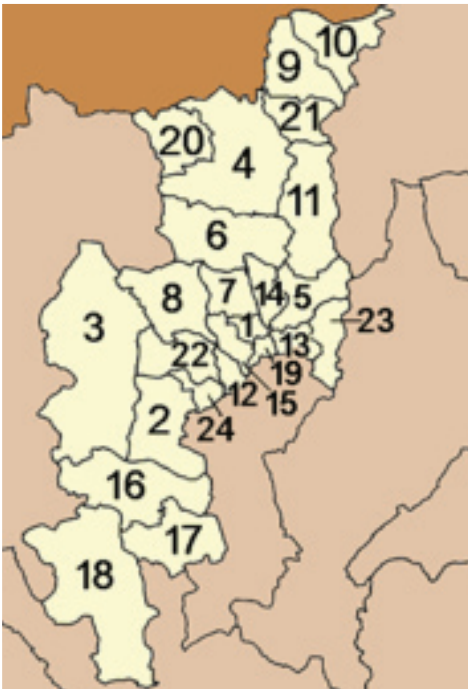
จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งการปกครองออกเป็น 22 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่

1. อำเภอเมือง
2. อำเภอจอมทอง
3. อำเภอแม่แจ่ม
4. อำเภอเชียงดาว
5. อำเภอดอยสะเก็ด
6. อำเภอแม่แตง
7. อำเภอแมริม
8. อำเภอสะเมิง
9. อำเภอฝาง
10. อำเภอแม่สาย
11. อำเภอพร้าว
12. อำเภอสันป่าตอง
13. อำเภอสันกำแพง
14. อำเภอสันทราย
15. อำเภอหางดง
16. อำเภอฮอด
17. อำเภอดอยเต่า
18. อำเภออมก๋อย

19. อำเภอสารภี
20. อำเภอเวียงแหง
21. อำเภอไชยปราการ
22. อำเภอแม่ออน
23. กิ่งอำเภอแม่ออน
24. กิ่งอำเภอดอยหล่อ

ภาพที่ 2.1 แผนที่ อำเภอต่างๆ ใน จ.เชียงใหม่

ที่มา: <http://th.wikipedia.org>

ตารางที่ 2.1 หน่วยการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	จำนวนหน่วยงานปกครอง					
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร	เทศบาลตำบล	อบต.	สภาตำบล
1. อำเภอเมืองเชียงใหม่	16	70	1	1	7	2
2. อำเภอจอมทอง	6	84	-	1	6	-
3. อำเภอแม่แจ่ม	10	113	-	1	7	3
4. อำเภอเชียงดาว	7	74	-	2	7	-
5. อำเภอดอยสะเก็ด	14	107	-	1	12	2
6. อำเภอแม่แตง	13	113	-	2	11	1
7. อำเภอแมริม	11	86	-	1	10	-
8. อำเภอสะเมิง	5	44	-	1	3	2
9. อำเภอฝาง	8	97	-	2	8	-
10. อำเภอแม่อาย	7	80	-	1	5	2
11. อำเภอพร้าว	11	100	-	1	11	-
12. อำเภอสันป่าตอง	11	117	-	2	10	1
13. อำเภอสันกำแพง	10	97	-	2	8	-
14. อำเภอสันทราย	12	110	-	2	10	-
15. อำเภอหางดง	11	98	-	2	10	-
16. อำเภอฮอด	6	58	-	1	6	-
17. อำเภอดอยเต่า	6	42	-	1	5	1

อำเภอ	จำนวนหน่วยงานปกครอง					
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร	เทศบาลตำบล	อบต.	สภาตำบล
19. อำเภอสารภี	12	102	-	1	11	-
20. อำเภอเวียงแหง	3	21	-	-	-	3
21. อำเภอไชยปราการ	4	41	-	1	4	-
22. อำเภอแม่วาง	5	55	-	1	5	-
23. กิ่งอำเภอแม่ฮอน	6	47	-	-	-	6
24. กิ่งอำเภอคอดอยหล่อ	4	49	-	-	4	-
รวม	204	1,896	1	28	166	23

ที่มา: <http://www.moc.go.th>

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสื่อสาร ทางการเมืองในเชิงกระบวนการ

Harold D. Lasswell สรุปว่า การสื่อสารทางการเมืองประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สารสื่อ ผู้รับสาร และผลกระทบของการสื่อสาร (อ้างในสุรพงษ์ ไชยชนะเสถียร, 2545)

ทั้งนี้ ผู้ส่งสาร หมายถึง นักการเมือง พรรคการเมือง องค์การสถาบัน และโครงสร้างของการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นจากบุคคลเป็นหลัก

ส่วนสารสนเทศทางการเมือง หมายถึงเนื้อหาสาระของการสื่อสารทางการเมืองโดยตรง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผ่านการกลั่นกรองจนเป็นความรู้ที่มีการจัดระเบียบพร้อมที่จะนำไปใช้ได้

ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง ส่วนใหญ่แล้วก็คือ สื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการผลักดันให้ประชาชนมีข้อมูลทางการเมือง ทั้งนี้ในอดีตที่ผ่านมาสื่อสารทางการเมืองมักทำให้ประชาชนมีแนวคิดไปในทางที่ยอมรับรัฐบาล แต่ในปัจจุบันด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ ที่มีความหลากหลาย และรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีความแตกต่าง และหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับชนชั้นนำ

แนวคิดนี้เห็นว่า อำนาจทางการเมืองถูกจำกัดอยู่ในคนกลุ่มน้อยที่เรียกว่า ชนชั้นนำทางการเมือง คนกลุ่มนี้เป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดเป้าหมายของรัฐ กำหนดนโยบาย รวมทั้งกำหนดการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคมว่าใครจะได้อะไรไปมากน้อยเพียงใด

Gaetano Mosca ระบุว่า ในทุกๆ สังคม จะประกอบด้วย 2 ชนชั้นคือ ชนชั้นปกครอง และชนชั้นที่ถูกปกครอง ทั้งนี้ชนชั้นปกครองจะทำหน้าที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และเป็นชนชั้นที่ผูกขาดอำนาจ และแสวงหาประโยชน์จากการใช้อำนาจ โดยที่ชนชั้นที่ถูกปกครองซึ่งมีจำนวนมากกว่าเป็นกลุ่มที่ถูกชี้แนะและควบคุม

การควบคุมสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคมดังกล่าวโดย
ชนชั้นนำนั้น สาเหตุประการหนึ่งเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่
ขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งส่งผล
ให้คนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจในการกำหนด
นโยบาย

บทที่ 3

ข้อมูลนักการเมืองถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ผู้แทนราษฎรของจังหวัดเชียงใหม่ นับตั้งแต่การเลือกตั้ง พ.ศ.2476 - 2548

จากการสำรวจข้อมูลรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่มีการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2476 จนถึง
พ.ศ.2548 พบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.1 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2476 - 2548

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
1	15 พ.ย. 2476	1. หลวงศรีประกาศ (ฉันท วิชยาภัย) 2. ขุนพินิจนากกร (บุญเพ็ง ยุคตะนันท์)			
2	7 พ.ย. 2480	1. พระศรีวรานุรักษ์ (ศรี บุญเจดียว) 2. นายสุวิทย์ (เล่งเสียน) พันธเศรษฐ 3. นายอินทร สิงหนตร	1 2 3		
3	12 พ.ย. 2481	1. นายภิญโญ อินทะวิวัฒน์ 2. นายอินทร สิงหนตร นายสีห์มัน วัฒนสอน 3. นายสุวิทย์ (เล่งเสียน) พันธเศรษฐ	1 2 3		สภาวินิจฉัยให้พ้นสมาชิก 28 มี.ค. 2482 เลือกตั้งแทน 11 มิ.ย. 2482
4	6 ม.ค. 2489	1. นายทองอินทร์ ปัญทมนนท์ 2. นายอินทร สิงหนตร 3. นายสุวิทย์ (เล่งเสียน) พันธเศรษฐ			

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
	5 ส.ค. 2489	1. นายสุมินทร์ อภัยคิน นายทองดี อิศราชีวิน 2. นายสรชัย จันทระปัญญา	1 2		เลือกตั้งเพิ่มเติมตามจำนวน ราษฎรที่เพิ่มขึ้น ถึงแก่กรรม 18 ก.ค. 2490 เลือกตั้งแทน 19 ต.ค. 2490
5	29 ม.ค. 2491	1. นายทองดี อิศราชีวิน 2. เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่ 3. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์			
	5 มิ.ย. 2492	1. นายทองย้อย กุลินทอง			เลือกตั้งเพิ่มเติมตามจำนวน ราษฎรที่เพิ่มขึ้น
6	26 ก.พ. 2495	1. นายพิรุณ อินทรารู 2. นายสงวน ศิริสว่าง 3. นายไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่ 4. นายเมธ รัตนประสิทธิ์			

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
7	26 ก.พ. 2500	<ol style="list-style-type: none"> นายวรศักดิ์ นิมานนท์ พลโท ประยูร ภมรมนตรี ร้อยโท ราตรี สิงหนตร นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ นายทองดี อิศราชีวิน 		<p>ประชาธิปไตย เสรีมนังคศิลา</p> <p>ไม่สังกัดพรรค ไม่สังกัดพรรค ไม่สังกัดพรรค</p>	ขาดคุณสมบัติ 22 มิ.ย.2500 ไม่มีการเลือกตั้งซ่อมแทน เพราะมีการยื่นอำนาจเมื่อ 16 ก.ย. 2500
8	15 ธ.ค. 2500	<ol style="list-style-type: none"> นายไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่ นายทองดี อิศราชีวิน นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ นายวรศักดิ์ นิมานนท์ นายไกรสร ตันติพงศ์ 		<p>ไม่สังกัดพรรค ไม่สังกัดพรรค สนงุมิ ประชาธิปไตย ประชาธิปไตย</p>	
9	10 ก.พ. 2512	<ol style="list-style-type: none"> นายไกรสร ตันติพงศ์ นายบุญเลิศ ชินวัตร นายวรศักดิ์ นิมานนท์ นายทองดี อิศราชีวิน นายปรีดา พัฒนถาบุตร เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่ 		<p>ประชาธิปไตย ไม่สังกัดพรรค ประชาธิปไตย ไม่สังกัดพรรค สหประชาไทย สหประชาไทย</p>	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
10	26 ม.ค. 2518	<ol style="list-style-type: none"> นายทองดี อิศราชีวัน นายอินทร์สม ไชยขาววงศ์ นายธวัชชัย นามวงศ์พรหม นายปรีดา พัฒนถาบุตร นายไกรสร ตันติพงษ์ นายอารีย์ วีระพันธุ์ นายอินสอน บัวเขียว นายสงสุข ภัคเกษม นายอารีย์ วีระพันธุ์ นายสงสุข ภัคเกษม นางณิชนพรา ภัคเกษม 	<ol style="list-style-type: none"> 1 1 1 2 2 3 3 2 3 3 	<p>ไม่สังกัดพรรค ประชาธิปัตย์ ไทย</p> <p>สันติชน ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์</p> <p>สังคมนิยมแห่งประเทศไทย ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์</p>	ถึงแก่กรรม 7 เม.ย. 2518 เลือกตั้งแทน 29 มิ.ย. 2518
12	22 เม.ย. 2522	<ol style="list-style-type: none"> พันตำรวจเอก ธาณี วีระเดชะ นายปรีดา พัฒนถาบุตร นายสุรพันธุ์ ชินวัตร นายเมฆอนอินทร์ รินคำ นายเจริญ เขาวนประยูร นายไกรสร ตันติพงษ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1 1 1 2 2 2 	<p>ชาติไทย กิจสังคม ชาติไทย กิจสังคม กิจสังคม ไม่สังกัดพรรค/ ประชาธิปัตย์</p>	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
12	22 เม.ย. 2522	7. นายอำนาจ ยศสุข 8. พลตำรวจตรีสง่า กิตติขจร	3 3	กิจสังคม รวมไทย	
13	18 เม.ย. 2526	1. นายบริดา พัฒนถาบุตร 2. นายสุบิน ปิ่นขยัน 3. นายสุรพันธ์ ชินวัตร 4. นายเจริญ เขาวนประยูร 5. นายไกรสร ตันติพงษ์ 6. นายมานะ แพรสกุล 7. นายอำนาจ ยศสุข 8. นายสยาม รามสูต	1 1 1 2 2 2 3 3	กิจสังคม กิจสังคม ชาติไทย กิจสังคม ประชาธิปไตย กิจสังคม กิจสังคม กิจสังคม	
14	27 ก.ค. 2529	1. นายสุบิน ปิ่นขยัน 2. นายจำลอง ไชยลังการณ 3. นายสุรพันธ์ ชินวัตร 4. นายเจริญ เขาวนประยูร 5. นายมานะ แพรสกุล 6. นายไกรสร ตันติพงษ์	1 1 1 2 2 2	กิจสังคม ประชาธิปไตย ชาติไทย สหประชาธิปไตย สหประชาธิปไตย ประชาธิปไตย	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
14	27 ก.ค. 2529	7. นายอำนาจ ยศสุข 8. นายสงสุข ภัคเกษม 9. นายชาญชัย ไพรัชกุล	3 3 3	กิจสังคม ราษฎร สหประชาชาติไทย	
15	24 ก.ค. 2531	1. นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ 2. นายสุบิน ปิ่นขยัน 3. นายสุพรรณิษฐ์ ชินวัตร 4. นายเจริญ เขาวงษ์ประยูร 5. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ 6. นายมานะ แพร่สกุล 7. นายอำนาจ ยศสุข 8. นายวรินทร์ ลิ่มศักดิ์ากุล 9. นายสยาม รามสูต	1 1 1 2 2 2 3 3 3	กิจสังคม กิจสังคม ชาติไทย รวมไทย/เอกภาพ รวมไทย/เอกภาพ รวมไทย/เอกภาพ กิจสังคม กิจสังคม รวมไทย/เอกภาพ	
16	22 มี.ค. 2535	1. นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ 2. นายณรงค์ นิยมไทย 3. นายปรีชา ผ่องเจริญกุล 4. นายเจริญ เขาวงษ์ประยูร	1 1 1 2	ความหวังใหม่ ประชาธิปไตย สามัคคีธรรม สามัคคีธรรม	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
16	22 มี.ค. 2535	5. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ 6. จ.ส.ต. อุดม วรวัลย์ 7. นายสงสุข ภาคเกษม 8. นายสุรพล เกียรติไชยการ 9. นายอำนาจ ยศสุข	2 2 3 3 3	สามัคคีธรรม สามัคคีธรรม สามัคคีธรรม สามัคคีธรรม ความหวังใหม่	
17	13 ก.ย. 2535	1. นายณรงค์ นิยมไทย 2. นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ 3. นายวิชัย วงศ์ไชย 4. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ 5. นายมนอนอินทร์ รินคำ 6. นายเจริญ เขาวนประยูร 7. นายสงสุข ภาคเกษม 8. นายบุญช่วย ภู่อินาพันธ์ 9. นายสุรพล เกียรติไชยการ	1 1 1 2 2 2 3 3 3	ประชาธิปไตย ความหวังใหม่ พลังธรรม ชาติพัฒนา พลังธรรม ชาติพัฒนา ชาติไทย ชาติพัฒนา ชาติพัฒนา	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
18	2 ก.ค. 2538	<ol style="list-style-type: none"> 1. นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ 2. นายวิชัย วงศ์ไชย 3. นายสุรพันธ์ ชินวัตร 4. นายอำนาจ ยศสุข 5. นายบุญช่วย ภูสีนาพันธ์ 6. นายสุรพล เกียรติไชยการ 7. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ 8. นางกิงกาญจน์ ณ เชียงใหม่ 9. นายทวีศักดิ์ สุภาศรี 10. นายมานะ แพร่สกุล 	<ol style="list-style-type: none"> 1 1 1 2 2 2 3 3 4 4 	<p>ความหวังใหม่</p> <p>พลังธรรม</p> <p>ชาติไทย</p> <p>น้ำไทย</p> <p>ชาติพัฒนา</p> <p>ชาติพัฒนา</p> <p>ชาติพัฒนา</p> <p>ความหวังใหม่</p> <p>ชาติพัฒนา</p> <p>เอกภาพ</p>	หมายเหตุ
19	17 พ.ย. 2539	<ol style="list-style-type: none"> 1. นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ 2. นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล 3. นางสาวธรินรัตน์ พุทธิปวง 4. นายบุญช่วย ภูสีนาพันธ์ 5. นายณรงค์ ภูอิทธิวงศ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1 1 1 2 2 	<p>ความหวังใหม่</p> <p>ประชาธิปไตย</p> <p>ประชาธิปไตย</p> <p>ชาติพัฒนา</p> <p>ชาติพัฒนา</p>	<p>ลาออก 28 มี.ย. 2543</p> <p>ลาออกจากสมาชิกพรรค</p> <p>1 ต.ค. 2543</p>

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
19	17 พ.ย. 2539	6. นายอำนาจ ยศสุข 7. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ 8. นางกิงกาญจน์ ณ เชียงใหม่ 9. นายทวีศักดิ์ สุภาศรี 10. นายสันติ ต้นสุหัช	2 3 3 4 4	ความหวังใหม่ ชาติพัฒนา ความหวังใหม่ ชาติพัฒนา ความหวังใหม่	ลาออก 28 มิ.ย. 2543 ลาออก 20 ก.ย. 2543 ลาออก 28 มิ.ย. 2543
20	6 ม.ค. 2544	1. นายปกรณ์ มุรณุปกรณ์ 2. นางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์ 3. นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ 4. นายวิทยา ทรงคำ 5. นายพรชัย อรรถปรีชากร 6. นายนพคุณ รัฐไมเท 7. นายสุรพล เกียรติไชยากร 8. นางผดนิษฐา ภัคเกษม 9. นายยงยุทธ สุภาพ 10. นายสันติ ต้นสุหัช	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ประชาธิปัตย์ ไทยรักไทย	ได้เมื่อ 29 ม.ค. 2544

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับ/ชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
21	6 ก.พ. 2548	1. นายปกรณ์ นुरुณปกรณ์ 2. นายแพทย์ ชินวัตร 3. นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ 4. นายวิทยา ทรงคำ 5. นายพรชัย อรรถปรียางกูร 6. นายนพคุณ รัฐไพฑ 7. นายสุรพล เกียรติไชยากร 8. นางผดุงนันทรา ภัคเกษม 9. นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ 10. นายสันติ ตันสุหัช	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย ไทยรักไทย	

ที่มา: ทำเนียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฝ่ายผลิตเอกสารรัฐสภา กองการประชาสัมพันธ์
สำนักงานประชาสัมพันธ์ภาษาไทย พ.ศ.2475-2548

3.2 ประวัติผู้แทนราษฎรของ จังหวัดเชียงใหม่นับตั้งแต่การเลือกตั้ง พ.ศ.2476 - 2548

ข้อมูลเกี่ยวกับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่หลวงศรีประกาศ (ฉันท วิชยาภัย) ถึงนายจำรูญ ไชยลังการณ ผู้วิจัยได้อ้างอิงจากหนังสือ “สังคมเมืองเชียงใหม่” ในบทที่ว่าด้วย ส.ส.รุ่นเก่าของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเขียนโดย พ.ต.ท.อนุ เนินหาด รองผู้กำกับการ สภ. อ.แมริม จังหวัดเชียงใหม่ (อนุ เนินหาด, พ.ต.ท., 2545: 116-200)

3.2.1 หลวงศรีประกาศ เดิมชื่อ ฉันท วิชยาภัย

เกิดเมื่อ พ.ศ.2428 เป็นชาวจังหวัดจันทบุรี เริ่มการศึกษาจากโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี และเรียนจบประโยค 1 ชั้น 3 รับราชการเป็นครู ต่อมาลาออกเข้าทำงานเป็นผู้ช่วยสมุหบัญชีประจำอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จนถึงปี พ.ศ.2449 จึงลาออกติดตามพระยามโหสถศรีพิพัฒน์ซึ่งทำงานเป็นผู้พิพากษาศาลจันทบุรีแล้วย้ายไปเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลจังหวัดภูเก็ต จนกระทั่งปี พ.ศ.2452 ได้ย้ายติดตามพระยามโหสถศรีพิพัฒน์ซึ่งย้ายมาเป็นอธิบดีศาลต่างประเทศ และตำแหน่งข้าหลวงพิเศษมณฑลพายัพที่เมืองเชียงใหม่ ขณะนั้นหลวงศรีประกาศมีอายุได้ 24 ปี ทำหน้าที่เป็นเสมียนศาล และพักอยู่บ้านพักอธิบดีผู้พิพากษาศาลซึ่งตั้งอยู่บริเวณจวนผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ใกล้สะพานนวรัฐที่นี้เองหลวงศรีประกาศพบรัก และแต่งงานกับแม่เรือนแก้วซึ่งมีบ้านพักอยู่บริเวณมุกถนนเชิงสะพานนวรัฐด้านตะวันออก หลังแต่งงาน ได้ซื้อที่ดินบริเวณติดกับโรงแรมศรีประกาศเพื่ออยู่อาศัย

ต่อมาได้ขอซื้อโรงแรมศรีประกาศซึ่งเดิมเป็นบ้านของนายศรีโหม้ วิชัย

หลวงศรีประกาศรับราชการอยู่ที่ศาลต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็เรียนหนังสือทางด้านกฎหมายผ่านทางไปรษณีย์ จนได้เนติบัณฑิต สามารถเป็นทนายว่าความได้ คดีใหญ่ที่หลวงศรีประกาศรับว่าความ คือคดีฟ้องร้องเรื่องการทำป่าไม้ระหว่างหลวงโยนการพิจิตรกับบริษัททำไม้ของต่างชาติ คดีนี้เองทำให้หลวงศรีประกาศตัดสินใจลาออกจากราชการประจำ และทำงานเป็นทนายความอย่างเดียว จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของเมืองเชียงใหม่ ต่อมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ในยุคแรก และได้รับเลือกร่วมกับขุนพิณิจรนากร (บุญเพ็ง ยุกตะนันท์)

หลวงศรีประกาศเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2476-2480 ต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ในปี พ.ศ.2480 ไม่มีชื่อหลวงศรีประกาศว่าได้รับเลือก จึงไม่ทราบข้อมูลว่าท่านได้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกหรือไม่ แต่ท่านได้ลงเล่นการเมืองท้องถิ่นโดยเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่หลายสมัยเมื่อปี พ.ศ.2479-2483 ปี พ.ศ.2483-2487 สลับกับ ร.อ.หลวงสำเร็จณรงค์ และนายศรี บุญเฉลียว และปี พ.ศ.2492-2496

หลวงศรีประกาศขณะเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ และนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ได้พัฒนาท้องถิ่นไว้อย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นบุคคลสำคัญหลักผู้หนึ่ง ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือครูบาศรีวิชัยในการสร้างถนนขึ้นดอยสุเทพในปี พ.ศ.2477

หลวงศรีประกาศสมรสกับแม่เรือนแก้ว ไม่มีบุตรธิดา ได้รับนางบัวซอน วิชาภัย บุตรีของพระอาจโทรการ (อดีต นายไปรษณีย์เชียงใหม่) และแม่คำใส มาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม

หลวงศรีประกาศเลิกละเล่นการเมืองเมื่อปี พ.ศ.2501 ขณะอายุ 77 ปี แม้ขณะนั้นอายุมากแล้ว แต่ยังคงมีนักการเมืองรุ่นหลังแวะเวียนมาขอให้เข้าร่วมด้วย หนึ่งในนั้นคือคุณเลิศ ชินวัตร บิดาของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้แวะมาที่บ้านพักหลวงศรีประกาศเพื่อขอให้ชื่อหลวงศรีประกาศร่วมในกลุ่มการเมืองท้องถิ่นด้วย เดือดร้อนถึงแม่คำใสต้องห้ามปราม เนื่องจากไม่ยอมให้หลวงศรีประกาศต้องเหน็ดเหนื่อยกับการหาเสียง ทำให้หลวงศรีประกาศยอมตามคำแนะนำ และเลิกละเล่นการเมืองในที่สุด

หลวงศรีประกาศเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2512 ขณะอายุ 83 ปี

3.2.2 พระศรีวรานุรักษ์ ปู่เดิมคือ ศรี บุญเฉลียว

เป็นชาวเชียงใหม่แต่กำเนิด บุตรของนายวัง และนางบัวจันทร์ บุญเฉลียว เกิดที่บ้านศาลา ต.ท่าศาลา อ.เมืองเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ.2440 เข้าเรียนที่โรงเรียนยุพราชวิทยาลัยสมัยที่เรียกว่า “โรงเรียนกลางเวียง” ขณะเรียนชั้นประถม 4 เข้าหลวงสิทธิชาตมณฑลพายัพ คือ เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ มาตรวจโรงเรียน และขึ้นชอบ ด.ช.ศรี บุญเฉลียว จึงเอย่ปากขอรับเป็นบุตรบุญธรรม เมื่อจบชั้นมัธยม 6 จึงได้รับการอุปการะจากเจ้าพระยาสุรสีห์ฯ ส่งเรียนต่อที่โรงเรียนปกครอง กระทรวงมหาดไทย จนเรียนสำเร็จเมื่ออายุ 17 ปีเศษ เดินทางกลับมาเชียงใหม่เข้ารับราชการประจำแผนกเลขานุการ มณฑลพายัพ

ปี พ.ศ.2465 เจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐีย้ายไปเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยที่กรุงเทพฯ จึงชวนนายศรี บุญเฉลียวไปด้วย โดยบรรจุรับราชการแผนกเวรพิเศษ พร้อมกันนั้นได้เรียนกฎหมายควบคู่ไปด้วย ในปีต่อมาขอกลับมารับราชการที่เมืองเชียงใหม่เพื่อดูแลมรดกที่อายุมาก และเจ็บป่วยบ่อย มารับราชการทางภาคเหนือจนเลื่อนตำแหน่งเป็นเสมียนตราดมณฑลพายัพ รับบรรดาศักดิ์เป็นขุนศรีวรานุรักษ์ ต่อมารับตำแหน่งนายอำเภอสารภีในปี พ.ศ.2469 ภายหลังได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหลวง และพระตามลำดับ

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 ด้านการเมืองมีการก่อกวนก่อกบฏที่เชื่อว่าสนับสนุนระบอบกษัตริย์เดิม จึงมีคำสั่งย้ายพระศรีวรานุรักษ์ไปอยู่มณฑลนครราชสีมา พระศรีวรานุรักษ์มองว่าการเป็นบุตรบุญธรรมของเจ้าพระยาสุรสีห์วิสิษฐีย์ซึ่งเป็นฝ่ายเชื้อพระวงศ์ อาจถูกฝ่ายคณะราษฎรเพ่งเล็ง และกีดกันในการทำงาน พระศรีวรานุรักษ์จึงลาออกจากราชการในปี พ.ศ.2477 เมื่อรับคำสั่งเป็นข้าหลวงตรวจการกรมมหาดไทยขณะนั้นอายุได้ 37 ปี

หลังจากออกจากราชการ พระศรีวรานุรักษ์กลับมาประกอบอาชีพส่วนตัวที่เมืองเชียงใหม่ โดยมาทำสวนที่ชื่อไร่ประมาณ 10 ไร่ที่บริเวณตาดน้ำปิงใกล้สะพานเม็งราย (บริเวณร้านราชาวดีเดิม) และเล่นการเมืองจนได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ.2480 และได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ.2486 หลังจากนั้นก็มีรายชื่อเป็นนายกเทศมนตรีสลับกับหลวงศรีประกาศ และ

ร.อ.หลวงสำเร็จณรงค์ ในปี พ.ศ.2483 – 2487 และในปี พ.ศ.2496 -2501 เป็นนายกเทศมนตรีประเภทที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง

ด้านชีวิตครอบครัว พระศรีวรานุรักษ์สมรสกับคุณจินดา บุญเฉลียว มีบุตร 1 คน คือ คุณดาวศิริ บุญเฉลียว สามีคือ น.พ.ศรรัตน์ บุญเฉลียว อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลจังหวัดลำปาง มีบุตรธิดา 5 คน คือ นางดารารักษ์ บุญเฉลียว อาจารย์คณะบริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นายรัชดา บุญเฉลียว นางภัทรา บุญเฉลียว นายเต็มศักดิ์ บุญเฉลียว และนายเต็มศักดิ์ บุญเฉลียว

หลวงศรีวรานุรักษ์เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2518 ขณะอายุ 78 ปี ที่จังหวัดลำปาง

3.2.3 นายอินทร สิงหนेत्र

เป็นบุตรของนายดวงชื่น และนางบัวจันทร์ สิงหนेत्र มีพี่น้องรวม 7 คน ได้แก่ นายอินทร นางสาวศรีวิไล นายแพทย์จินดา ร.ท.ราศี นายอดุลย์ นายดวงเลื่อน และนายทองว่อน (เทอดศักดิ์)

นายแพทย์บุญเริ่ม สิงหนेत्र ซึ่งเป็นหลานของ นายอินทร สิงหนेत्र บันทึกไว้ในหนังสือ “กระดุกบนหิ้ง” เกี่ยวกับคุณอินทรซึ่งมีศักดิ์เป็นลุงว่า

“... คุณลุงผมเดิมาก็ได้รับความกรุณาจากพ่อครู แฮริส เป็นนักเรียนเสียเงินครึ่งราคา คือ ต้องทำงานให้โรงเรียนอีก

ครึ่งหนึ่งลูกๆ ของคุณปู่ต้องเรียนแบบนี้ทุกคน รวมทั้งผมเองก็ต้องเรียนแบบนี้เพราะคุณปู่มีลูกหลายคน ต่อมาเมื่ออาจารย์แฮริสไปพักผ่อนประจำปี ก็ถูกเรียกให้เสียเงินเต็ม ครูไทยเวลานั้นเลิกระบบทำงานใช้หนี้ คุณลุงอินทรต้องไปเรียนต่อที่โรงเรียนยุพราช และจบมัธยมปีที่แปด (สูงสุดสมัยนั้น) รวมทั้งนายราศีกิจบุพพราชด้วยเช่นกัน ถูกเกณฑ์ทหารเลยเรียนต่อจนสำเร็จเป็นนายดาบรับราชการอยู่หลายปี ส่วนคุณลุงอินทรได้ไปเรียนเป็นทนายความแบบเก่า คือ ตั้งต้นที่ตื่นโรงศาลจนสอบได้เป็นทนายความชั้น 1 ที่ได้ปริญญาธรรมศาสตรบัณฑิตมานั้นได้มาภายหลัง โดยเรียนทางไกลแล้วไปสอบเอาพร้อมกับภรรยา คืออาจารย์เสงี่ยม สกุลเดิมคือ ชุนหศิริ)

คุณลุงอินทรเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเชียงใหม่ คู่ต่อสู้ที่รุนแรงคือคุณหลวงศรีประกาศ และคุณพระศรีวราห์ ท่านนายกเทศมนตรีของเชียงใหม่ทั้งสองท่าน มิใช่เพราะคุณลุงอยากเป็นนายกเทศมนตรี แต่การทำงานของนายกฯ ไม่ถูกใจท่าน จึงออกหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ของเชียงใหม่ขึ้นมาฉบับหนึ่ง ชื่อหนังสือพิมพ์นั้นผมจำไม่ได้ ท่านเป็นทนายที่รักความยุติธรรมสมเป็นคริสเตียนที่มีความรักเมตตา รักความยุติธรรม และดำเนินตามพระบิดาด้วยใจอ่อนสุภาพในขณะที่ทำหน้าที่ผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนฯ เสนอให้เอาวันที่ 24 มิถุนายน เป็นวันชาติ เพราะเป็นวันที่คณะราษฎรได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง คุณลุงผมค้าร่วมร่วมกับ ส.ส. จากอีสานหลายท่าน เช่น นายเลียง ไชยกาล บอกว่านั่นมันวันปฏิวัติ ที่ท่านค้านเพราะคนไทยยังนับเอาสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันเอก ไม่ลบหลู่ ปรากฏว่า

บรรดาลูกสมุนคณะราษฎรที่หากินกับบ้านเมืองในสมัยนั้นจับคุณลุง และนายเลียงโยนน้ำที่สระในพระที่นั่งอนันตสมาคม และมีมดให้ขับออกจากสภาผู้แทนราษฎร รุนแรงมาก นี่เป็นตัวอย่างของการต่อสู้ ที่ท่านต้องถึงแก่กรรมไปก็เพราะไปว่าความที่นายความทั้งเชียงใหม่ไม่มีใครยอมรับว่าให้ เพราะตำรวจเป็นจำเลยในคดีฆ่าคน ไปขู่ทนายทุกคนในเชียงใหม่รวมทั้งลุงผมด้วย แต่คุณลุงยืนฟังตามหลักฐานมันจึงตามมาyingในขณะที่ได้เดิน morning walk น่องชายของท่าน คือ นายอดุลย์ สิงหเนตร และศรีภรรยา นางเสงี่ยม ช.สิงหเนตร ร่วมกันเป็นทนายดำเนินงานต่อ จับตำรวจเข้าคุกไปหลายสิบปี ผู้ยิงคุณลุงก็ติดคุกไปหัวโต...”

นายแพทย์บุญเริ่ม บุตรของนายแพทย์จินดาผู้เป็นน้องของนายอินทร สิงหเนตร พูดถึง ส.ส. อินทว่า

“...ส.ส. อินทรเป็นทนายความ และเป็น ส.ส. เชียงใหม่ มีชื่อเสียงมาก เคยถูกจอมพล ป. ขับออกจากสภาเนื่องจากไปคัดค้านเรื่องกำหนดวันชาติ ซึ่งในสภาเสนอวันที่ 24 มิถุนายน แต่อินทรค้านว่าเป็นวันกบฏ ไม่ใช่การสร้างชาติ จึงถูก ส.ส. ในสภาจับโยนสระน้ำ ตอนท้ายของชีวิต ไปทำคดีตำรวจฆ่าชาวบ้านตายที่โรงพักคอยสะเก็ด คดีนี้ไม่มีใครกล้าเป็นทนายให้ฝ่ายผู้ตาย แต่นายอินทรกล้า เป็นคนไม่กลัว ต่อมาถูกขู่โดยคนร้ายยิงปืนเข้าไปในบ้าน แต่ก็ไม่กลัว จนในที่สุดขณะเดินออกกำลังกายตอนเช้าที่หน้าวัดศรีดอนไชย สมัยนั้นเป็นที่เปลี่ยว ถูกคนร้ายดักยิงเสียชีวิต ต่อมาจับคนร้ายได้...”

3.2.4 นายสุวิชัย (เล่งเสียน) พันธเศรษฐ

เป็นบุตรของนายสุนโงง ชุติมา และนางคำมูล ชุติมา นายสุนโงงนี้เป็นพี่ชายของหลวงอนุสารสุนทร (สุนธีร์ ชุติมา) ทั้งคู่เป็นบุตรของนายด้อย แซ่ฉั่ว และนางแวน แซ่แต้ มีพี่น้องรวม 6 คน คือนางบัวจันทร์ นิมมานเหมินทร์ (สมรสกับนายมาอี แซ่ฉั่ว) นายสุนปู่ ชุติมา, นายสุนโงง ชุติมา, นายสุนธีร์ ชุติมา (หลวงอนุสารสุนทร สมรสกับนางคำเที่ยง ชุติมา และนางอโนชา สุวรรณรังษี) นายสุนฮวด ชุติมา และนางบุญปั้น ตนะพงษ์

คุณสุวิชัย พันธเศรษฐ มีพี่น้องรวม 9 คน ได้แก่

1. นายเพ็ชร์ ชุติมา
2. นายโต ชุติมา
3. นายกระแสร้อย ชุติมา
4. นางทองสุก ชุติมา
5. นายจรัส ชุติมา
6. นายยุทธ (แดงหน้อย) ชาวสันต์
7. นายสุวิชัย พันธเศรษฐ
8. นายทองดี อิศราชีวิน
9. คุณสุวิชัย สกุลเดิม คือ ชุติมา

ภายหลังเปลี่ยนเป็น “**พันธเศรษฐ**” เกิดปี พ.ศ.2450 เข้ารับการศึกษาที่กรุงเทพฯ สมรสกับนางสมสมัย ดวงหิรัญ มีบุตรธิดารวม 5 คน ได้แก่ นางมรกต ศักดิ์นิมิต นายสุรสิทธิ์ นางสาวเพชรภรณ์ พ.ท.สุรศักดิ์ และนายสุรเทพ

หลังจากเลิกเล่นการเมือง คุณสุวิชัยใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ที่กรุงเทพฯ เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2525

3.2.5 นายภิญโญ อินทะวิวัฒน์

เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในตระกูลใหญ่ตระกูลหนึ่งของเมืองเชียงใหม่ “อินทะวิวัฒน์” มาจากพระยาจำบ้านรัชฎาโยนัคราช (หรือรองอำมาตย์เอก พระยาจำบ้านรัชฎาโมณะคราช ตามเอกสารที่ญาติบันทึกไว้) มีชื่อเดิมคือ ก้อนแก้ว อินทะวิวัฒน์ เกิดปี พ.ศ.2414 ที่บ้านหนองฝิ่ง อำเภอสารภี เป็นบุตรของพญาวังในอดีตผู้พิพากษาสมัยพ่อเจ้ากาวิโลรสสุริยวงศ์ เจ้านครเชียงใหม่กับแม่บัวคำ

พระยาจำบ้านรัชฎาโยนัคราช (ก้อนแก้ว อินทะวิวัฒน์) รับราชการเป็นผู้พิพากษาตรงกับสมัยพ่อเจ้าอินทวโรธ ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 ว่ากันว่าเป็นผู้บุกเบิกเริ่มตลาดประตูเชียงใหม่ซึ่งเป็นบริเวณบ้านเดิม รวมทั้งจัดสร้างตลาดนรการที่อำเภอหางดง ให้แผนกศึกษาธิการเก็บผลประโยชน์บำรุงการศึกษาของอำเภอ (อยู่บริเวณตรงข้ามตลาดเทศบาลหางดง) พระยาจำบ้านรัชฎาโยนัคราชแต่งงานกับแม่จันทร์แก้ว มีบุตรธิดารวม 8 คน ได้แก่นางดวงดี นางสุดา นางยอดแก้ว นางปราณี นางจังกร นางจินดา (สมรสกับพระศรีวราธุรงค์) นายทองอินท์ และนายภิญโญ อินทะวิวัฒน์ ภรรยาอีกคนหนึ่งคือ แม่ฟองแก้ว มีบุตรสาวด้วยกัน 2 คน ได้แก่นางคำป็น (สมรสกับขุนนฤบาลธนะกิจ หรือทอง สุคันธกุล) และนางบุญป็น (สมรสกับนายสมบุญณ์ บุญยราศี อดีตปลัดอำเภอดอยสะเก็ด)

หากย้อนไปอีกรุ่นหนึ่ง คือรุ่นบิดาของพระยาจำบ้านรัชฎาโยนัคราช คือ พญาวังโน หรือหนานอินตะ เป็นชาวบ้านบ้านหนองฝิ่ง อำเภอสารภี ทำงานอยู่ในคุ้มของพระเจ้ากาวิโลรส

สุริยวงศ์ เจ้าหลวงเชียงใหม่องค์ที่ 6 มีความสนิทสนมกับ เจ้าบุรีรัตน์ (หน่อเมือง ณ เชียงใหม่) ซึ่งมีค้ำอยู่ที่ย่านประตู เชียงใหม่ เนื่องจากเคยยกกำลังไปปราบโจรผู้ร้ายร่วมกันอยู่บ่อยๆ พญาวังในรับราชการล่วงมาถึงสมัยพระเจ้าอินทวิชยานนท์ และเจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์ เจ้าหลวงองค์ที่ 7 และ 8 เมื่ออายุมาก จึงลาออกจากราชการ มีภรรยา 2 คน คือ แม่เฒ่าโนจา (มีบุตรธิดา ร่วมกัน 6 คน ได้แก่ นางสาวบัวขึ้น นายน้อยหมา นางสาวบัวเขียว นางสาวบัวหอม นางสาวบัวตุ้ม และขุนอินทสมบัติ หรือคำแสน อินทะวิวัฒน์) และแม่เฒ่าบัวคำ (มีบุตรธิดาร่วมกัน 5 คน ได้แก่ นายคำมูล นางสาวอุสา พระยาจำบ้านรักษาโยนคราช นายคำหล้า และนางสาวคำออน อินทะวิวัฒน์)

นามสกุลอินทะวิวัฒน์เป็นนามสกุลพระราชทาน จากรัชกาลที่ 6 สมัยที่บุตรชายของพระยาจำบ้านรักษาโยนคราช เรียนที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงที่ห้วยแก้วได้ยื่นขอไว้ ดังความว่า

“ขอให้นามสกุลของนักเรียนมหาดเล็กหลวงของ อินทร์ตามที่ขอมานั้นว่า อินทะวิวัฒน์ะ อันเปนมงคลนาม ขอให้ สกุลอินทะวิวัฒน์ะมีความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงอยู่ในกรุงสยาม ชั่วกัลปาวสาน พระที่นั่งพิमानปฐม วันที่ 20 มีนาคม พุทธศักราช 2460”

คำว่า “อินทะวิวัฒน์ะ” มาจากชื่อบรรพบุรุษ คือ คำว่า “อินตะ” จากหนานอินตะ นั่นเอง

สัญลักษณ์แห่งคุณความดีของพระยาจำบ้านรักษาโยนคราชส่วนหนึ่ง คือ ชื่อ “ถนนจำบ้าน” ซึ่งเป็นถนนเริ่มจาก

ด้านหลังบ้านพักอัยการ ผ่านข้างสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง
เชียงใหม่ ไปจรดสามแยกหน้าโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โดยเชื่อ
กันว่าพระยาเจ้าบ้านรักษาโยนัคราชได้บริจาคที่ดิน และร่วมสร้าง
ถนนสายนี้ด้วย คุณภิญโญ อินทะวิวัฒน์ เป็นบุตรชายคนเล็กของ
พระยาเจ้าบ้านรักษาโยนัคราช เริ่มการศึกษาที่โรงเรียน
มหาดเล็กหลวงพร้อมกับพี่ชายคือ นายทองอินท์ เมื่อโรงเรียน
มหาดเล็กหลวงเลิกกิจการ คุณภิญโญเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนปรินซ์
รอยแวลวิทยาลัยจนจบ ม.8 เข้ารับราชการเป็นปลัดอำเภออยู่หลาย
อำเภอ ต่อมาลงสมัคร ส.ส. เขต 1 ในปี พ.ศ.2481 ซึ่งว่ากันว่าเป็น
เขตเดียวกันกับพระศรีวราณรงค์ผู้เป็นสามีของพี่สาวคุณภิญโญ
ทำให้พระศรีวราณรงค์ต้องถอนตัว และคุณภิญโญได้รับเลือก
เนื่องจากเคยเป็นปลัดอำเภอมาหลายอำเภอ รวมทั้งอำเภอเมือง
เชียงใหม่ด้วย ทำให้เป็นที่รู้จักทั่วกัน อีกทั้งเป็นบุตรของพระยา
เจ้าบ้านรักษาโยนัคราชที่ยังมีบารมีมากอยู่ถึงแม้ว่าจะเสียชีวิตแล้ว
ก็ตาม

ตระกูลอินทะวิวัฒน์เกี่ยวข้องกับตระกูล
ณ เชียงใหม่ จนแทบจะแยกกันไม่ออก เริ่มที่ความสนิทสนมกัน
ระหว่างเจ้าบุรีรัตน์ (หน่อเมือง ณ เชียงใหม่) และพญาวังโน มาถึง
รุ่นพระยาเจ้าบ้านรักษาโยนัคราช ต่อมารุ่นลูกมีการแต่งงานกัน คือ
คุณภิญโญแต่งงานกับเจ้าจันทร์สม ณ เชียงใหม่ และเจ้าน้อยสิงห์ทอง
ณ เชียงใหม่ พี่ของเจ้าจันทร์สม แต่งกับคุณจังกกร อินทะวิวัฒน์
ตระกูล ณ เชียงใหม่ สายเจ้าบุรีรัตน์ หรือเจ้าน้อยหน่อเมือง
เคยเป็นแม่ทัพคุมทหารไปขับไล่พม่า ลื้อ เขิน ที่เมืองเชียงแสน
ในปี พ.ศ.2417 สมัยเจ้าอินทวิไชยยานนท์ ต่อมาทำหน้าที่เป็น

ผู้พิพากษา ที่ทำการศาลคือที่คุ้มบุรีรัตน์ ตรงข้ามวัดพอนสร้อย
ถนนพระปกเกล้า ใกล้ประตูเชียงใหม่ซึ่งเป็นบ้านของคุณภิญโญ
ผู้เป็นบุตรเขยพักอยู่อาศัยจนสิ้นอายุขัย

นอกจากนี้ สายทางมารดาของเจ้าบุรีรัตน์ คือ
เจ้าหญิงจันทร์พอง ธิดาองค์ที่ 10 ของเจ้าอุปราชพิมพิสารซึ่งเป็น
โอรสของเจ้าหลวงเศรษฐีคำฝั้น เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ องค์ที่ 3
แม้เจ้าอุปราชพิมพิสารไม่ได้ขึ้นเป็นเจ้าหลวง แต่ก็ยังเป็นแม่ทัพใหญ่
สมัยเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 4 คือ เจ้าหลวงพุทธวงศ์ ส่วน
บิดาของเจ้าบุรีรัตน์เป็นสายเจ้าเมืองตาก เจ้าบุรีรัตน์ (หน่อเมือง ณ
เชียงใหม่) มีภรรยา 4 คนแรกคือเจ้าหญิงกาบแก้ว ไม่มีบุตรธิดา
ด้วยกัน คนที่สองคือแม่นายเขียน มีบุตรธิดา 4 คน ได้แก่ เจ้าน้อย
แก้วมุล เจ้าหญิงบัวทิพย์ เจ้าหญิงจันทร์สม (สมรสกับคุณภิญโญ
อินทะวิวัฒน์) และเจ้าน้อยบุญปั้น ณ เชียงใหม่ ภรรยาคนที่สาม
คือแม่นายเทียม มีธิดา 2 คน ได้แก่เจ้าหญิงอินหวัน (สมรสกับ
เจ้าราชาภาคิวงค์ คำตัน ณ เชียงใหม่) ผู้เป็นมารดาของเจ้ากุลวงศ์
ณ เชียงใหม่ และนายแพทย์เจ้าเบ็ญจพรรณ ณ เชียงใหม่ และ
เจ้าหญิงไขธิดาคนสุดท้าย ภรรยาคนที่สี่คือแม่นายบัวคำ มีบุตร 3
คน ได้แก่ เจ้าน้อยสิงห์ทอง เจ้าหนานดวงฤทธิ์ และเจ้าน้อยเครื่อง
ณ เชียงใหม่ ว่ากันว่าเจ้าบุรีรัตน์เป็นชั้นเจ้านายที่มีไร่นามากมาย
ทั้งที่เขตตำบลป่าปง ตำบลหนองผึ้ง ตำบลไชยสถาน ตำบลชมพู
เขตอำเภอสารภี นับ 1,000 ไร่ ส่วนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ที่
ตำบลช้างคลาน ตำบลหนองหอย อีกนับ 100 ไร่

คุณภิญโญแต่งงานกับเจ้าจันทร์สม ณ เชียงใหม่
ธิดาของเจ้าบุรีรัตน์ ไม่มีบุตรธิดา จึงขอบุตรสาวของเจ้าน้อย

บุญปั้น ณ เชียงใหม่ น้องชาย มาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม คือนาง ยายใจ ณ เชียงใหม่ ทั้งนี้เจ้าน้อยบุญปั้นมีบุตรธิดามากถึง 11 คน คนสุดท้ายคือคุณสุวรรณ์ ณ เชียงใหม่ อดีตนักตะกร้อทีมชาติไทย คุณภิญโญเป็น ส.ส.เชียงใหม่รวม 2 สมัย เสียชีวิตเนื่องจากโรค ไทฟอยด์ในปี พ.ศ.2493 ขณะอายุได้ 46 ปี

3.2.6 นายทองอินทร์ ปั่นทรนนท์

เกิดที่อำเภอแม่ริม ครอบครัวมีร้านขายของชำใน ซอยตรงข้ามที่ว่าการอำเภอแม่ริม เป็นบุตรของนายศรีนวล และ นางจันทร์ฟอง ปั่นทรนนท์ นายศรีนวลรับราชการ เคยเป็นนาย อำเภอบ้านเม (สันป่าตอง) และนายอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัด เชียงราย นามสกุลปั่นทรนนท์ เป็นนามสกุลพระราชทานจากร าชการที่ 6

นายทองอินทร์จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ โรงเรียนสวนกุหลาบ กรุงเทพฯ และเข้าศึกษาต่อทางด้านกฎหมาย ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลับมารับราชการเป็นครู เคยเป็นครู ใหญ่โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และโรงเรียนจักรคำคณาทร จ.ลำพูน เนื่องจากสนใจเรื่องการเมือง และมักอยู่เคียงข้างประชาชนผู้ด้อย โอกาสทางสังคม จึงถูกเพ่งเล็งว่าฝึกฝนลัทธิคอมมิวนิสต์ ทาง ราชการได้มีคำสั่งโยกย้ายไปที่จังหวัดหนองคาย ต่อมาย้ายมาเป็น อาจารย์วิทยาลัยครูอุดรดิตถ์ และลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดพรรคประชาธิปไตย โดยได้รับเลือกตั้งด้วย คะแนนถึง 7,000 คะแนน ซึ่งถือว่ามากในสมัยนั้น คุณทองอินทร์ เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมใน ช่วงที่เล่นการเมือง

ชีวิตด้านครอบครัว สมรสกับนางพวงแก้ว (สกุลเดิม คือ วิเศษศิลป์) มีบุตรธิดารวม 4 คน คือนางพวงทอง วัชรจักร (สมรสกับนายชม วัชรจักร อดีตเกษตรจังหวัดเชียงใหม่) นางผ่องพรรณ อดีตอาจารย์วิทยาลัยครูจังหวัดเชียงใหม่ นายขวัญชัย ทำธุรกิจพวงแก้วเกสเฮาส์ และนางวิไลลักษณ์ บุญยสุรัตน์ (สมรสกับนายวันชัย บุญยสุรัตน์ อดีตปลัดเทศบาล นครเชียงใหม่)

คุณทองอินทร์ ปั่นทรนนท์ ถึงแก่กรรมเมื่อปี พ.ศ.2528 ขณะอายุ 79 ปี

3.2.7 นายสุมินทร์ อุปโยคิน

มาจากตระกูล “อุปโยคิน” เริ่มต้นจากหลวงโยน การพิจิตร ชื่อเดิมคือ บันโหย อุปโยคิน ซึ่งมีเชื้อสายเดิมจากพม่า เข้ามาประกอบอาชีพหมอนวด และรับนวดในคุ้มหลวงของเจ้าอิน ทวิไชยยานนท์ในปี พ.ศ.2415 ต่อมาได้รับมอบหมายให้ทำป่าไม้ โดยรับช่วงสัมปทานต่อจากบริษัทบอมเบย์เบอร์มา ด้วยความขยัน อดทนจึงทำให้มีฐานะเข้าชั้นเศรษฐี มีช่างใช้ทำงานถึง 300 เชือก เป็นที่นับถือ และเป็นผู้นำชุมชนพม่าในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2445 เกิดกรณีกบฏที่เมืองแพร่ นายบันโหยได้ช่วยเหลือทาง ราชการโดยใช้ช่างขนอุปกรณ์การรบ และเสบียงไปเมืองแพร่ ทำให้ พระยาสุรสีห์วิสิษฐศักดิ์ ข้าหลวงสิทธิขาดมณฑลพายัพ เสนอ ความดีให้บรรดาศักดิ์เป็น “หลวงโยนการพิจิตร” ในชีวิตได้ ชื่อว่าทำบุญกุศลไว้มาก อาทิเช่น สร้างเจดีย์ที่วัดเจดีย์เหลี่ยม วัดไชยมงคล วัดแสนฝาง เป็นต้น

หลวงโยนการพิจิตร เดิมมีบ้านอยู่บริเวณโรงแรมเพชรงาม ถนนเจริญประเทศ มีภรรยา 3 คน คือแม่แก้ว (มีบุตรธิดา 3 คน ได้แก่ นายอุบะส่วย หรือโมส่วย อุองซิ่น และนางขจร) ภรรยาคนที่สองคือแม่จิ้น (มีบุตรธิดา 2 คน ได้แก่ นางทองอินทร์ และนายแดง) ภรรยาคนที่สามคือ แม่น้อย (มีบุตรธิดา 9 คน ได้แก่ นายบุญสม นายทองอยู่ นายทองคำ นายทองดี นายสมบุญรณ นางเกษมณี นางศิริ นายทองสาย และนางประภาศรี) พื้นที่บริเวณโรงแรมเพชรงาม ถนนเจริญประเทศ และบริเวณถัดไปด้านข้างทั้งสองด้านเป็นที่ดินเดิมของหลวงโยนการพิจิตรทั้งสิ้น ต่อมาเป็นมรดกตกทอดถึงลูกหลาน นายอุบะส่วย หรือโมส่วย อุปโยคิน บุตรชายคนหนึ่งของหลวงโยนการพิจิตร ประกอบอาชีพสัมปทานป่าไม้สืบต่อมา บ้านที่อาศัยคือบ้านสัก 100 ปีข้างโรงแรมเพชรงาม ที่ปัจจุบันทำเป็นร้านอาหาร นายสุมิน อุปโยคิน ผู้เป็นบุตรชายก็เติบโต และอาศัยอยู่ที่บ้านหลังนี้ นายโมส่วยมีภรรยา 2 คน คือแม่บัวจี่ ซึ่งมีบุตรคนเดียวคือ นายสุมิน อุปโยคิน ภรรยาคนที่สองคือแม่จันทร์สม มีบุตรสาวคนเดียวคือ นางแห่มง คุณสุมิน อุปโยคิน เรียนหนังสือที่โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลับมาประกอบอาชีพที่เชียงใหม่ทำสัมปทานป่าไม้เช่นเดียวกับรุ่นปู่รุ่นพ่อ เนื่องจากชอบช่วยเหลือสังคมจนมีชื่อเสียง จึงลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. และได้รับเลือก

ด้านครอบครัวสมรสกับนางกาญจนา ตันธนสินธ์ มีบุตรธิดารวม 6 คน ได้แก่ นางพิมลพรรณ ตันตรานนท์ (แต่งงานกับคุณประวิทย์ ตันตรานนท์) นายไมตรี นางวรรณศิริ ดุษฎี นางสิทธิภรณ์ นางอรอนงค์ และดร.ปรีชา อุปโยคิน คนบดดีที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

คุณไมตรี อุบโยคิน บุตรชายของคุณสุมิน เล่าว่า

“ตระกูลอุบโยคิน อาชีพสัมปทานป่าไม้มา 4ชั่วอายุคน มาหยุดที่รุ่นผม เนื่องจากรัฐบาลลดสัมปทาน และกำหนดเขตป่าสงวนเพิ่มขึ้น สมัยเด็กยังเหลือข้างอีก 7 ตัว บ้านที่อาศัยคือบ้านไม้สักที่ด้านในของโรงแรมเพชรงาม ถนนเจริญประเทศ ย่านถนนเจริญประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ดินของหลวงโยนการพิจิตรทั้งสิ้น รวมทั้งบริเวณโรงเรียนเรยีนาเชลี และสำนักงานป่าไม้เขต”

คุณสุมิน อุบโยคิน ขณะเป็น ส.ส. ได้ป่วยเป็นโรคมะเร็ง และเสียชีวิตเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2490 ขณะอายุได้ 37 ปี

3.2.8 นายสรชัย จันทรปัญญา

เป็นชาวบ้านห่อม เชียงใหม่ เป็นบุตรของขุนพัศดูการภักดี (คำฟู จันทรปัญญา) และแม่บัวเก็ยง ตระกูล “จันทรปัญญา” เริ่มต้นที่หลวงขจัดจันทนิกร น้องชายคือ ขุนพัศดูการภักดี หลวงขจัดจันทนิกร มีชื่อว่า ใหม่แก้ว จันทรปัญญา เป็นชาวบ้านห่อม บรรพบุรุษอพยพมาจากเมืองเชียงแสนเช่นเดียวกับคนบ้านห่อมคนอื่นๆ อาชีพรับราชการเป็นอัยการจังหวัดเชียงใหม่ และเคยเป็นนายอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีพี่น้องรวม 8 คน คือ หลวงขจัดจันทนิกร, นางหนูน จันทรปัญญา, ขุนพัศดูการภักดี (คำฟู จันทรปัญญา), นางฮีบ จันทรปัญญา, นายใหม่กำ จันทรปัญญา, นางจันทร์สม จันทรปัญญา, นางคำหล้า จันทรปัญญา และนางบัวแก้ว จันทรปัญญา หลวงขจัดจันทนิกรสมรสกับแม่บัวคำ

เดิมแต่ อาชีพค้าขาย ไม่มีบุตรด้วยกัน จึงนำหลานชื่อสมบุญ
เถียรสิริ (เป็นบุตรสาวคนหนึ่งของนายจันต์ เถียรสิริ) มาเลี้ยงเป็น
บุตรบุญธรรม ภรรยาคนต่อมาคือ แม่ต่อมแก้ว จันทรปัญญา มี
บุตรธิดาด้วยกัน 5 คน คือนางบัวทิพย์, นายดวงเนตร นางสาว
สมบุญ, นางสาวระวีพร และนายบุญลือ จันทรปัญญา หลวงขจัด
จันทนิกรเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2481 ขณะอายุ 65 ปี ด้วยโรคเบาหวาน
น้องชายของหลวงหลวงขจัดจันทนิกรชื่อว่าขุนพัสดุการภักดี
(คำฟู จันทรปัญญา) รับราชการเป็นนักการที่ศาลากลางจังหวัด
เชียงใหม่ สมรสกับแม่เกียง จันทรปัญญา มีบุตรธิดารวม 8 คน คือ
นางจันทรา วรปรีชา, นายสรชัย จันทรปัญญา, นายสมบุญ
จันทรปัญญา, นางจันทร ประเทศรัตน์, นางจันทรทิพย์ สุยะโกมล,
นายมานะ จันทรปัญญา, นางสาวจันทน จันทรปัญญา และ
นายดวงแก้ว จันทรปัญญา ขุนพัสดุการภักดีเสียชีวิตเมื่อปี
พ.ศ.2493 นายสมบุญ จันทรปัญญา น้องชายของนายสรชัย เป็น
อีกผู้หนึ่งที่มีชื่อเสียงของเชียงใหม่ อาชีพทำธุรกิจโรงเรียนเอกชนใน
ยุคแรกๆ ของเมืองเชียงใหม่ คือ โรงเรียนบูรณศักดิ์ บูรณศิลป์
เป็นต้น และเล่นการเมืองท้องถิ่นได้เป็นเทศมนตรีหลายสมัย
ปัจจุบันรุ่นลูกทำธุรกิจโรงเรียนพาณิชย์การเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย
ฟาร์อีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่

คุณสรชัย จันทรปัญญา บุตรคนที่สองของขุนพัสดุ
การภักดี เกิดปี พ.ศ.2451 เดิมชื่อ ดวงจันทพักอาศัย และเติบโตที่
บ้านบริเวณหลังร้านหนังสือดวงกมล ซึ่งเป็นที่ดินของตระกูล
จันทรปัญญา เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ต่อมารวม
กลุ่มกับเพื่อนไปศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ ศึกษาคณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาศึกษาต่อทางด้านกฎหมายที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังจากนั้นเข้ารับราชการเป็น ปลัดอำเภอสันททราย ไต่เต้าเป็นนายอำเภอช่างเคิ่ง (แม่แจ่ม) นายอำเภอสะเมิง นายอำเภอพร้าว เนื่องจากในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี มีนโยบายให้เปลี่ยนชื่อให้ เหมาะสมกับเพศ จึงเปลี่ยนจากชื่อดวงจันทร์มาเป็นสรชัย จันทรปัญญา

คุณบัวเขียว จันทรปัญญา ภรรยาของคุณสรชัย เล่าว่า

“เหตุผลที่นายสรชัยสนใจการเมือง อาจเนื่องมาจากเรียนทางด้านรัฐศาสตร์มา ประกอบกับเพื่อนสนิท คือ คุณ เยื่อน พานิชวิทย์ ซึ่งอยู่ที่กรุงเทพฯ ชักชวน แต่มีกฎหมายห้าม ข้าราชการสมัครในจังหวัดที่รับราชการอยู่ จึงต้องย้ายไปเอา ตำแหน่งนายอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง และลามาสมัครรับ เลือกลงตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ พรรคสหชีพ ครั้งเดียวก็ได้รับเลือกตั้ง เหตุผลเพราะรับราชการเป็นทั้งปลัด และ นายอำเภอมาหลายอำเภอ เป็นที่รู้จักของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ชาวบ้านทั่วไป แต่ขณะเป็น ส.ส. ได้ล้มป่วยเป็นโรคหัวใจ ต้องกลับ มารักษาตัวที่จังหวัดเชียงใหม่ถึง 3 ปี ต่อมาเสียชีวิตในปี พ.ศ.2493 ขณะอายุได้ 42 ปี”

คุณสรชัย สมรสกับ ผ.ศ.บัวเขียว จันทรปัญญา (สกุลเดิมคือ สุยะโกมล) บุตรสาวของขุนจำรัสคดี (ตัน สุยะโกมล) ผู้ซึ่งรับราชการเป็นอัยการเชียงใหม่ คุณบัวเขียวเป็นอดีตอาจารย์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ และอาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นอาจารย์รุ่นแรกเมื่อครั้งก่อตั้ง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในปี พ.ศ.2507 มีบุตรธิดารวม 4 คน คือ

1. ดร.ดำเกิง จันทรปัญญา
อดีตผู้อำนวยการกองข่าวและผู้อำนวยการกองปฏิพิ
2. อาจารย์เพราพรรณ ธรรมมา (สมรสกับ ดร.ปรีชา ธรรมมา)
อดีตอาจารย์ประจำ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ บางเขน
3. อาจารย์ดวงดาว จันทรปัญญา
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. อาจารย์มานิดา จันทรปัญญา
อดีตอาจารย์โรงเรียนกาวิละ

3.2.9 นายทองดี อิศราชีวิน

เป็นบุตรของนายสุนโงะ ชูติมา และนางคำมุล
ชูติมา นายสุนโงะนี้เป็นพี่ชายของหลวงอนุสารสุนทร (นายสุนธี
ชูติมา) ซึ่งทั้งคู่เป็นบุตรเขยของนายต้อย แซ่ฉั่ว และนางแฉ่น แซ่แต้
มีพี่น้องทั้งสิ้น 6 คน ครอบครัวประกอบอาชีพค้าขายทางเรืออยู่
ย่านวัดเกตาราม ระดับชั้นคหบดี นายทองดีเป็นบุตรคนสุดท้อง
มีพี่น้องรวม 9 คน คือ นายเพ็ ชูติมา (บิดาของคุณบวร ชูติมา)
นายโต ชูติมา, นายกระแสรุ ชูติมา, นางทองสุก ชูติมา (สมรสกับ
นายนิรันดร์ ตันติพงศ์ บุตรชายคนที่หนึ่งคือนายไกรสร ตันติพงศ์
ส.ส. เชียงใหม่ในรุ่นต่อมา) นายจรัส ชูติมา นายยุทธ ชวลันต์,
นายสุวิชช พันธ์เศรษฐ และนายทองดี อิศราชีวิน

คุณทองดี อิศราชีวิน เป็น ส.ส. เชียงใหม่ถึง 6 สมัย มีชื่อเสียง และไม่มีประวัติต่างพรรค ดังนั้นเมื่อเสียชีวิตในปี พ.ศ.2518 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2518 ให้เกียรติรายงานข่าวหน้าหนึ่งพร้อมลงรูปประกอบ โดยเรียกสมญานามว่า “ดาวดี” “ดาวดี หัวใจวายตายแล้ว เลือกตั้งซ่อมภายใน 90 วัน สิ้นใจขณะไปโรงพยาบาล เป็น ส.ส.เชียงใหม่ถึง 6 สมัย” โดยมีรายละเอียดของข่าวต่อไปนี้

“ส.ส.ชื่อดัง ทองดี อิศราชีวิน หรือดาวดีแห่งจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ได้ถึงแก่กรรมอย่างกะทันหันระหว่างทางจากบ้านไปโรงพยาบาลสยาม เมื่อเวลาประมาณ 24.00 น. ของวันที่ 6 เมษายน 2518 นายทองดีนับว่าเป็นนักการเมืองอาชีพผู้ไม่ต่างพรรคคนหนึ่ง เขาเข้าสู่วงการเมืองโดยการสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ และได้รับเลือกตั้งตั้งแต่ พ.ศ.2491 เป็นต้นมา จนกระทั่งการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายในชีวิตของเขาเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 รวม 6 ครั้งด้วยกัน ครั้งหนึ่งในระหว่างชีวิตการเป็น ส.ส. ของเขา ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และหลังจากนั้นเขาได้ปฏิเสธที่จะรับตำแหน่งใด ๆ นอกจากการเป็น ส.ส. โดยเขาชี้แจงเหตุผลว่า ชาวเชียงใหม่เขาเลือกให้โอบมาเป็นฝ่ายค้านเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้นอย่ามายัดเยียดตำแหน่งอะไรให้อีก

ในการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ.2512 เขาสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคอิสราธรรม อันมีตัวเขาเองเป็นเลขาธิการพรรค และในพรรคมีเขาได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียวด้วยคะแนนสูงสุดของ

เชียงใหม่ เขาได้ตั้งกระทู้ถามรัฐบาลเป็นจำนวนมากที่สุด จนได้รับฉายาว่าดาวดีหรือดาวกระทู้ ซึ่งเขาตั้งใจไว้ว่าจะรวบรวมกระทู้ของเขาทั้งคำถาม และคำตอบของรัฐบาลพิมพ์เป็นเล่มออกจำหน่าย แต่ก็มาถึงแก่กรรมเสียก่อน นายทองดีได้รับเลือกตั้งครั้งนี้ในนามพรรคประชาธิปัตย์ด้วยคะแนนเป็นที่ 1 ในเขต 1 ของจังหวัดเชียงใหม่ และได้สร้างประวัติศาสตร์ขึ้นในรัฐสภาไทยด้วยการไม่ไว้วางใจรัฐบาลผสม โดยประกาศว่าเขาเป็นประชาธิปัตย์เสรี เมื่อมีการเลือกนายกรัฐมนตรีใหม่แทน ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ซึ่งไม่ได้รับความไว้วางใจ นายทองดีได้เลือกให้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ไปแถลงนโยบายขอรับความไว้วางใจ นายทองดีก็ไม่ให้ความไว้วางใจรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ อีก ระหว่างการประชุมสภาทุกครั้ง เขาจะต้องลุกขึ้นอภิปรายท้วงติงการดำเนินการประชุม ไม่ว่าจะประธานสภาจะอนุญาตให้พูดหรือไม่ และงานชิ้นสุดท้ายในฐานะผู้แทนราษฎรของเขา คือ เสนอร่าง พ.ร.บ. ถ่ายทอดเสียงการประชุมสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของวุฒิสภา และการถ่ายทอดโทรทัศน์ในการประชุมทั้ง 3 แบบ ซึ่งได้บรรจุระเบียบวาระที่จะพิจารณาในสภาผู้แทน ในวันพฤหัสบดีที่ 10 เมษายน 2518 นายทองดีเคยเป็นนักเรียนเก่าโรงเรียนปรินซ์รอยแอลวิทยาลัย เชียงใหม่ และโรงเรียนเทพศิรินทร์ จากนั้นได้ไปศึกษาที่เยอรมันก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เคยทำงานบริษัทเดินเรือที่สิงคโปร์ ญาติผู้ใกล้ชิดเปิดเผยว่า นายทองดีป่วยเป็นโรคหัวใจอยู่ก่อนแล้ว และในคืนวันที่ 6 หัวใจหยุดเต้น ลำตัวเขียว และสิ้นใจกลางทางจากบ้านอาคารสงเคราะห์คลองจั่นไปโรงพยาบาลสยามลาดพร้าว เมื่อถึงแก่กรรม นายทองดีอายุ 61 ปี มีภรรยาที่จะต้องเลี้ยงดูชื่อนางบุญมี กับบุตรชายชื่อทองดีน้อย อายุ 3 ขวบ ศพของ

นายทองดีตั้งบำเพ็ญกุศลที่วัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพฯ”

ชีวิตด้านการเมืองของนายทองดีนี้ นายปราโมทย์ ศิริธร สื่อมวลชนอาวุโส ได้เขียนไว้ว่า

“ส.ส. ทองดีมียุทธวิธีการหาเสียงที่แปลกแหวกจากคนอื่น ๆ โดยใช้คำว่า ซอ จ้อย ฮ่ำ มาประกอบการหาเสียง ด้วยเหตุผลว่ามีความสามารถทางขับร้องตอบโต้ได้เป็นอย่างดี ประกอบกับบุคลิกที่สง่า เสียงดังฟังชัด แจ่มใส พูดจาคล่องแคล่ว เป็นชั่วโมงโดยไม่ติดขัด อีกทั้งหาเสียงแบบเข้าถึงชาวบ้าน กินนอนกับชาวบ้าน คนเฒ่าคนแก่ชอบ ส.ส. ทองดีมาก หาก ส.ส. ทองดีไปพูดปราศรัยหาเสียงที่ไหน จะมีชาวบ้านไปฟังกันจำนวนมากโดยไม่ต้องเอาหนังสือกลางแปลงมาล่อใจ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่นายทองดีจะได้คะแนนจากชาวบ้านอย่างท่วมท้น

บทบาทในสภาของ ส.ส. ทองดี เป็นที่ยอมรับกันว่า เป็นดาวสภา คือ เป็นจอมตั้งกระทู้ถามฝ่ายรัฐบาล ข้อมูลแบบเผ็ดๆ ร้อนๆ มีมาอยู่เสมอ เช่น คราวหนึ่งกระทู้ถามเรื่องสองครูสาวของอำเภอสารภีที่มาแสดงพ้องดาบให้รัฐมนตรี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมาตรวจราชการที่เชียงใหม่ จัดขึ้นที่คุ้มเจดีย์งาม เรือนรับรองของทางการ ปัจจุบันเป็นสถานกงสุลอเมริกา และครูสาวถูกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่พาไปบริการส่วนตัวที่ห้องพัก เรื่องมาเปิดเผยเมื่อศึกษาธิการอำเภอที่ควบคุมการแสดงไปเห็นเข้าขณะครูสาวออกจากห้องพัก เป็นเรื่องอื้อฉาวที่ นสพ. ท้องถิ่นลงข่าวกันหลายวัน และ ส.ส. ทองดีนำไปเป็นกระทู้ถามในสภาผู้แทนราษฎร

มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับการหาเสียงของ ส.ส. ทองดี สมัย

หนึ่งเจอคู่แข่งคนสำคัญ คือ คุณทองย้อย กลิ่นทอง สมัครในนามพรรคประชาธิปไตย มีคุณควง อภัยวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรคช่วยหาเสียงให้ ทำเอานักการเมืองอาชีพเช่นคุณทองดีหัวน่ววิตกเหมือนกัน คุณทองดีใช้กลยุทธ์เดิมในการหาเสียงที่จะเอาชนะคุณทองย้อยให้ได้ แต่ไม่ได้พูดโจมตีแบบรุนแรง จาบจ้วง หยาบคาย แต่อย่างใด คุณทองดีพูดเปรียบเปรยเป็นคำว่า ทองดีมันตั้งบ่ย้อย ทองย้อยมันตั้งบ่ดี”

ด้านการหาเสียงของคุณทองดี อิศราชีวิน เป็นที่รับรู้กันทั่วไปอีกประการหนึ่ง คือ การเข้าถึงประชาชนทุกชั้นโดยเฉพาะชาวบ้านทั่วไป คุณทองดีจะเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ว่าจะปลากัด ติโก้ ต้มสุราอย่างเป็นกันเอง อีกทั้งกินอยู่หลับนอนกับชาวบ้านอย่างไม่ถือตัว จนเป็นที่รักใคร่ของชาวบ้านทั่วไป จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ คุณทองดีจะได้รับเลือกเป็น ส.ส. เชียงใหม่ถึง 6 สมัย

3.2.10 นายสุกิจ นิมมานเหมินท์

เป็นบุตรของนายหทัย นิมมานเหมินท์ และนางจันทร์ทิพย์ เถียรสิริ นายหทัยเป็นบุตรคนหนึ่งในจำนวน 8 คนของนายมาลี นิมมานเหมินท์ และนางบัวจันทร์ ชูติมา โดยนายหทัยเป็นพี่ชายของนายกี นิมมานเหมินท์ นายกีแต่งงานกับนางกิมฮ้อ ชูติมา บุตรีธิดาสร้างชื่อเสียงให้เมืองเชียงใหม่หลายคน คือ นายไกรศรี นิมมานเหมินท์, นายพิสุทธิ์ นิมมานเหมินท์, นายอัน นิมมานเหมินท์, นายเรือง นิมมานเหมินท์, นางแจ่มจิตต์ นิมมานเหมินท์ (เลาหวัณณ์) และนางอุณณ์ นิมมานเหมินท์ (ชูติมา) ฝ่ายทางแม่ของคุณสุกิจ นิมมานเหมินท์ คือนางจันทร์ทิพย์ เถียรสิริ ก็มาจากครอบครัวใหญ่ อาชีพค้าขายฐานะดี

ย่านวัดเกตการาม เป็นบุตรสาวของนายเทียนสี้อ และนางคำไส
เถียรสิริ มีพี่น้อง 4 คน คือ นายจิ้นต์ นายโรง นายอู่ และนางจันทร
ทิพย์ เถียรสิริ ต่อมานายเทียนสี้อเสียชีวิต นางคำไส เถียรสิริ
แต่งงานอีกครั้งกับนายน้อย จุลาสัย บุตรธิดาต่างบิดามี 6 คน คือ
นางจันทรเป่ง ตียาภรณ์ นางสาวจันทา จุลาสัย นายปวนนี้
จุลาสัย นายตงเจ็ย จุลาสัย พระภิกษุสุวรรณรังสี และนายไต้เจ็ย
จุลาสัย

คุณสุกิจ นิมมานเหมินท์ เกิดปี พ.ศ.2449 เป็น
บุตรชายคนที่สองในจำนวนพี่น้อง 11 คน ซึ่งได้แก่นายสุเทพ
นิมมานเหมินท์, นายสุกิจ นิมมานเหมินท์, นางทองใบ กาญจนกร,
นางสาวฝอยทอง นิมมานเหมินท์, นางทองกลาง สุนทรราชุน,
นางสาวทองคำ นิมมานเหมินท์, นางทองชาย ชาญศิลป์, นางสาว
ทองซ้อน นิมมานเหมินท์, นางสาวทองพูน นิมมานเหมินท์,
เด็กชายน้อย (เสียชีวิตหลังคลอด) และนายสุภาพ นิมมานเหมินท์
เริ่มเข้าเรียนที่โรงเรียนชวียงเส็งอนุกุลวิทยา และเข้าเรียนต่อที่
โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย หลังจากนั้นเข้ากรุงเทพฯ เรียนที่โรงเรียน
อัสสัมชัญ ต่อมาปลายปี พ.ศ.2468 ไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ
จนจบปริญญาตรี และปริญญาโทด้านวิศวกรรมศาสตร์จาก
มหาวิทยาลัยลอนดอน เมื่อเดินทางกลับประเทศไทยในปี
พ.ศ.2476 เข้ารับราชการเป็นอาจารย์สอนวิชาฟิสิกส์ และ
ไฮโดรลิกส์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาวิชาการคณบดี
คณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เมื่อเกิดสงครามเอเชียบูรพา

ในปี พ.ศ.2484 รัฐบาลเห็นความสามารถ และ
คุณวุฒิ จึงให้ย้ายไปรับตำแหน่งอธิบดีกรมอาชีวศึกษา กระทรวง

ศึกษาธิการ และเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2489 หลังสงครามโลกครั้งที่สอง คุณสุกิจได้รับเลือกจากสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา พ้นจากตำแหน่งเมื่อเกิดรัฐประหารปลายปี พ.ศ.2490 หลังจากนั้นเดินทางกลับเชียงใหม่ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ.2491 ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ร่วมกับนายทองดี อิศราชีวิน นายบุญเลิศ ณ เชียงใหม่ และนายทองย้อย กลิ่นทอง

สำหรับประวัติการเล่นการเมือง คุณสุกิจได้รับตำแหน่งสำคัญในรัฐบาล คือ เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาเป็นรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม ประมาณ 2 เดือนต้องลาออกเนื่องจากไม่พอใจที่ถูกแทรกแซงจากอำนาจการเมือง การเลือกตั้งในต้นปี พ.ศ.2500 ได้รับเลือกเป็น ส.ส. เชียงใหม่อีกครั้ง และดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ภายหลังได้รับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ปี พ.ศ.2502 รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี มอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำหลายประเทศ ได้แก่อินเดีย เนปาล อัฟกานิสถาน และศรีลังกา หลังปี พ.ศ.2506 รับตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศสหรัฐอเมริกา และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากสูงอายุเมื่อปลายปี พ.ศ.2510 หลังจากพ้นจากหน้าที่ทางราชการแล้ว ได้ทำงานในหน้าที่เลขาธิการองค์การซีเมส สำนักงานด้านการศึกษาแห่งภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ต่อมาในปี พ.ศ.2511 สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และลาออกจากตำแหน่งในปี พ.ศ.2514

หลังเหตุการณ์เดินขบวนของนิสิตนักศึกษาในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นนายกรัฐมนตรี คุณสุกิจได้รับแต่งตั้งเป็นรองนายกรัฐมนตรี จนถึงปี พ.ศ.2518 นอกจากนั้น คุณสุกิจยังทำหน้าที่ด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ เช่น นายกราชบัณฑิตยสถาน ประธานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ประธานกรรมการการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ นายกสมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรม และสิ่งแวดล้อม อุปนายกสยามสมาคม นายกสมาคมมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เป็นต้น

ด้านชีวิตครอบครัว สมรสกับนางอนงค์ อิศสระภักดี มีบุตรธิดา 3 คน คือ นางอรสา กสิภรณ์ (สมรสกับ ศ. ดร.ชนะ กสิภรณ์) นายอุสม นิมมานเหมินท์ และนายอัศวิน นิมมานเหมินท์ ต่อมาสมรสกับ ม.ล.บุพผา กุญชร (ดอกไม้สด) ไม่มีบุตรธิดา และสมรสกับคุณหญิงจินดา นิมมานเหมินท์ (สกุลเดิมคือ สุทัศน์ศิลป์) มีบุตร 1 คน คือ นายกฤษดา นิมมานเหมินท์

คุณสุกิจ นิมมานเหมินท์ ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ.2519 ขณะอายุ 70 ปี

3.2.11 เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่

เป็นบุตรของเจ้าบุญสม ณ เชียงใหม่ และแม่คำต๋ม คนทั่วไปเรียกว่า “เจ้าต๋ม” บ้านอยู่ถนนเจริญประเทศ ด้านหน้าโรงแรมเพชรงาม เจ้าบุญสมบิดาของเจ้าบุญเลิศ เป็นบุตรของเจ้าสิงห์คำ ณ เชียงใหม่ กับแม่มีง มีบ้านอยู่ที่เขตตำบลป่าแดด เจ้าบุญมีทรัพย์สินที่ดินจำนวนมาก ที่ดินติดน้ำปิงด้านเชิงสะพาน

เม็งรายมาถึงโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยแผนกประถม ต่อมาชายให้คนอื่นไปเจ้าบุญเลิศเป็นบุตรคนเดียวของเจ้าบุญสม และแม่คำดุ่ม หลังจากแม่คำดุ่มเสียชีวิต เจ้าบุญสมแต่งงานใหม่กับแม่บัวแก้ว มีบุตรธิดา 2 คน คือ อาจารย์สิทธิพงษ์ ณ เชียงใหม่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง และคุณผ่องพรรณ เสียมภักดี (สมรสกับนายสิริวุฒ เสียมภักดี)

เจ้าบุญเลิศถูกส่งไปอยู่ที่สำนักพระราชวังตั้งแต่เด็ก ศึกษาที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยม 8 เข้ารับราชการทำงานกระทรวงมหาดไทย ได้ตำแหน่งสูงเป็นถึงเลขาธิการจอมพล ป. พิบูลสงครามที่สมัยนั้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หลังจากนั้นกลับมาทำธุรกิจส่วนตัวที่เชียงใหม่ โดยทำฟาร์มเลี้ยงม้าที่หน้าวัดบ่อปู้เจตอำเภอมะริม อยู่ตรงข้างกองพันสัตว์ต่าง มีทั้งม้าพันธุ์ต่างประเทศ และม้าแข่ง นอกจากนี้ยังเปิดร้านจำหน่ายอาวูบปิ่นที่ร้านตรงข้ามโรงแรมเพชรงาม ถนนเจริญประเทศ ซึ่งเป็นบ้านของครอบครัวทางภรรยา นอกจากทำธุรกิจแล้ว ได้ช่วยเหลืองานด้านสังคมส่วนรวมของเชียงใหม่จนพอมือชื่อเสียง จึงได้สมัค ส.ส. และได้เป็น ส.ส.เชียงใหม่ อาจารย์สิทธิพงษ์ ณ เชียงใหม่ น้องชายต่างมารดา เล่าถึงเจ้าบุญเลิศว่า

“พี่เลิศ เล่นการเมืองก่อนผมเกิดเสียอีก ตอนอยู่ประถม 4 จำได้ว่าเคยไปช่วยพี่เลิศหาเสียง นั่งรถจี๊ปไป ไปหาเสียงที่เขตอำเภอมะริม ไปถึงสะเมิง ส่วนใหญ่จะไปที่วัดนัดกำนันผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านมาฟังปราศรัย มีข้าวปลาเลี้ยงด้วย คั้นแแรกนอนที่บ้านโป่งแยงนอก คั้นที่สองนอนกลางป่าเลย คั้นที่สามนอนที่

อำเภอสะเมิง การเล่นเกมต้องพอมีสถานะ พ่อคือเจ้าบุญสม พอมีสถานะ การเล่นเกมทำให้ทรัพย์สินร่อยหรอเหมือนกันหมด ในสมัยนั้น ไม่ว่าจะเป็พื้เลิศ นายทองดี อิศราชีวิน ร.ท.ราศี สิงหนัตร นายพิรุณ อินทรารุช หรือนายสงวน ศิริสว่าง หมด ทรัพย์สินกันทั้งนั้นเป็นที่รู้กัน พื้เลิศหมดที่ดินไปประมาณ 40 ไร่ แถวสารภี ขายบ้าง จำนำบ้าง จำไม่ได้ว่าสมัครกัสมัย และได้กัสมัย”

เจ้าบุญเลิศสมรสกับแม่สม มีบุตรธิดา 2 คน คือ เจ้าบุญประเสริฐ ฐ เชียงใหม่ และเจ้าตี๋ ต่อมาแต่งงานกับ แม่ศรีทอน มีบุตรธิดารวม 4 คน เจ้าบุญเลิศเสียชีวิตเนื่องจากโรค มะเร็งเมื่อปี พ.ศ.2520 ขณะอายุได้ 70 ปี ก่อนเสียชีวิตประมาณ 10 ปี ก็เลิกทำธุรกิจฟาร์มเลี้ยงม้า โดยมอบให้เจ้าบุญประเสริฐ ผู้เป็นบุตรนำไปเลี้ยงที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนร้านจำหน่ายป็นก็เลิก กิจการขายพื้นที่ร้านไป

3.2.12 นายทองย้อย กลิ่นทอง

เป็น ส.ส. เชียงใหม่ที่มีพื้นฐานด้านเศรษฐกิจทาง ครอบครัวไม่ตึนักเมื่อเปรียบเทียบกับ ส.ส. เชียงใหม่คนอื่น ๆ ตระกูล “กลิ่นทอง” มาจากจังหวัดสุโขทัย แม้บิตารับราชการเป็น ถึงนายอำเภอ แต่กัเสียชีวิตเมื่ออายุ 30 ปีเศษตั้งแต่นายทองย้อย ยังเด็ก การเล่นเกมเนื่องจากการใจรักรอย่างแท้จริงโดยเริ่มจาก การเมืองท้องถิ่น และเพราะจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย วิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ซึ่งผู้ที่ จบจากที่นี้มักมีการเมืองอยู่ในหัวใจ ไม่ว่าจะหลวงศรีประกาศ ส.ส.

อินทร สิงหนेत्र ส.ส. สุมิ น อุโปยคิน รวมไปถึง ส.ส. สรชัย
จันทร์ปัญญา ด้วย

นายทองย้อยเป็นบุตรของนายทองอยู่ กลิ่นทอง
และแม่นิด กลิ่นทอง ภูมิลำเนาเดิมเป็นชาวจังหวัดสุโขทัย บิดารับ
ราชการเป็นปลัดอำเภอ และนายอำเภอ เคยรับราชการที่จังหวัด
แพร่ และลำปาง นายทองย้อยเกิดที่จังหวัดแพร่ขณะบิดาเป็น
ปลัดอำเภอเมืองแพร่ ส่วนคุณแม่ประกอบอาชีพค้าขาย บิดา
นายทองย้อยเสียชีวิตขณะอายุ 30 ปีเศษเท่านั้น นายทองย้อยมี
พี่น้องรวม 6 คน ได้แก่

1. นางสาวอนันต์ กลิ่นทอง
(เสียชีวิต)
2. นายทองย้อย กลิ่นทอง
3. นายพ่ายพ กลิ่นทอง
อดีตป่าไม้จังหวัดนครสวรรค์ (เสียชีวิต)
4. นางอำพัน ผดุงพงษ์
อดีตข้าราชการสาธารณสุข อำเภอห้างฉัตร
5. นายทองหยด กลิ่นทอง
อดีตพนักงานไฟฟ้าอำเภอห้างฉัตร
6. นายทองยอด กลิ่นทอง
อดีตอัยการพิเศษเขต 5 เชียงใหม่

นายทองย้อยจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นของ
กระทรวงธรรมการที่โรงเรียนประจำมณฑลมหาสารากรพิริยาลัย

อำเภอเมืองแพร่ จบมัธยมปลายจากโรงเรียนอนุญาทวิทยาลัย
จังหวัดลำปาง หลังจากนั้นเข้ารับราชการที่กรมไปรษณีย์โทรเลขใน
ปี พ.ศ.2472 ระหว่างรับราชการได้ศึกษาทางไปรษณีย์จนจบวิชา
กฎหมายจากมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง จึง
ลาออกจากราชการหันมาประกอบอาชีพทนายความ เมื่อมีชื่อเสียง
ก็เริ่มเล่นการเมืองระดับท้องถิ่น ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาจังหวัด
เชียงใหม่ (ส.จ.) 3 สมัยติดต่อกัน ต่อมาได้รับเลือกเป็นเทศมนตรี
เทศบาลนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ.2486, 2489 และ 2490 เทศบาล
ชุดนี้หมดสมัยกลางปี พ.ศ.2492 ประกอบกับมีการเลือกตั้ง ส.ส.
เพิ่มเติมอีก 1 คนในวันที่ 5 มิถุนายน 2492 คุณทองย้อยลงสมัคร
และได้รับเลือกตั้งในครั้งนั้น

นายทองย้อยสมรสกับนางชวณพิศ สกุลเดิมคือ
ไชยวงศ์ญาติ มีบุตรธิดารวม 8 คน ได้แก่

1. นางสาวยุพดี กลิ่นทอง
อาจารย์โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย
2. นางสาวรัชนี กลิ่นทอง
ทำธุรกิจส่วนตัว
3. นายทองยศ กลิ่นทอง
ทำธุรกิจส่วนตัว
4. นางสุนิสา ทนุผล
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยแม่โจ้
5. นายวิทยา กลิ่นทอง
รับราชการกรมที่ดิน

6. นายปริญญา กลิ่นทอง
ทำธุรกิจส่วนตัว
7. นายสายัณห์ กลิ่นทอง
เสียชีวิต
8. นายพิทยา กลิ่นทอง

นายทองย้อยเสียชีวิตเมื่อต้นปี พ.ศ.2526 ด้วยโรค
มะเร็งที่ปอด ขณะอายุได้ 73 ปี

3.2.13 นายไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่

คนเชียงใหม่เรียกกันติดปากว่า “เจ้าไชยณรงค์”
เป็นพี่ชายของเจ้าไชยสุริวงค์ ณ เชียงใหม่ โดยเป็นบุตรของ
พ.ต.อ.เจ้าไชยสงคราม (สมพมิตร ณ เชียงใหม่) และแม่คำใส บิดา
ของเจ้าไชยณรงค์ คือ พ.ต.อ. เจ้าไชยสงครามนั้น เดิมเป็นองครักษ์
คนสนิทของเจ้าอินทวโรรสสุริวงค์ เจ้าแก้วนวรรฐ และพระราชายา
เจ้าดารารัศมี ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่ง คือในปี พ.ศ.2469 ที่
รัชกาลที่ 7 เสด็จประพาสเมืองเชียงใหม่ พ.ต.อ. เจ้าไชยสงครามรับ
ผิดชอบเป็นควาญช้างพระที่นั่ง งานที่รับผิดชอบเป็นไปด้วยดี
รัชกาลที่ 7 จึงทรงอุปการะด้านการศึกษาบุตรของ พ.ต.อ. เจ้าไชย
สงคราม

เจ้าไชยณรงค์มีพี่น้องรวม 4 คน ได้แก่

1. เจ้าไชยมงคล ณ เชียงใหม่
เข้าศึกษาโรงเรียนนายร้อยตำรวจปีสุดท้ายไม่
สำเร็จ เนื่องจากปัญหาด้านสภาพจิต

2. เจ้าไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่
3. เจ้าไชยสุริวงศ์ ณ เชียงใหม่
4. เจ้าไชยชนะ ณ เชียงใหม่

เจ้าไชยสุริวงศ์ เล่าว่า

“เจ้าไชยณรงค์เข้ารับการการศึกษาที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง ที่ห้วยแก้ว ต่อมาโรงเรียนเลิกกิจการ จึงย้ายไปเรียนที่โรงเรียนเซนต์คาเบรียลที่กรุงเทพฯ โดยพักที่บ้านเจ้าเทพบุรณพิมพ์ อยู่บางลำพูบน เป็นทุนจากรัชกาลที่ 7 หลังจากนั้นสอบเข้าเรียนแพทย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่เรียนไม่ไหว ออกตอนปีที่ 2 เปลี่ยนสายไปเรียนวิศวกรรม แต่เนื่องจากชอบทำกิจกรรม ไม่ค่อยเรียน จึงเรียนไม่ออก ออกมาประกอบอาชีพทำร้านอาหารที่มุ่มอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ชื่อร้านไชยณรงค์ ขายอาหารไทย ฝรั่งเศส ตอนนั้นก็ไปมาระหว่างกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ ภรรยาชื่ออินเภา สกุลเดิมคือศิริพันธ์ เป็นพี่สาวของคุณเชฟ ศิริพันธ์ ตระกูลใหญ่อยู่บนถนนช้างม่อยใกล้สะพานแม่ข่า และใช้ชื่อของภรรยาเปิดเป็นโรงแรมชื่อโรงแรมไชยณรงค์ ต่อมาสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. เชียงใหม่ เข้าพรรคของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และได้รับเลือก ส.ส. ไชยณรงค์เป็นลูกน้องคนสนิทของจอมพล ป. และจอมพลสฤษดิ์ โรงแรมไชยณรงค์ต่อมาขายให้นิยามพานิช ปัจจุบันคือร้านสหพานิช ถนนช้างม่อย เจ้าไชยณรงค์เสียชีวิตเมื่ออายุไม่มากด้วยโรคหัวใจ ด้านครอบครัว มีบุตรธิดา 3 คน คนโตชื่อนายจุลณรงค์ ณ เชียงใหม่ ทำงานรับราชการ ส่วนลูกหญิงอีก 2 คน มีปัญหาทางด้านสุขภาพทั้งคู่ เสียชีวิตเมื่ออายุไม่มากนัก”

เจ้าไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่ เป็น ส.ส. อีกคนหนึ่งที่
แม้มาจากตระกูลที่สืบเชื้อสายเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ แต่ก็มีได้มี
ทรัพย์สินมรดกจากตระกูลไว้ใช้จ่ายสำหรับการเล่นการเมือง
เหมือนตระกูลอื่น คงมีบ้างที่ฝ่ายครอบครัวภรรยาพอมีฐานะ
จนเจือได้เท่านั้น (บิดาของแม่อินเภา คือ นายอินสน ศิริพันธ์ เป็น
เลขาของเจ้าแก้ววรวงศ์)

3.2.14 นายพิรุณ อินทราวุธ

เป็น ส.ส. ที่ได้รับเลือกจากชาวเชียงใหม่รุ่นเดียวกับ
เจ้าไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่ ตระกูล “อินทราวุธ” เป็นตระกูล
ใหญ่ และเก่าแก่ตระกูลหนึ่งของเชียงใหม่ เป็นตระกูลที่หันมา
นับถือศาสนาคริสต์รุ่นแรก ๆ เรื่อยมาถึงยุคของ 2 พี่น้อง คือ
พ่อเลี้ยงคำอ้าย และพ่อเลี้ยงจันทร์ตา เป็นเจ้าของที่นา และสวน
มะม่วงตั้งแต่นานถนนทุ่งโฮเต็ลเรื่อยไปจนถึงถนนสายเชียงใหม่-
ลำปาง ว่ากันว่าถนนสายทุ่งโฮเต็ลเดิมคือเส้นทางเข้าสู่ทุ่งนา และ
สวนมะม่วงของตระกูลอินทราวุธ ต่อมาได้ยกให้เป็นทางสาธารณะ
ในปี พ.ศ.2512 ที่มีการตัดถนนเชียงใหม่-ลำปาง ทำให้ที่ดินของ
ตระกูลอินทราวุธที่แบ่งขายมีราคาสูงขึ้นมาก พ่อเลี้ยงจันทร์ตา
แต่งงานกับแม่จันทร์เป็ง มีบุตรธิดาหลายคน คือ พ.ท.โสมมนัส
อินทราวุธ (เป็นบิดาของอาจารย์สิริ ภรรยาของ ดร. อำนวย
ทะพิงค์ แก่ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยพายัพ) นายฤทธิ์,
นายสะอาด, นางสาวเสงี่ยม, นางสาวแจ่มจันทร์, นางสุภาพ
มหาว์นไชย, นายเฉลิม, นางโสภา (เป็นภรรยาของอาจารย์หมวก
ไชยลังการณ อดีตอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนปรินทร์ร้อแยลวิทยาลัย)

นายพิรุณเป็นบุตรคนหนึ่งของพ่อเลี้ยงคำอ้าย และแม่อุสา อินทราวุช บ้านอยู่ที่บ้านหนองประทีป อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีพี่น้องรวม 11 คน จบการศึกษาด้านกฎหมายจากมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง มีอาชีพทนายความ สร้างชื่อเสียงจนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จึงลงสมัคร ส.ส. เชียงใหม่ และได้รับเลือก ก่อนหน้านั้น ส.ส. พิรุณเล่นการเมืองท้องถิ่น ได้รับเลือกเป็นผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่หลายสมัยด้วยกัน คือ ปี พ.ศ.2492, 2497, 2508, 2523 และ 2526 นั้นหมายถึงว่าหลังจากเลิกการเป็น ส.ส. แล้ว ยังหันมาเล่นการเมืองท้องถิ่นอยู่เช่นเดิมนายพิรุณสมรสกับเจ้าดวงเดือน ณ เชียงใหม่ ธิดาของเจ้าราชภาคินัย (เมืองชื่น ณ เชียงใหม่ อดีตผู้พิพากษาเชียงใหม่ และแม่จันทร์เทพ) มีบุตรธิดารวม 4 คน คือ

1. นางภาคินี ณ เชียงใหม่
ปัจจุบันอยู่ที่ประเทศแคนาดา
2. นายภาคินัย ณ เชียงใหม่
ทำธุรกิจส่วนตัว
3. นางเดือนเพ็ญ ภักธรานนท์
ทำงานธนาคาร
4. นางพวงเดือน ยนตรรักษ์
ทำธุรกิจ

คุณพิรุณเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2527

คุณปราโมทย์ ศิริธร สื่อมวลชนอาวุโส ได้เขียนถึง ส.ส. พิรุณ อินทราวุช ว่า

“เขาก้าวจากอาชีพทนายความและบรรณาธิการ น.ส.พ. เสียงเชียงใหม่ มาเป็นนักการเมือง สมัย ส.ส. เชียงใหม่ ได้รับเลือกอยู่ 3 สมัย เริ่มเป็น ส.ส. เชียงใหม่เมื่ออายุ 32 ปี ตอนนั้นยังหนุ่มแน่น พุดจาคล่องแคล่วสมกับเป็นทนายความที่มีชื่อเสียง สามารถอยู่คำเมืองด้วยลีลาและน้ำเสียงสุภาพอ่อนโยน มีเหตุมีผล ไม่โอ้อวด และยังได้สุภาพสตรีเชื้อสายเจ้านายฝ่ายเหนือ คือ เจ้าดวงเดือน ณ เชียงใหม่ ขณะนั้นอายุ 19 ปี ออกช่วยปราศรัยหาเสียงด้วย ยิ่งทำให้ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เจ้าดวงเดือนติดตามไปช่วยหาเสียงตามอำเภอต่าง ๆ ขึ้นเขาลงห้วย พักแรมค้างคืน ทักทายชาวบ้าน เรียกคะแนนเสียงได้พะเรอเกวียน ประกอบกับความเลอโฉม พุดจาอ่อนหวาน ผู้หญิงจึงเทคะแนนให้คุณพิรุณกันถ้วนหน้า เลือกตั้งคราวหนึ่งได้เบอร์ 1 เวลาหาเสียงก็ประกาศเป็นคำวว่า เบอร์ 1 ใส่ซอง เบอร์ 2 ใส่ข้า (ตะกร้า) เบอร์ 3 4 5 เผาไฟ เหลือนอกนั้นสุดแท้แต่ใจ”

เจ้ากุลวงศ์ ณ เชียงใหม่ ทนายความรุ่นเดียวกัน เล่าว่า

“ส.ส. พิรุณ เป็นเพื่อนกัน เป็นทนายความ เหตุผลที่ทนายความมักได้รับเลือกเป็น ส.ส. เนื่องจากประการที่หนึ่ง สมัยนั้นทนายความมีน้อย ประมาณไม่เกิน 30 คน ดังนั้นใครเก่ง ใครไม่เก่ง หรือใครดี ใครไม่ดี รู้กันหมด ทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันในสังคมเมืองเชียงใหม่ ประการที่สอง คือ ทนายความรู้กฎหมาย ทำให้เป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือชาวบ้านได้ และประการที่สาม คือ การรู้จักคน ทนายความมักรู้จักกับนายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากลูกบ้านมีปัญหาเรื่องกฎหมายหรือมีคดีความ ก็มักมาหาทนาย หรือมีปัญหาด้านอื่น ๆ ก็มักมาปรึกษา

ทนายให้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้ อาชีพทนายความในสมัยก่อนจึงมีบทบาทสูงในสังคม และทนายความหลายคนเมื่อเล่นการเมืองก็มักได้เปรียบอาชีพอื่น ได้รับเลือกเป็นส่วนมาก

ส.ส. พิรุณโชคคีตตั้งแต่ต้น คือจับฉลากได้เบอร์ 1 จึงง่ายที่จะทำให้ชาวบ้านจำได้ และเป็นประโยชน์ในการหาเสียงตามหมู่บ้าน ด้วยคำว่า หากไม่ดีจริงคงไม่ได้เบอร์ 1 เบอร์ 1 ดีจริง ๆ ทำให้ได้เปรียบเบอร์อื่น อีกทั้ง ส.ส. พิรุณได้คนช่วยในการกล่าวนำดี คือ การหาเสียงก่อนปราศรัยมักต้องมีคนขึ้นกล่าวนำ และเชิญผู้สมัครขึ้นไปพูดหาเสียง หลังจากนั้นก็มีการฉายหนังให้ชมเสร็จแล้วผู้ช่วยที่ว่าจะกล่าวปิดท้ายอีกครั้งหนึ่งให้ชาวบ้านจำเบอร์ให้ขึ้นใจ จำไม่ได้ว่าผู้ช่วยคนนี้ชื่ออะไร แต่เก่งด้านคำวหรือกลอนพื้นเมือง ยังจำได้ว่าที่ ส.ส. พิรุณใช้หาเสียงได้

เบอร์หนึ่งเป็นอย่าได้หายสูญ คือตัวพิรุณอายุหนุ่มหน้า ปีน้องทั้งหลายหญิงชายน้ำป่า ขอรุณาเลือกไว้เป็นผู้แทนแทนตัวไว้ใช้ในสภุหองสภา เบอร์ 1 นั้นอย่าได้ลังกา คิดมาก) ขอรุณาเลือกไว้เฒอะเจ้า”

3.2.15 นายสงวน ศิริสว่าง

ได้รับการเรียกขานจากชาวเชียงใหม่ว่า “ผ้าปีกกับจ้อง (ห่อผ้ากับร่ม)” สืบเนื่องจากคุณสงวนลงสมัครรับเลือกตั้งหลายครั้ง แต่ไม่ค่อยมีคนเลือกด้วยเพราะไม่ใช่คนเชียงใหม่โดยกำเนิด เป็นคนทางภาคกลาง จนคุณสงวนต้องไ้ใช้ยุทธวิธีเรียกคะแนนสงสารด้านการหาเสียงด้วยการแบกร่ม และที่ปลายร่มมีห่อผ้าผูกไว้ขณะหาเสียง ทำนองว่าหาเสียงมาหลายสมัยจนใกล้

หมดตัวแล้ว ตอนนี้เหลือเพียงห่อผ้าติดตัวเท่านั้น ส่งผลให้ได้รับ
คะแนนสงสารและได้เป็น ส.ส. ในที่สุด

เจ้ากุลวงศ์ ณ เชียงใหม่ นักการเมืองรุ่นเก่า
กล่าวถึง ส.ส. สงวน ไว้ว่า

“เป็นคนทางภาคกลาง คาดว่าเป็นทหารมาก่อน
อาชีพเป็นหมอชั้น 2 คือ ได้รับใบอนุญาตให้รักษาคนไข้ได้ ประเภท
โรคง่าย ๆ จึงรักษาชาวบ้านไปหาเสียงไป ได้ชื่อว่าเป็นผู้สมัครที่
ยากจนที่สุด เป็นที่รู้จักกันไปว่าเล่นการเมืองจนหมดตัว เหลือแค่
ผ้าปักกับจ้อง คือ มีห่อผ้าผูกกับร่มเวลาไปหาเสียง อีกทั้งไม่มียาน
พาหนะ สมัยนั้นการหาเสียงมักใช้จักรยานขี่ไปตามบ้าน ส.ส.
สงวนแม้แต่จักรยานก็ไม่มีใช้ มักซ้อนท้ายรถจักรยานคนอื่นไป
ปราศรัยจนชาวเชียงใหม่รู้สึกสงสาร จึงช่วยกันกาบัตรให้จนได้รับ
เลือกในสมัยนั้น”

นายสงวน ศิริสว่าง เคยเล่นการเมืองท้องถิ่น และ
ได้รับเลือกเป็นเทศมนตรีนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ.2496 สมัยนั้น
คณะเทศมนตรีนอกจากคุณสงวนแล้ว ยังมีนายสุชาติ สุจริตกุล
ร.อ. หลวงสำเร็จณรงค์ นายสมบุญ จันทรปัญญา ส่วนนายก
เทศมนตรีคือ หลวงศรีประกาศ

3.2.16 นายเมธ รัตนประสิทธิ์

มีศักดิ์เป็นคุณลุงของนายบวร รัตนประสิทธิ์ อดีต
รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คุณเมธรับราชการป่าไม้จนได้รับ
บรรดาศักดิ์เป็น “หลวงวิลาสวันวิท” พี่นพเป็นคนเชียงใหม่
ครอบครัวอยู่แถวถนนวิษยานนท์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ เกิดปี

พ.ศ.2440 บิดาชื่อ นายนิล มารดาชื่อ นางตุ่น รัตนประสิทธิ์ มีพี่น้องรวม 6 คน เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนเซนต์คิกดี เชียงใหม่ ต่อมาย้ายไปเรียนที่โรงเรียนยุพราชวิทยาลัยจนถึงมัธยมปีที่สอง จึงย้ายไปศึกษาต่อที่โรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพฯ จนจบมัธยมปีที่ 6 และสอบชิงทุนไปเรียนวิชาป่าไม้ที่ประเทศพม่าได้ในปี พ.ศ.2460 เรียนอยู่ 3 ปี หลังจากนั้นกลับมารับราชการในกรมป่าไม้จนเจริญก้าวหน้าเรื่อยมา ตำแหน่งสำคัญคือเป็นเจ้าพนักงานป่าไม้ภาคแพร่ และได้รับตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้เป็นคนแรกที่จังหวัดแพร่ในปี พ.ศ.2478 ตำแหน่งสุดท้ายคือรักษาการหัวหน้ากองคุ้มครอง ต่อมาในปี พ.ศ.2488 ลาออกจากราชการ

นายเมธเป็นตัวอย่างของข้าราชการคนหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ สร้างคุณประโยชน์ต่อราชการ และส่วนรวมจนเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะการวางรากฐานด้านวิชาการป่าไม้เบื้องต้นไว้เป็นหลัก และทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนลูกศิษย์หลายรุ่น เป็นที่รักเคารพโดยทั่วกัน กรมป่าไม้จึงสร้างอนุสาวรีย์หลวงวิลาสวันวิทประดิษฐฐานไว้ ณ โรงเรียนวนศาสตร์ (ป่าไม้แพร่) ในปี พ.ศ.2523 แม้โรงเรียนป่าไม้แพร่จะยุบเลิกไปแล้ว แต่อนุสาวรีย์ดังกล่าวยังคงอยู่เสมือนเป็นศักดิ์ศรีให้แก่ตระกูลรัตนประสิทธิ์

นายเมธสมรสกับนางบุญยวง (สกุลเดิมคือ วุฒิรัตน์) มีบุตรธิดา 5 คน ได้แก่

1. นางจรรุพรรณ หอรัตนชัย
(สมรสกับนายไมตรี หอรัตนชัย)
2. นางวรรณุช ตันธุพงษ์
(สมรสกับนายทิวธวัช ตันธุพงษ์)

3. นายกมล รัตนประสิทธิ์
4. นางสาวประภา รัตนประสิทธิ์
5. นางสาวสินีนารถ รัตนประสิทธิ์

นายกมล รัตนประสิทธิ์ บุตรชายคนหนึ่ง เล่าว่า

“ก่อนเกษียณ 5 ปี พ่อลาออกจากราชการ เนื่องจากไม่พอใจนโยบายของผู้บังคับบัญชา หลังจากนั้นก็กลับมาทำการค้าที่เชียงใหม่ และลำพูน มีที่ดินอยู่ที่ลำพูน 10 กว่าไร่ ทำธุรกิจเผาถ่าน ต่อมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร จนได้รับเลือก คะแนนส่วนใหญ่จากอำเภอรอบนอก ตอนนั้นพี่สาวคือ คุณจารุพรรณ มาช่วยพ่อหาเสียง คะแนนเสียงส่วนใหญ่ได้มา เพราะความขยันออกพบปะและปราศรัยกับชาวบ้าน พ่อได้เป็น ส.ส. แค่อำเภอเดียว ปัจจุบันรุ่นลูกรุ่นหลานอาศัยอยู่ที่กรุงเทพฯ แทบทั้งสิ้น”

นายเมธได้บันทึกไว้ เกี่ยวกับการสมัครเป็น ส.ส.เชียงใหม่ซึ่งแตกต่างจาก ส.ส. คนอื่น เนื่องจากไม่ได้เดินโต และรับราชการในเชียงใหม่เลย แต่ก็ได้รับเลือก ความว่า

“การที่ได้เป็นผู้แทนราษฎรเกี่ยวข้องกับสมาคม ชาวเหนือเป็นต้นเหตุ เมื่อเริ่มทำงานบริษัทวนการ จำกัด (หลังจากออกจากราชการ) บรรดาหนุ่มชาวเหนือนัดประชุมกันเพื่อฟื้นฟูสมาคม ชาวเหนือ ซึ่งเคยก่อสร้างตัวมาครั้งหนึ่งแต่ร่วงโรยไปเกือบสิบปี ผู้เขียนถูกเลือกเป็นนายกสมาคม งานเริ่มแรกคือขอรับรองบรรดา พ่อค้าไม้ชาวเหนือช่วยบริจาคเงินเป็นทุนของสมาคม ได้เงินหลายหมื่นบาท งานต่อมาขอเช่าบ้านอัมพวันถนนพิษณุโลก ซึ่งเป็นส่วน

ทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ทำเป็นสำนักงานสมาคมชาวเหนือ หัวเรี่ยวหัวแรงตอนนั้นคือคุณพิสุทธิ นิมมานเหมินท์ ทำหน้าที่ เสรัญญิก ในการประชุมคราวหนึ่งมีพ่อค้าไม้เสนอในที่ประชุมว่า ในสภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกต่างอาชีพแทนครบทุกประเภท เว้นแต่ข้าราชการบำนาญสังกัดกรมป่าไม้ หากผู้เขียนสมัครรับเลือกตั้ง สมัยต่อไป ถ้าสำเร็จอาจมีทางช่วยสภาวะด้านการป่าไม้ได้ไม่มากก็น้อย ซึ่งที่ประชุมให้การสนับสนุนเป็นเอกฉันท์ มีการพูดคุยเรื่อง ค่าใช้จ่าย ซึ่งคาดการณ์กันว่าอย่างต่ำที่สุดหาเสียงอำเภอละไม้ น้อยกว่าสามพันบาท เชียงใหม่มี 14 อำเภอ ต้องใช้จ่ายสี่หมื่นบาทเศษ พ่อค้าไม้จะช่วยกันคนละสองพันบาท ผู้เขียนซึ่งไม่เคยคิดที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร แต่เห็นความประสงค์อันจริงใจ ของบรรดาพ่อค้าไม้ที่จะช่วยเหลือ จึงตกลงใจ

พอขึ้น พ.ศ.2494 จึงเริ่มติดต่อผู้เฒ่าผู้แก่ที่เคารพใน เชียงใหม่ และมีตรสหายสมัยเมื่อร่วมโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ซึ่งมีความกว้างขวาง และมีอิทธิพลแต่ละท้องถิ่น พ่อข่าวแพร่สะพัดไปก็ เกิดข่าวหยามขึ้นว่าเพียงเป็นลูกเชียงใหม่ อยู่บ้านเมื่อเด็ก ต่อมา อยู่ตามจังหวัดอื่น และตอนท้ายหมกมุ่นอยู่แต่ที่กรุงเทพฯ เพิ่งจะ มาเหนือชั้วระยะไม่นาน ใครเขาจะรู้จัก เสียเงินทอง และเรี่ยวแรง วิ่งเต๋นแถมจะถูกปิวอย่างไม่มีปัญหา แทนที่จะเกิดความท้อถอย เมื่อทราบข่าว กลับเพิ่มมานะยิ่งขึ้น โดยมั่นใจว่าความสำเร็จไม่ได้ อยู่ที่ตน หากแต่อยู่ที่ความช่วยเหลือของผู้หวังดีที่ตั้งใจจริง จึงเริ่ม พิมพ์ใบปลิวแสดงกำพืด อาชีพ การศึกษา และบรรพบุรุษของตน ขึ้นเหนือลงใต้เท่าที่รถยนต์ไปถึงได้ไม่ว่าตำบลหรือหมู่บ้านตามแต่ จะถูกผู้ช่วยเหลือแนะนำให้ไป แจกใบปลิวทั่วไปตามจำนวนควรมาก

หรือน้อย มีเพื่อนร่วมโรงเรียนเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญยิ่ง

การโฆษณาหาคะแนนนิยมอย่างจริงจังตอนสุดท้าย ใช้เวลาติดต่อกัน 58 วัน เริ่มปลายธันวาคม 2494 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2495 อุปกรณ์ประกอบคือเครื่องฉาย และภาพยนตร์ขนาด 8 ม.ม. รวมถึงกว่าม้วน เพื่อดึงดูดประชาชน มีเรื่องการประกวดนางสาวไทยซึ่งลูกชาวเหนือเป็นผู้ได้รับเกียรติ และเรื่อง การถวายพระเพลิงพระบรมศพรัชกาลที่ 8 นอกจากนั้น มีภาพยนตร์ตลก และข่าวราว 19 นาที ชาวบ้านต่างทยอยกันมาถึง บริเวณ ราว 20 น. นายจอนก็เริ่มฉายข่าว มีสมเพชรพากย์ประกอบ ราว 21 น. จึงเริ่มขึ้นปราศรัยใช้เวลาประมาณ 45 นาที เกี่ยวกับประวัติตัวเอง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วัตถุประสงค์ในการสมัครรับเลือกตั้ง กว่าจะฉายภาพยนตร์แล้ว และเก็บเครื่องอุปกรณ์เรียบร้อยเข้าที่พักแรมราว 1 น. ระหว่างการนับคะแนนเสียงถึงจับใช้ อาศัยญาติมิตรวิ่งขึ้นลงส่งข่าว วันแรกยังไม่อยู่ในข่าย พอเข้าวันที่สาม คะแนนอำเภอพร้าวนำผู้สมัครอื่นทุกคน จึงพุ่งเข้าอันดับที่สี่เป็นการแน่นอน”

นายเมธ รัตนประสิทธิ์ เสียชีวิตปี พ.ศ.2512 ด้วยโรคหัวใจล้มเหลว ขณะอายุได้ 72 ปี

3.2.17 นายวรศักดิ์ นิมานันท์

ชื่อเดิมคือเซ่งฮี้ นิ่มเสงเฮง เป็นบุตรคนที่สี่ของขุนอนุพลนคร (กิมซิว นิ่มเสงเฮง) และแม่คำบาง นิมานันท์ เกิดปี พ.ศ.2461 มีพี่น้องหลายคน ได้แก่ นางเซงเม้ย ต้นสุหีล, นางสาวทองอยู่ นิมานันท์, นางสาวเซ่งลั้ง นิมานันท์ และนางเพ็ญจันทร์

เงินงาม การได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรเชื่อว่าส่วนหนึ่งมาจากชื่อเสียง และบารมีของบิดา คือขุนอนุพลนคร ที่สร้างชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านทั่วไป อีกส่วนหนึ่งมาจากการสร้างชื่อเสียงของคุณวรศักดิ์เอง

ขุนอนุพลนคร ต้นตระกูลนิมานันท์ ได้ชื่อว่าสร้างครอบครัวไว้อย่างเป็นปึกแผ่นจนมาถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน เดิมมีร้านที่ถนนเจริญเมือง จำหน่ายรถจักรยานเป็นหลัก อยู่บริเวณร้านขึ้นเชียงหลี่ในปัจจุบัน ต่อมาไปจับจอง และซื้อที่ดินที่เขตอำเภอหางดงจำนวนมาก เมื่อมีการสนับสนุนด้านกิจการยาสูบ ขุนอนุพลนครไปตั้งโรงบ่มใบยาที่เขตอำเภอฟัวว ได้พัฒนาสร้างถนนสายจากบ้านปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว เข้าอำเภอฟัววขึ้น หลังจากนั้นได้พัฒนาถนนสายอำเภอสันทรายจนถึงอำเภอฟัวว ซึ่งเป็นอีกเส้นทางหนึ่งที่สำคัญกว่าสายเชียงดาว-ฟัวว

นายวรศักดิ์ จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 8 จากโรงเรียนปรีณศรีรชอแวลวิทยาลัย และเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ได้รับอนุปริญาธรรมศาสตร์และนิติศาสตร์ หลังจากจบการศึกษา กลับมาช่วยกิจการด้านโรงงานยาสูบของบิดาที่อำเภอฟัวว คุณวรศักดิ์ สมรสกับนางลัดดา (สกุลเดิมคือ วรมิตร) มีบุตรธิดารวม 5 คน ได้แก่

1. นายสุรพล นิมานันท์
สมรสกับนางพัฒนา ไชยวงศ์
2. นางพิมลพร นิมานันท์
สมรสกับนายวิทยา จีระผานุกร

3. นายอมรพันธ์ นิมานันท์
อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่
สมรสกับนางสุเมตรา ศิริพันธ์ุ
4. นางสาวสุกัญญา นิมานันท์
5. นางสาววราภรณ์ นิมานันท์

คุณปราโมช ศิริธร นักข่าวอาวุโส ได้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับ ส.ส. วรศักดิ์ ไว้ว่า

“คุณวรศักดิ์มีพรสวรรค์เรื่องดนตรี ศิลปวัฒนธรรม อารมณ์ขัน เข้ากับทุกคนได้ทุกชั้น ไม่ถือตัว พี่ลัดดา วรมิตร คู่ชีวิต ถือเป็นเมียแก้วแม่พระ แต่งงานกับคุณวรศักดิ์เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2485 คุณวรศักดิ์เป็น ส.ส. เชียงใหม่ 3 สมัย คุณวรศักดิ์เคยกล่าวว่าการเลือกตั้ง ส.ส. ในปี 2500หนักหน่วงรุนแรงมาก ต้องต่อสู้กับอิทธิพลของพรรคเสรีมนังคศิลาที่ทุ่มเททั้งหมดเพื่อเอาชนะโดยไม่หวั่นเกรงต่อกฎหมาย เคยถูกทหารและตำรวจมาล้อมบ้านไว้ไม่ให้ออกไปหาเสียง คุณวรศักดิ์ไม่ยอมจะออกจากวงล้อมไปให้ได้ แต่มีผู้ตัดทอนไว้ ส.ส. วรศักดิ์เป็น ส.ส. เชียงใหม่ได้ปีเดียวก็เกิดรัฐประหาร และมีการเลือกตั้งใหม่ในปี 2501 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์เช่นเดิม และได้รับเลือกอีก ขณะนั้นจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจและได้ส่งนายทหารชั้นผู้ใหญ่ มาทาบทามคุณวรศักดิ์ไปเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แต่คุณวรศักดิ์ปฏิเสธ และบอกว่าตำแหน่งที่มีเกียรตินั้นจะต้องเป็นไปตามครรลองของประชาธิปไตย ต้องได้รับเลือกจากประชาชน ไม่ใช่หัวหน้าคณะปฏิวัติจะมาหยิบบินให้”

นายวรศักดิ์เริ่มต้นด้วยการเล่นการเมืองท้องถิ่น และได้
รับเลือกเป็นคณะเทศมนตรีหลายสมัย ต่อมาจึงสมัครรับเลือกตั้ง
เป็น ส.ส. ในนามพรรคประชาธิปัตย์ และได้รับเลือก คุณวรศักดิ์
เสียชีวิตเมื่อปลายปี พ.ศ.2533 ขณะอายุ 72 ปี พระโศภิตรังสี อดีต
รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าอาวาสวัดพันตอง เขียนถึง
นายวรศักดิ์ ว่า

“คุณวรศักดิ์เป็นคนดีของประเทศชาติ และพระศาสนา
รักเมืองเชียงใหม่เป็นประจำชีวิตจิตใจ เคยเป็นอดีตผู้แทนราษฎร
อยู่สมัยหนึ่ง เป็นกรรมการอะไรอีกมากมาย เป็นคนหบดีของ
เชียงใหม่คนหนึ่ง เป็นกลุ่มชมรมเพื่อเชียงใหม่ หวงแหนเมือง
เชียงใหม่มาก ใครจะมาทำอะไรที่เป็นการทำลายป่าไม้ต้นน้ำ
ลำธาร และผิดขนบธรรมเนียม ศีลธรรม วัฒนธรรมไม่ได้ เป็นกำลัง
ช่วยคัดค้านสร้างกระเช้าไฟฟ้าขึ้นบนดอยสุเทพ เป็นกำลังคัดค้าน
กับผู้รักเชียงใหม่ทั้งหลาย”

3.2.18 ร้อยโท ราชศรี สิงหนेत्र

เป็นน้องชายของนายอินทร สิงหนेत्र ส.ส.
เชียงใหม่รุ่นก่อนหน้านี้ และเป็นน้องชายของนายแพทย์จินดา
สิงหนेत्र โดยเป็นบุตรของนายดวงขึ้น และนางบัวจันทร์
สิงหนेत्र ตระกูลสิงหนेत्रเป็นตระกูลเก่าของเมืองเชียงใหม่
ตระกูลหนึ่ง นายดวงขึ้นเป็นบุตรของเจ้าน้อยสิงคะ เดิมเป็นชาว
จังหวัดลำปาง ต่อมาอพยพครอบครัวมาอยู่เมืองเชียงใหม่ ได้พบ
กับพ่อครูแมคกิลวารี และเข้านับถือศาสนาคริสต์

ร.ท. ราชศรี เกิดที่บ้านสันป่าข่อยเมื่อปี พ.ศ.2447

มีพี่น้องรวม 7 คน ได้แก่

1. นายอินทร สิงหนตร
2. นางสาวศิริไล สิงหนตร
3. นายแพทย์จินดา สิงหนตร
4. ร.ท. ราตรี สิงหนตร สิงหนตร
5. นายอดุลย์ สิงหนตร
6. นายเลื่อน สิงหนตร
7. นายเทอดศักดิ์ สิงหนตร

ร.ท. ราตรี เรียนจบชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัยสมัยเป็นโรงเรียนประจำมณฑลพายัพ แล้วเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนทหารบกจบชั้นนายดาบ หลังจากนั้นเข้ารับราชการเป็นทหาร ต่อมาปลดประจำการออกมาประกอบอาชีพค้าขาย และเกษตรกรรมที่เชียงใหม่โดยร่วมทุนกับเพื่อน เช่น นายคำตัน ชะนะนนท์, ดาบคำตัน ทะนันชัย, ดาบพุดม ลงทุนซื้อรถบรรทุกคอกหมูวิ่งขนส่ง เรียกว่า บริษัท ส.น.ช. (บริษัทรถยนต์สหายนยนต์เชียงใหม่) และดูแลฟาร์มแพะที่สวนหลังวัดช่วงสิงห์เพื่อรีดนมแพะมาจำหน่ายตามความคิดของหมอคอร์ต ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแมคคอร์มิคในสมัยนั้น ต่อมาเมื่อเกิดสงครามเอเชียบูรพา ได้เข้ารับราชการทหารอีกครั้งจนได้รับยศร้อยโท เมื่อพ้นหน้าที่ราชการจึงกลับมาประกอบอาชีพส่วนตัวที่เชียงใหม่

ร.ท. ราตรี ได้ชื่อว่าเป็นนักกีฬาหลายประเภท ทั้งขี่ม้า ชกมวย และฟุตบอล เคยเป็นนักฟุตบอลของโรงเรียนยุพราช

ร.ท. ราศรี สโมสรกับนางบัวเขียว (สกุลเดิมคือ สิงคบัญญัติ) มีบุตร 1 คน คือ นายศรีเรือง สิงหนेत्र ต่อมาสโมสรกับนางเฉลิม (สกุลเดิมคือ สายะนันท์) มีบุตรธิดา 2 คน คือ นางเฉลิมศรี และ ผ.ศ. ญัฐชัย สิงหนेत्र ภายหลังสโมสรกับนางจันทร์ดี มีบุตรธิดา 3 คน คือ รศ.ศิริพร สิงหนेत्र พ.อ.ทวีชัย สิงหนेत्र และ พญ.ศิวาพร จันทร์กระจ่าง

ร.ท. ราศรี ได้ชื่อว่าชอบอาชีพการเมืองเป็นชีวิตจิตใจ ซึ่งการเล่นการเมืองนั้น ย่อมหมดสิ้นเปลืองทรัพย์สินเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ รวมทั้งครอบครัวของ ร.ท. ราศรี ดั้งบันทึกของลูก ๆ ว่า

“อาชีพใด ๆ ก็ตาม ไม่เคยทำให้พ่อหลงเสน่ห์ลึกลับติดเข้าไปในไซกระดุกสันหลังเท่ากับนักการเมืองเลย พ่อยอมทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างที่มีในชีวิตเพื่อการนี้ พ่อเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ 1 สมัย แต่เป็นอยู่ไม่ครบวาระเนื่องจากการปฏิบัติ และหลังจากนั้นไม่ว่าจะมีการสมัครรับเลือกตั้งที่ใด พ่อไม่เคยขาดแม้แต่ครั้งเดียว เหมือนดั่งนักมวยพ่อได้ยืมเสียงปีพาทย์ก็ต้องร้ายรำ แต่ก่อนแม่ และลูก ๆ ไม่เข้าใจพ่อเลย เพราะการสมัครรับเลือกตั้งแต่ละครั้งสมัยก่อนไม่มีเงินสนับสนุนจากพรรคใดเลย ต้องใช้เงินส่วนตัวทั้งสิ้น จนฐานะของครอบครัวที่เคยอยู่ระดับคหบดีคนหนึ่งของเชียงใหม่ ซึ่งที่บ้านของเราแต่ก่อนจะอยู่ที่หน้าวัดหมื่นล้าน เรามีทุกอย่างที่เศรษฐกิจสมัย 40 ปีก่อนเคยมี ไม่ว่าจะเป็นคอกม้าแข่ง รถยนต์ บริวารเต็มบ้าน และที่ดินในตัวเมืองเชียงใหม่ที่แม่จำใจนาคเกือบไม่หมดเหล่านี้ ก็เริ่มถดถอยร่อยหรอลงไปจนหมดสิ้น แต่พ่อก็ไม่เคยยอมแพ้เลย ไม่อ้าลัยในทรัพย์สินใด ๆ”

ร.ท. ราศรี สิงเนตร เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2537 ด้วย
โรคมะเร็ง ขณะอายุ 89 ปีเศษ

3.2.19 นายไกรสร ตันติพงศ์

เกิดที่ย่านวัดเกตการาม ปี พ.ศ.2470 เป็นบุตรของ
นายหิรัญ (จั่นเปี้ย) และนางทองสุข ตันติพงศ์ ฝ่ายมารดาคือ
นางทองสุข สกุลเดิมคือ ชูติมา เป็นพี่สาวของนายสุวิชช พันธเศรษฐ
และนายทองดี อิศราชีวิน ส.ส.เชียงใหม่ทั้งสองคน คุณไกรสรจึงมี
ศักดิ์เป็นหลานของนายสุวิชช และนายทองดี

นายไกรสรมีพี่น้องรวม 6 คน คือนายประภาส
นางสาวสุชาดา นายถนอม นายไกรสร นายกมล และนายปรีดี
ตันติพงศ์ เริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนปรีณิธรอแวลวิทยาลัย ต่อมา
เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ย้ายมาเรียนมัธยมปลายที่โรงเรียนยุพราช
วิทยาลัย หลังจากนั้นย้ายไปอยู่กับญาติที่กรุงเทพฯ คุณไกรสรเล่า
เรื่องเหตุที่สนใจเป็นผู้แทนราษฎร ว่า

“เนื่องจากเป็นญาติกับคุณสุวิชช พันธเศรษฐ จึงมี
โอกาสใกล้ชิดกับการเมืองตั้งแต่อายุ 15 ปี สมัยเมื่อคุณสุวิชชเป็น
ผู้แทนของเชียงใหม่ ได้ติดตามออกหาเสียง และติดตามไปที่รัฐสภา
ในกรุงเทพฯ ทำให้ได้เห็นนักการเมืองผู้ใหญ่ โดยเฉพาะได้เห็น
จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้สังเกตบุคลิก ท่าทาง
การพูดจา ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำมาใช้ด้านการเมือง
จอมพล ป. จะลงมาทานหมูสะเต๊ะที่ได้ถูกรัฐสภาทุกวัน พูดกับคน
ขายสุภาพ ใช้คำว่าฉัน และเธอซึ่งเป็นคำนิยมในสมัยนั้น เคย
สอบถามข้อมูลทุกวัน ภายหลังจึงเชื่อได้ว่าคนขายหมูสะเต๊ะเป็น

สายลับที่นำข้อมูลมาแล้วให้จอมพล ป. พึ่ง ส่วนที่พักก็พักบ้านพัก
ของคุณสุวิซช เป็นบ้านพักรับรอง มีนายทองดีซึ่งสมัยนั้นชอบดื่ม
และสนใจการเมือง มักไปพักร่วมด้วย

นอกจากช่วยคุณสุวิซชหาเสียงแล้ว ก่อนที่จะสมัคร
รับเลือกตั้งได้ช่วยคุณทองดีหาเสียง รวมทั้งคุณสุกิจ นิมมานเท
มินท์ ซึ่งเป็นญาติกัน จนต่อมาอายุ 27 ปี จึงลงสมัคร ส.ส. และได้
รับเลือกเป็น ส.ส. เชียงใหม่ด้วยคะแนนมากที่สุดของเชียงใหม่”

ถือเป็นความภาคภูมิใจของตระกูล “สุติมา” ได้
ส่วนหนึ่ง คือ บ้านเลขที่ 152 ถนนเจริญราษฎร์ ย่านวัดเกตฯ ซึ่ง
เป็นบ้านของนายสุนโฮง และนางคำมูล สุติมา มีรุ่นลูก และรุ่น
หลานที่เติบโตที่บ้านนี้ได้เป็น ส.ส. เชียงใหม่ถึง 3 คน คือนายสุวิซช
นายทองดี และนายไกรสร ปัจจุบันบ้านหลังนี้ยังอยู่ แม้จะ
ดัดแปลงแก้ไขไปบ้าง ก็ยังคงเหลือเค้าโครงของบ้านไม้หลังใหญ่ไว้
บ้าง นายไกรสรแต่งงานกับนางทองอิน อุนจะนำ มีบุตรธิดา 2 คน
คือนางกนิษฐา จันทรศัพท์ สมรสกับ พ.อ.ภาคภูมิ จันทรศัพท์
และ น.อ.อ.ศุภมิตร ตันติพงษ์ ต่อมาสมรสกับนางเครือวัลย์
อุนจะนำ ไม่มีทายาท และสมรสกับนางอรษา เจียมกิจวัฒนา
ไม่มีทายาทเช่นกัน

นายไกรสรได้รับเลือกทุกครั้ง นับแต่ปี พ.ศ.2500 ถึง
พ.ศ.2531 รวม 7 ครั้ง สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ เคยดำรงตำแหน่ง
สำคัญทางการเมือง ได้แก่ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

3.2.20 นายบุญเลิศ ชินวัตร

เป็นบิดาของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีต นายกรัฐมนตรี ก่อนได้รับเลือกเป็น ส.ส. คุณบุญเลิศเคยเป็น ส.จ. เขตอำเภอสันกำแพงมาก่อน เนื่องจากทำธุรกิจหลายอย่าง คนเชียงใหม่มักเรียกกันติดปากว่า “พ่อเลี้ยงเลิศ” รวมไปถึงธุรกิจที่ทำ เช่น ทำรถเมลวิ่งในตัวเมืองเชียงใหม่ก็เรียกว่า “รถเมลล์พ่อเลี้ยงเลิศ” เป็นต้น ตระกูลชินวัตรเริ่มต้นจากนายอากรเส็ง และคุณนายทองดี เป็นชาวจังหวัดจันทบุรี ต่อมาอพยพครอบครัวมาเชียงใหม่ ประกอบอาชีพประมูลเก็บอากรบ่อนเบี้ยส่งให้ทางราชการ ในปี พ.ศ.2453 อพยพครอบครัวไปอยู่ที่บ้านสันกำแพง บุตรธิดาของนายอากรเส็งมี 4 คน คือนางม้วยเขียน ชินวัตร (สมรสกับนายวนิช ต้นสุภายน หรือเจ้าแก้วหมาขาว) นายเชียง ชินวัตร นายเปี้ยว ชินวัตร และนายเล็ก ชินวัตร นายบุญเลิศ หรือเลิศ ชินวัตร เป็นบุตรคนที่ 4 ของนายเชียง และนางแสง ชินวัตร เกิดปี พ.ศ.2462 ที่อำเภอสันกำแพง เป็นคนที่เรียนเก่งตั้งแต่เด็ก เคยได้รับรางวัลเรียนดีระดับเหรียญทองขณะศึกษาที่โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย หลังจากจบ ม.8 คุณเลิศสมัครเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งยังเป็นมหาวิทยาลัยเปิด แต่เนื่องจากครอบครัวขาดผู้สืบทอดธุรกิจ จึงต้องออกจากการศึกษาเมื่อเรียนได้เทอมเดียว กลับมาดูแลกิจการของครอบครัว ซึ่งธุรกิจหลักคือโรงงานทอผ้าไหมชินวัตรพาณิชย์ และธุรกิจตลาดสดสันกำแพง ต่อมาประกอบอาชีพหลายอาชีพ ทั้งรับเหมาก่อสร้างโรงไฟฟ้าตามต่างจังหวัด เปิดร้านกาแฟที่ห้องแถวไม้หน้าตลาดสันกำแพง เริ่มทดลองทำสวนส้มเขียวหวาน สวนฝรั่ง และผลไม้เมืองหนาว

หลังจากนั้นหันมาทำงานธนาคารนครหลวงไทย สาขาเชียงใหม่ ตำแหน่งหัวหน้าสินเชื่อบุคคลซึ่งทำงานอยู่ในตัวเมืองเชียงใหม่ ภาพคุณเลิศที่รถมอเตอร์ไซค์ยี่ห้อเวโลสเตดใช้ระบบไอน้ำจากสันกำแพงเข้ามาทำงานในตัวเมือง มีเด็กชายทักษิณซ้อนท้ายมาเรียนที่โรงเรียนมงฟอร์ต เป็นภาพชินตาของผู้ที่พบเห็น สมัยที่รถมอเตอร์ไซค์มีกันไม่กี่คนในเชียงใหม่ ธุรกิจต่อมาของนายเลิศ คือร่วมหุ้นทำโรงภาพยนตร์ศรีวิศาลบริเวณหน้าวัดแสนฝาง ถนนท่าแพ และต่อมาได้ซื้อหุ้นไว้ทั้งหมด ต่อมาสร้างโรงภาพยนตร์เพิ่มคือโรงภาพยนตร์ชินทัศน์ ธุรกิจต่อมาคือการซื้อกิจการรถเมลล์ในเมืองเชียงใหม่ซึ่งเดิมชื่อว่าเฉลิมพลเดินรถหรือรถเมลล์เหลือง และทำธุรกิจปั้มน้ำมัน นายเลิศเริ่มสนใจเล่นการเมืองเมื่อปี พ.ศ.2510 ขณะอายุ 48 ปี โดยเริ่มลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่ (ส.จ.) เขตสันกำแพง และได้รับเลือก อีกทั้งได้รับตำแหน่งประธานสภาจังหวัดอีกด้วย ในปี พ.ศ.2512 ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. และได้รับเลือก และได้รับเลือกอีกครั้งในปี พ.ศ.2518 นายเลิศสมรสกับนางยินดี (สกุลเดิมคือ ระมิงวงศ์) มีบุตรธิดารวม 9 คน พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นคนที่สอง คุณเลิศเสียชีวิตในปี พ.ศ.2540 ด้วยโรคระบบหัวใจล้มเหลว ขณะอายุ 78 ปี

3.2.21 นายปรีดา พัฒนถาบุตร

ตระกูล “พัฒนถาบุตร” เป็นตระกูลเก่าแก่ตระกูลหนึ่งย่านถนนวิบูลย์ เริ่มสร้างชื่อเสียงมาจากกรุ่นบิดา คือนายดาบแดง พัฒนถาบุตร ซึ่งเชื่อว่าส่งผลอย่างมากที่ทำให้คุณปรีดา พัฒนถาบุตร บุตรชายมีความชื่นชอบด้านการเมือง และเจริญ

ก้าวหน้าในด้านการเมือง นายปรีดาเป็นบุตรชายของนายดาบแดง และแม่บัวจันทร์ พัฒนถาบุตร นายดาบแดงมีเชื้อสายมาจากพม่า เป็นบุตรของหม่องพะอู และแม่ยวงแก้ว มีบ้านอยู่ย่านถนนวิบูลย์ มีพี่น้องรวม 4 คน อาชีพรับราชการเป็นครูที่โรงเรียนวัดพระสิงห์ ต่อมาสมัครเข้าเรียนโรงเรียนนายดาบ ได้รับพระราชทานนามสกุล ขณะเป็นนักเรียนนายดาบจากกรมหลวงพิชณุโลกประชานารถว่า “**พัฒนถาบุตร**” หลังจากจบโรงเรียนนายดาบ เข้ารับราชการเป็นทหารที่จังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2454 เรื่อยมา และเนื่องจากสนใจด้านการเมือง เคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ในรุ่นแรกเมื่อปี พ.ศ.2476 แต่ไม่ได้รับเลือก เคยเล่นการเมืองท้องถิ่น และได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาจังหวัดและสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่หลายสมัย

นายปรีดามีพี่น้องรวม 7 คน คือ

1. นางสาวจินดา พัฒนถาบุตร (เสียชีวิต)
2. ด.ช. - (เสียชีวิตขณะยังเยาว์)
3. นางจันดา ไหละสุด
(สมรสกับ พ.อ. สุราษฎร์ฤทธิ ไหละสุด)
4. หม่อมธาดา (สมรสกับเจ้าฟ้าขุนศึกเม็งราย)
5. พล.ต.กอบกุล พัฒนถาบุตร
6. น.พ.อุดม พัฒนถาบุตร
7. นายปรีดา พัฒนถาบุตร

นายปรีดาเกิดปี พ.ศ.2471 จบการศึกษาจาก

โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ เข้ารับราชการที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ตำแหน่งสุดท้ายคือผู้อำนวยการเขตภาคเหนือ ลาออกมาเล่นการเมืองเมื่อปี พ.ศ.2501 เริ่มเล่นการเมืองท้องถิ่นโดยเป็นเทศมนตรีในปี พ.ศ.2501 สมัยนายแพทย์จินดา สิงหนेत्र เป็นนายกเทศมนตรี และเป็นนายกเทศมนตรีในปี พ.ศ.2512 - 2513

นายปรีดาหลงสมัคร ส.ส. สังกัดพรรคสหประชาไทย ที่มีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าพรรค และได้รับเลือกต่อมาการเลือกตั้งในปี พ.ศ.2518 เข้าสังกัดพรรคกิจสังคมที่มี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรค ในครั้งนี้ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หลังจากนั้นเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

นายปรีดาสมรสกับแม่เรือนแก้ว (สกุลเดิมคือ ปิงเมือง) มีบุตรธิดารวม 4 คน คือ

1. นางสาวนฤมล พัฒนถาบุตร
รับราชการเป็นพัฒนากรอำเภอจอมทอง
2. พ.ต.อ. นิธิพัฒน์ พัฒนถาบุตร
ผู้กำกับการ สภอ. ปง จังหวัดพะเยา
3. นางสาวศรีจันทร์ พัฒนถาบุตร
4. นางรุจิรัตน์ พัฒนถาบุตร

นายปรีดาเลิกเล่นการเมืองเมื่อปี พ.ศ.2529

3.2.22 นายอินทร์สม ไชยชาวงค์

เป็นชาวอำเภอสันกำแพง เป็นบุตรคนที่สองในจำนวนเก้าคนของกำนันน้อย และแม่ศรีวรรณ ไชยชาวงค์ ครอบครัวมีอาชีพทำนา ต่อมาบิดามีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง คุณอินทร์สมจบการศึกษาระดับมัธยมจากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยฝึกหัดครูชาย (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่) เข้ารับราชการครูในปี พ.ศ.2493 ตำแหน่งสุดท้ายเป็นครูใหญ่โรงเรียนวัดลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด ลาออกจากราชการเมื่ออายุ 41 ปี เนื่องจากเบื่อระบบราชการ มาเป็นผู้จัดการศูนย์การค้าทิพย์เนตรที่ครอบครัวมีหุ้นส่วนอยู่ด้วย เริ่มเล่นการเมืองด้วยเพราะกำนันผู้ใหญ่อำเภอดอยสะเก็ดมาชักชวน จึงสมัคร และได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่เขตดอยสะเก็ด (ส.จ.) ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2513-2516 หลังจากนั้นพรรคประชาธิปไตยมาชักชวนให้เข้าสังกัดพรรคเพื่อลงสมัคร และต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่

นายอินทร์สมเล่าว่า

“ครั้งแรกผมไม่ได้รับเลือก มาได้รับเลือกครั้งหลังเมื่อนายทองดี อิศราชีวิน เสียชีวิตแล้ว ในครั้งแรกนั้น คุณไกรสร ตันติพงศ์ มาชวนเนื่องจากเป็นเพื่อน และเรียนด้วยกัน ลงพรรคประชาธิปไตย ในเขต 1 สมัยนั้น รวม 6 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอแมริม อำเภอสันกำแพง อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันทราย และอำเภอสารภี พรรคประชาธิปไตยรุ่นนั้น เขต 1 ที่สมัคร มีผม มีคุณไกรสร คุณทองดี คุณสงสุข และคุณบวร ชูติมา ได้รับเลือก คือคุณทองดี คุณไกรสร และคุณสงสุข ผมคะแนนมาที่ 4 ต่อมา

การเลือกตั้งซ่อมเพราะคุณทองดีเสียชีวิต จำได้ว่าผู้สมัครถึง 27 คน แข่งขันกันสูง และผมได้รับเลือก เหตุผลที่ได้รับเลือก ปัจจัยหลักผมเชื่อว่าชื่อเสียงมีความสำคัญ หมายถึงชาวบ้านรู้จักมาก่อน พี่นัทก็เป็นคนสันกำแพง มารับราชการครูที่ดอยสะเก็ด เคยเป็น ส.จ. ช่วยกิจกรรมมามาก มีส่วนอย่างมากที่ทำให้ชาวบ้านเลือก สมัยนั้นไม่มีการใช้เงินซื้อเสียง ใช้ความขยันออกไปปราศรัยเป็นหลัก การหาเสียงจนเป็น ส.ส. ใช้เงิน 1 แสนเศษ เป็นค่าใบปลิว ค่ารถแห่ ค่าเช่าหนังไปฉายก่อนปราศรัย เท่านั้นเอง ไม่มีการจ่ายเงินให้หัวคะแนน เรื่องหัวคะแนนสมัยก่อนก็ไม่มี หัวคะแนนไม่ใช่ ปัจจัยหลักที่ทำให้ได้รับเลือกเหมือนสมัยนี้ อยู่ได้ 6 เดือน 11 วัน ก็สิ้นสภาพเป็น ส.ส. แล้ว เนื่องจาก ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ยุบสภา หลังจากนั้นก็เลิกเล่นการเมืองเพราะเห็นว่าเริ่มมีผู้สมัครที่ซื้อเสียงกันแล้วในการเลือกตั้งต่อมาในปี พ.ศ. 2519 มีผู้สมัครสมัยนั้นที่ซื้อเสียงให้หัวละ 10 บาท”

นายอินทร์สม ไชยชาววงศ์ สมารกับนางภรณ์ มี บุตรธิดา 2 คน คือ นางสุดาพร และนายอำนาจ ไชยชาววงศ์

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณอินทร์สมที่บ้านพักการเคหะ ย่านหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อมูลเพิ่มเติมว่า

“ผม (คุณอินทร์สม) ได้รับเลือกตั้งครั้งนั้นด้วย เพราะปัจจัยหลายปัจจัยด้วยกัน คือ เพื่อนฝูงที่เป็นครูให้การช่วยเหลือในการหาเสียง บรรดาผู้ที่เป็นลูกเสือชาวบ้าน เพราะผมเคยให้การอบรมลูกเสือชาวบ้านรุ่นแรกในสมัยนั้น ไปสเตอร์หาเสียงของผมก็เป็นภาพถ่ายใส่ชุดลูกเสือ วิธีการหาเสียงใช้วิธีฉายภาพยนตร์ในช่วงกลางคืนแล้วก็ปราศรัยหน้าจอ ต้นทุนในส่วนนี้

ทางพรรคสนับสนุนไม่มากนัก ต้องอาศัยเพื่อนฝูงให้การช่วยเหลือ ส่วนช่วงเช้าต้องออกจากบ้านแต่เช้ามีดไปปราศรัยตามตลาดด้วยการตั้งเวทีหรือขึ้นพูดบนรถกระบะ การเดินเคาะประตูตามบ้านเป็นอีกวิธีหนึ่ง แต่ใช้น้อยครั้งด้วยเพราะเสี่ยงกับการก่อวินาศกรรมของพวกวัยรุ่น รวมระยะเวลาในการหาเสียงประมาณเดือนกว่าโดยไม่มีวันหยุด

ภายหลังจาก ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ยุบสภา ผมก็ต้องหมดวาระตามท่านไปด้วย ผมไม่ได้ลงสมัคร ส.ส. ต่อ เพราะผมรู้สึกขัดขยาดกับตำแหน่ง ส.ส. ที่ได้รับในช่วงที่เป็น ส.ส. ด้วยเหตุผลหลายประการ ได้แก่ ประชาชนรู้จักบทบาทของ ส.ส. น้อยไป ชาวบ้านมาหาผมแล้วขอขบขเงินเพื่อเป็นค่ารถไปกลับ บางครั้งก็มาขอให้เป็นสปอนเซอร์บวชลูกหรือจัดลิเก ผมมองว่าตรงนั้นมันไม่เป็นประชาธิปไตย นอกจากนั้นแล้วชาวบ้านบางคนไม่มีเหตุผล ขอบเข้าซื้อ ผมจึงเกิดความรู้สึกไม่สบายใจเท่าใดนักขณะทำหน้าที่เป็น ส.ส. ต่อมาผมจึงตัดสินใจกลับไปทำงานที่ทิพยเนตรอีกครั้ง” (อินทร์สม ไชยชาวงค์, 2550, กรกฎาคม 20)

3.2.23 นายทวีชัย นามวงศ์พรหม

เป็นคนอำเภอสันกำแพง บิดามารดาชื่อ นายบัวแก้ว และนางนาง นามวงศ์พรหม อาชีพครอบครัวทำนา จบการศึกษาระดับมัธยมปลายจากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เข้ารับราชการเป็นครูที่โรงเรียนฝึกหัดครู (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่) ต่อมาเรียนเพิ่มเติมที่วิทยาลัยบางแสน ได้ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ กลับมารับราชการครูที่เดิม นอกจากนั้นยังศึกษา

ทางไปรษณีย์จนจบนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนื่องจากชอบงานด้านช่วยเหลือสังคม เป็นโงะกตามงานต่าง ๆ ทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของชาวบ้านทั่วไป อีกส่วนหนึ่งด้วยเพราะเป็นครูอาจารย์มีลูกศิษย์อยู่ทั่วไป คนทั่วไปมักเรียกกันติดปากว่า “อาจารย์ธวัชชัย”

นางยุพิน นามวงศ์พรหม ภรรยา เล่าว่า

“อาจารย์ธวัชชัยลาออกมาสมัครผู้แทนครั้งแรกในปี พ.ศ.2512 แต่ครั้งนั้นไม่ได้รับเลือก มาได้รับเลือกผู้แทนครั้งแรกในปี พ.ศ.2518 และมาสมัครอีกครั้งเมื่อการเลือกตั้งปี พ.ศ.2519 แต่ไม่ได้รับเลือก จึงเลิกเล่นการเมือง การเป็นผู้แทนสมัยก่อนแม้ไม่ค่อยเปลืองเงิน แต่เนื่องจากครอบครัวฐานะไม่ดีนัก ทำให้ลำบากอยู่เหมือนกัน ทรัพย์สินบางส่วนต้องขาย เมื่อเป็นผู้แทนแล้วก็เหนื่อย ชาวบ้านมักมาหาที่บ้านเพื่อใหช่วยเหลือ ความคิดของชาวบ้านคิดว่าเป็นผู้แทนรอย มาขอเงินสร้างโนนสร้างนี่ ตอนหลังจึงเลิก”

อาจารย์ธวัชชัยสมรสกับนางยุพิน (สกุลเดิมคืออรรณฤกษ์) อดีตครูโรงเรียนวัดสันทรายมูล มีบุตรธิดารวม 3 คน คือ นายนิติชัย, นายเนติชัย และคุณนงนุช นามวงศ์พรหม

3.2.24 นายอารีย์ วีระพันธ์

เป็นลูกครึ่งอินเดีย และไทย บิดาเป็นชาวอินเดียที่อพยพมาจากประเทศอินเดียเข้ามาทำงานบริษัทค้าไม้ และเครื่องเทศของชาวอังกฤษ ซึ่งมีบริษัทอยู่ที่กรุงเทพฯ เดินทางค้าขายระหว่างกรุงเทพฯ และอินเดีย ต่อมาได้ย้ายมาประจำที่เมือง

เชียงใหม่ และแต่งงานกับภรรยาชาวสันปาตอง จึงถือเป็น
ต้นตระกูล “วีระพันธุ์” ในรุ่นนั้น นายอารีย์มีพี่น้อง 5 คน จบการ
ศึกษาจากโรงเรียนปรินทร์อแยลวิทยาลัย ศึกษาต่อที่วิทยาลัยครู
เชียงใหม่ หลังจากนั้นเป็นครูที่โรงเรียนปรินทร์อแยลวิทยาลัยอยู่
20 ปีเศษ จึงลาออกมาทำงานบริษัทประกันชีวิตไทยสมุทร ต่อมา
ทำงานบริษัทสับประรดกระป๋องของบริษัท ยู เอฟ ซี ของตระกูล
วงศ์วานิชที่จังหวัดลำปาง

นายราชันย์ วีระพันธุ์ บุตรชายคนหนึ่งของนาย
อารีย์ ได้เล่าถึงคุณพ่อไว้ว่า

“ความจริงคุณพ่อสนใจเรื่องการเมืองมากก่อนแล้ว
จนหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จึงลาออกจากบริษัท ยู เอฟ ซี
มาลงสมัครผู้แทนราษฎร ประกอบกับได้รับการชักชวนจากคุณ
ไกรสร ตันติพงศ์ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกัน ก่อนหน้านั้นก็เคยร่วมกับ
คุณไกรสรทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นชื่อ หนังสือพิมพ์แผ่นดินไทย เน้น
การวิเคราะห์ด้านการเมือง และโจมตีการทำงานของรัฐบาลเผด็จการ
ทหาร จนถูกทหารนำรถยี่เอ็มซีมาจอดหน้าโรงพิมพ์ ทหารเข้าไป
ทุบแท่นพิมพ์เสียหาย 2-3 ครั้งสมัยนั้นโรงพิมพ์อยู่หลังวัดเกตฯ ทำ
หนังสือพิมพ์ประมาณปี พ.ศ.2510 ลาออกจากบริษัท ยู เอฟ ซี ก็
สมัครผู้แทนในปี 2512 ครั้งนั้นก็ได้รับเลือกเลย เหตุที่ได้รับเลือก
เชื่อว่ามาจากการหาเสียงอย่างหนัก คุณพ่อเดินทำหาเสียงไปตาม
หมู่บ้านต่าง ๆ นอนตามวัดเป็นส่วนใหญ่ ตลอด 1 เดือนครึ่งก่อน
การเลือกตั้ง เมื่อได้รับเลือกก็ทำงานสภาอย่างเข้มแข็งโดยเป็น
กรรมมาธิการหลายคน แต่ประชาชนไม่เข้าใจว่าทำงานมาก จึง
ไม่มีเวลาออกไปพบปะประชาชน เมื่อสมัครครั้งที่ 2 จึงไม่ได้รับ

เลือก คุณพ่อก็เลิกเล่นการเมือง ประกอบกับระยะหลังสุขภาพไม่ค่อยดีด้วย”

นายอารีย์สมรสกับนางอำภา วีระพันธุ์ มีบุตรธิดารวม 4 คน ได้แก่

1. นายราชันย์ วีระพันธุ์
2. นางสาวธัญญา วีระพันธุ์
3. นายอานนท์ วีระพันธุ์
4. นางวิมลลักษณ์ วีระพันธุ์

นายอารีย์ วีระพันธุ์ เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2539

3.2.25 นายอินสอน บัวเขียว

เป็นชาวอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เกิดที่ตำบลสันผักหวาน เป็นบุตรของพ่อครูอ้าย และแม่แก้วนา บัวเขียว บิดารับราชการครู มีพี่น้องรวม 3 คน คือ นายอินสอน นายอนันต์ และนายเอนก บัวเขียว คุณอินสอนจบจากโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย และจบวิทยาลัยครูเชียงใหม่ ต่อมาศึกษาต่อที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน จบปริญญาโทที่นิด้า หลังจากนั้นได้ทุนต่อปริญญาเอกที่ประเทศสหรัฐอเมริกาด้านการเมืองการปกครอง กลับมาทำงานสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยขององค์การสหประชาชาติ และเนื่องจากสนใจด้านการเมือง มองเห็นความแตกต่างทางสังคม จึงต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคม นายอินสอนได้ตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย และได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในปี พ.ศ.2518 หลังจาก

นั้นสมัครรับเลือกตั้งแทบทุกครั้ง แต่ไม่ได้รับเลือกอีก ด้วยเพราะปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ ขาดงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียง ชีวิตด้านครอบครัวสมรสกับนางพันธุ์ทิพย์ประภา มีธิดาร มีบุตรธิดารวม 3 คน

3.2.26 นายส่งสุข ภัคเกษม

เกิดปี พ.ศ.2476 ครอบครัวเดิมอยู่ถนนเจริญประเทศ เขตตำบลช้างคลาน เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวน 3 คน บิดามารดาชื่อ นายจันทร์ และนางเลียบ ภัคเกษม อาชีพค้าไม้ เสียชีวิตเมื่อนายส่งสุขยังวัยเยาว์ จึงอาศัยป่าให้การเลี้ยงดูส่งเสียเรื่อยมา นายส่งสุขเริ่มต้นศึกษาที่โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย และโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และไปศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ ที่พระนครวิทยาลัย หลังจากนั้นประกอบอาชีพพนักงานหนังสือพิมพ์ เป็นบรรณาธิการข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์ข่าวสยาม ทำให้มีความรู้ด้านการเมือง และรู้จักนักการเมืองมาก

ต่อมาได้ไปดูงานด้านการจัดการวิทยุ และโทรทัศน์ที่ประเทศอเมริกา และอังกฤษ จึงกลับมาทำรายการโทรทัศน์ที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 8 ลำปาง ชื่อรายการ “The Great Show” คุณผดนิษฐา ภัคเกษม เล่าถึงสาเหตุที่นายส่งสุขหันมาสนใจการเมืองจนตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้ง ว่า

“วันหนึ่งขณะขับรถจากเชียงใหม่จะไปจัดรายการที่ลำปาง ถูกรถบรรทุกไม้ซึ่งคิดว่ารถของคุณส่งสุขเป็นรถตำรวจ ดักพุ่งเข้าชนจนหมดสติติดรถ ต่อมาเมื่อมีผู้มาพบ และนำส่งโรงพยาบาล อากาศสาหัส ต้องหยุดงาน และกลับมาพักฟื้นที่อำเภอสันป่าตอง

ขณะนั้นที่อำเภอสันป่าตองกำลังมีปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำสำหรับเพาะปลูก สาเหตุเนื่องจากน้ำที่แบ่งจากฝายแบ่งน้ำมาไม่เป็นธรรม ฝายที่แบ่งน้ำระหว่างเขตอำเภอสันป่าตอง และอำเภอจอมทอง เป็นฝายขนาดใหญ่ของเอกชน คือฝายสมบุญณ์ จะแบ่งน้ำไปไร่นาของพรรคพวกตนเองที่อำเภอจอมทองมากกว่า ทำให้ไร่นาทองสันป่าตองมีน้ำไม่พอใช้ มีการแย่งน้ำกัน เมื่อคุณส่งสุขทราบ ด้วยวิญญานนักข่าว ทราบความเดือดร้อนของชาวบ้าน จึงไปดูสถานการณ์ แมต่อนั้นยังไม่หายจากบาดเจ็บ เมื่อเห็นความทุกข์ยากของชาวบ้าน จึงนัดประชุมชาวบ้านเพื่อแก้ไขปัญหฝายสมบุญณ์นั้นเจ้าของมีอิทธิพลมาก ไม่มีชาวบ้านกล้าไปแตะต้อง คุณส่งสุขไม่กลัว นำชาวบ้านไปรื้อฝาย และแบ่งน้ำเข้าไร่นาของชาวบ้านที่สันป่าตองจนเพาะปลูกได้ เมื่อแก้ไขปัญหาหลักของชาวบ้าน จึงเป็นขวัญใจของชาวบ้านตั้งแต่นั้น

เมื่อมีการเลือกตั้งในปี 2518 ชาวบ้านก็เรียกร้องให้คุณส่งสุขสมัครรับเลือกตั้ง อีกประการหนึ่ง ด้วยการชักชวนของคุณไกรสร ตันติพงศ์ ชวนให้ลงสมัครพรรคประชาธิปัตย์ คุณส่งสุขกับคุณไกรสรเป็นเพื่อนกัน และทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของเชียงใหม่มาด้วยกัน ชื่อหนังสือพิมพ์แผ่นดินไทย อีกคนหนึ่งคืออาจารย์อารีย์ วีระพันธุ์ คุณส่งสุขจึงตัดสินใจสมัคร โดยชาวบ้านสันป่าตองช่วยกันหาเสียงไปบอกญาติทางอำเภอจอมทอง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอฮอด ให้ช่วยเลือกคุณส่งสุข จนได้รับเลือกตั้งในที่สุดด้วยคะแนนอันดับ 2 รองจากคุณอินสอน บัวเขียว ซึ่งอยู่พรรคสังคมนิยม ตอนนั้นกระแสสังคมนิยมแรงมากการหาเสียงจะเน้นการปราศรัย โดยเน้นปัญหาเรื่องปากท้องของชาวบ้าน 3 ข้อ

หลักๆ คือปัญหาจัดหาแหล่งน้ำให้ชาวบ้านเพาะปลูก ปัญหากรรมสิทธิ์ในที่ดิน และปัญหาเพิ่มราคาพืชผล โดยแจ้งนโยบายว่าเมื่อได้เป็น ส.ส. แล้วจะช่วยเหลืออย่างไร และหลังจากได้เป็น ส.ส. แล้ว ก็ช่วยเหลือผลักดันตามที่รับปากไว้ และสามารถทำได้หลายเรื่อง เมื่อได้รับเลือกในปีแรก ก็ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการด้านการเกษตร นโยบายอย่างหนึ่ง คือ การผันน้ำจากแม่น้ำสาละวิน 5 เปอร์เซ็นต์มาช่วยเหลือเกษตรกรภาคเหนือ มีการวางโครงการไว้แล้ว แต่มีปัญหาด้านขาดแคลน การซื้อเสียงเริ่มมีบ้างในการเลือกตั้งปี 2519 หลังจากนั้นก็มีมากขึ้นในการเลือกตั้งปี 2522, 2526 และปี 2529 นายสงสุขมีผลงานด้านการต่อสู้เพื่อเกษตรกรภาคเหนืออย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะ เพื่อให้ราคาพืชผลสูงขึ้น จนได้รับฉายาว่า “ผู้แทนถั่วเหลือง”

นายสงสุขสมรสกับนางผณิตรา ภัคเกษม มีบุตร 1 คน นายสงสุขเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2541 ขณะอายุ 65 ปี

3.2.27 นายสุรพันธ์ ชินวัตร

เป็นบุตรของนายเชียง และนางแสง ชินวัตร (สกุลเดิมคือ สมณะ) ครอบครัวประกอบอาชีพซื้อเส้นไหมจากจีนฮ่อมาจ้างชาวบ้านทอ และค้าขายผ้าไหมที่อำเภอสันกำแพง มีพี่น้องรวม 12 คน ประกอบด้วย นางเข็มทอง ชินวัตร (โอสถาพันธุ์), พ.อ. (พิเศษ) ศักดิ์ ชินวัตร, นายสม ชินวัตร, นายบุญเลิศ ชินวัตร, นายสุเจตน์ ชินวัตร, นางจันทร์สม ชินวัตร, นางสมจิตร ชินวัตร (หิรัญพฤษ์), นางเกววัลย์ ชินวัตร, นายสุรพันธ์ ชินวัตร, นายบุญรอด ชินวัตร, นางวิไล ชินวัตร (คงประยูร) และนางทองสุด ชินวัตร (โคชาติแยร์)

นายสุรพันธ์จบการศึกษาที่โรงเรียนปรินทร์ร้อแยล วิทยาลัย ศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ พักอาศัยอยู่กับพี่สาว คือ นาง เข้มทอง ไอสถาพันธ์ ที่ไปเปิดร้านขายผ้าไหมที่กรุงเทพฯ จบ โรงเรียนพาณิชยการ และไปศึกษาต่อที่อเมริกาด้านการย้อมผ้า กลับมาเป็นอาจารย์สอนพิเศษที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณเถาว์ลัย ชินวัตร พี่สาวคนหนึ่งของคุณสุรพันธ์ เล่าถึงสาเหตุที่ คุณสุรพันธ์สนใจด้านการเมือง ว่า

“ระยะที่ทำงานสอนพิเศษ คุณสุรพันธ์ไป ๆ มา ๆ ระหว่างเชียงใหม่ และกรุงเทพฯ การสนใจด้านการเมืองอาจเนื่อง มาจากก่อนหน้านี้ พี่ชายคือคุณบุญเลิศ ชินวัตร เคยเป็น ส.ส.ของเชียงใหม่มาก่อน ประกอบกับครอบครัวเป็นชาวล้านกำแพง ดั้งเดิม จึงพอมีชื่อเสียงเป็นที่นับถือ และเชื่อถือของชาวล้านกำแพง อีกทั้งบุคลิกส่วนตัวของคุณสุรพันธ์ชอบช่วยเหลือสังคม ทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป จึงตัดสินใจสมัครรับเลือกตั้ง สมัครครั้งแรก ก็ได้ในครั้งนั้น พ.ศ.2519 หลังจากนั้นได้เป็น ส.ส. อีกหลายสมัย”

นายสุรพันธ์ ชินวัตร ได้รับเลือกเป็น ส.ส.เชียงใหม่ รวม 6 สมัย คือในปี พ.ศ.2519 2522, 2526, 2529, 2531 และ 2538 ชีวิตด้านครอบครัวสมรสกับนางประเมิน มีบุตรธิดารวม 6 คน

3.2.28 นางผณิตรา ภัคเกษม

สกุลเดิมคือ แซ่อึ้ง เป็นบุตรของนายหยวกปอ และ นางสมนา แซ่อึ้ง เกิดปี พ.ศ.2483 ที่ตำบลสันพระเนตร อำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนศรีวิทยา เชียงใหม่ และต่อระดับมัธยมที่โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย

เชียงใหม่ คุณณณิทรากล่าวถึงเหตุที่สนใจด้านการเมือง ว่า

“สมัยเรียนอยู่ที่โรงเรียนเวรียนาเซลี มีแม่ของเพื่อนคนหนึ่ง ชื่อคุณเสงี่ยม ช. สิงหนตร สมัยคร่ำเลือกตั้งหลายครั้งแต่ไม่ได้รับเลือก เพื่อนก็บอกว่าเหตุที่ไม่ได้รับเลือกเพราะเป็นผู้หญิง ทำให้รู้สึกแปลกใจว่าทำไมผู้หญิงสู้ผู้ชายไม่ได้ และตั้งใจว่าถ้ามีโอกาสจะเป็น ส.ส. หญิงให้ได้ แต่ก็ยอมรับว่าได้รับเลือกเนื่องจากเป็นภรรยาของคุณส่งสุข คือ ได้อานิสงส์จากคุณส่งสุขโดยตรง เพราะชาวบ้านรักคุณส่งสุข เมื่อคุณส่งสุขได้รับเลือกในปี 2518 ต้องไปทำหน้าที่ในสภา เมื่อมีชาวบ้านมาร้องเรียนหรือให้ช่วยเหลืออะไร ก็จะเป็นตัวแทนไปดำเนินการให้ เช่น เรื่องถนนไม่ดี เรื่องไฟฟ้าไม่ถึง เรื่องไม่มีน้ำเพาะปลูกรวมทั้งเรื่องที่ดินทำกิน เมื่อออกไปดูปัญหา และนำเรื่องให้คุณส่งสุขช่วยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชาวบ้านรู้จักมากขึ้น สมัยนั้นที่อำเภอแม่แจ่มมีปัญหาเรื่องที่ดินชาวบ้านถูกน้ำท่วม ต้องอพยพกันเป็นหมู่บ้าน ต้องจัดหาที่ดินให้อยู่ใหม่ เช่น บ้านโหล่งปง ปัจจุบันคือสหกรณ์นิคมแม่แจ่ม ก็เป็นผลงานที่คุณส่งสุขดำเนินการให้ชาวบ้าน อีกประการหนึ่ง ชาวบ้านรู้จักเพราะจัดรายการโทรทัศน์ช่อง 8 ลำปาง หลังจากได้รับทุนโคลัมโบไปดูงานด้านสื่อสารมวลชนที่ประเทศนิวซีแลนด์ กลับมาซื้อเวลาจัดรายการ ชื่อ 7 วัน 7 นาที่ ร่วมกับคุณส่งสุขที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 8 สมัยนั้นช่อง 8 เปิดใหม่ ๆ ตอนเลือกตั้งปี 2519 ทางคุณไกรสร ตันติพงศ์ ที่รับผิดชอบผู้สมัครเชียงใหม่ หากคนลงสมัครคุยกับคุณส่งสุขไม่ได้ ก็บอกว่า เอาอีน้อยนี้แหละ ก็ลงคุยกับคุณส่งสุข ได้รับเลือกทั้งคู่ คะแนนน้อยกว่าคุณส่งสุข 20,000 คะแนน ชนะที่สาม 8,000 คะแนน ส่วนใหญ่ชาวบ้าน

จะจำชื่อไม่ค่อยได้เพราะชื่อยาว คือ ผณินทรา ชาวบ้านบางคนก็เรียกสั้น ๆ ว่า นิินทา ส่วนใหญ่จะเรียกว่าเมียส่งสุข การหาเสียงก็เน้นการสานต่อนโยบายของคุณส่งสุข คือ เรื่องที่ดินทำกิน เรื่องราคาพืชผล และเรื่องแหล่งน้ำสำหรับเพาะปลูก”

หลังจากได้รับเลือกในปี 2519 นางผณินทราที่ได้รับเลือกเป็น ส.ส. อีกในปี พ.ศ.2544 และ 2548

3.2.29 นายชัชวาล ชุตินา

เกิดปี พ.ศ.2467 คุณกรรทอง ชุตินา ได้เล่าถึงประวัติของคุณชัชวาล ไว้ดังนี้

“ชัชวาลเป็นบุตรคนสุดท้องของหลวงอนุสารสุนทร กับนางอินจา ชุตินา บิดาเสียชีวิตเมื่ออายุได้ 11 ขวบ เขาเป็นคนที่ชอบอยู่ในหมู่คนหลาย ๆ คน เพราะบ้านเราเป็นบ้านใหญ่ มีลูกหลานญาติพี่น้อง และบริวารมากมาย ชัชวาลมีนิสัยโอบอ้อมอารี ชอบช่วยเหลือคนอื่น สมัยที่เป็นนักเรียนชอบจัดกิจกรรม เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนปรินทร์ร้อแยดวิทยาลัย และเคยเป็นนายกสโมสรสองสมัย เมื่อเข้าศึกษาต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นศิษย์คนหนึ่งของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เมื่อท่านเป็นหัวหน้าพรรคกิจสังคม ท่านได้ชวนชัชวาลเข้าร่วมในพรรคด้วย ก่อนที่ชัชวาลจะเล่นการเมืองเข้าร่วมพรรค ก็ได้ทำงานที่ชอบมากที่บริษัทอากาศเนย์ ประกันภัย ได้ตำแหน่งผู้จัดการตรวจการทั่วไป ได้รู้จักผู้คนมากมายทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

นอกจากงานนี้แล้ว ยังได้เป็นลูกเสือชาวบ้าน และ action ในงานนี้มาก เวลาเกิดภัยธรรมชาติไม่ว่าหนทางจะยาก

ลำบากเพียงใด จะพาเพื่อนฝูง และลูกน้องไปแจกข้าวปลาอาหาร และเสื้อผ้ายารักษาโรค ดังนั้นเมื่อเข้าสมัครรับเลือกตั้ง จึงได้รับเลือกเป็น ส.ส. ซึ่งยิ่งทำให้พึงพอใจใหญ่ในการที่ได้รับใช้ประเทศชาติและประชาชน การเป็น ส.ส. เป็นอยู่ไม่นาน เพราะสมัยนั้นมี การเปลี่ยนแปลงการปกครองบ่อย ตอนหลังย้ายไปอยู่เชียงใหม่ไปทำงานบริษัทเงินทุน และหลักทรัพย์ และในระยะนั้นสนใจใน ปัญหาความยากจน และปัญหาเยาวชน คุณชัชวาลได้เข้าเป็น สมาชิกลูกเสือโลก ได้รับเลือกเป็นตัวแทนไปชุมนุมลูกเสือโลกที่ ประเทศเกาหลี เป็นหนึ่งในจำนวนสองคนเท่านั้น คณะลูกเสือไทย คณะนี้ได้รับคำชมเชยอย่างมาก ต่อมาได้ร่วมกับสมาคมโลออนส์ ซึ่งเป็นหน่วยงานการกุศลระดับโลก ในช่วงสุดท้ายของชีวิตได้เล่น การเมืองท้องถิ่น เป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ และได้ เป็นประธานสภาเทศบาล จนถึงวันที่เสียชีวิต”

นายชัชวาล ชุตินา เสียดชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2529

3.2.30 พันตำรวจเอก ธาณี วีระเดชะ

เป็นชาวกรุงเทพฯ เป็นบุตรของ พ.ต.อ.พระยากำจัด โสณททจุจริต (บุญมี วีระเดชะ) อดีตอัยการ และผู้ว่าราชการจังหวัด ลพบุรี คุณแม่ชื่อ คุณหญิงถนอมรอด มีพี่น้องรวม 7 คน คือ ร.ต.อ.บุรี, พ.ต.อ.ทวีศักดิ์, พ.ต.อ.ธานี, พล.ร.ต.มานิตย์, นาง เจริญศรี และนางอารี วีระเดชะ

พ.ต.อ.ธานี เริ่มการศึกษาที่ โรงเรียนวัด เบญจมบพิตร กรุงเทพฯ ระหว่างเป็นนักเรียนขึ้นขอรับการชกมวย เป็นตัวแทนมวยสากลซึ่งสมัยนั้นเรียกว่า “มวยฝรั่ง” ของกระทรวง

กรรมการในปี พ.ศ.2475 หลังจากนั้นชกมวยไทยที่เวทีในกรุงเทพฯ อย่างโชกโชน สอบเข้าศึกษาต่อโรงเรียนตำรวจนครบาลบางเขน จนมารับราชการเป็นพลตำรวจประจำ สน.บางรัก, สน. นุพฬาราม มีชื่อเสียงด้านการปราบปรามคนร้ายชนิดถึงลูกถึงคนจนเป็นที่ขยาด ต่อมาสอบเป็นนายร้อยโดยเข้าอบรมที่โรงเรียนนายร้อย ตำรวจสามพราน จบมาเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ออกมารับราชการในจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 ตำแหน่งผู้บังคับกอง สภ.อ. สารภี มีผลงานปราบแก๊งขว้างปาก่อนหินใสรถโดยสาร ปี พ.ศ.2501 มาดำรงตำแหน่งผู้บังคับกอง สภ.ต. แม่ปิง มีผลงานปราบปรามแก๊งอันธพาลจนราบคาบ ปี พ.ศ.2505 ดำรงตำแหน่งผู้บังคับกอง สภ.อ. สันกำแพง มีผลงานปราบคนร้ายที่ชิงลวดดักชิงทรัพย์รถจักรยานยนต์ที่ผ่านไปมา ต่อมาปี พ.ศ.2510 รับตำแหน่งผู้บังคับกอง สภ.อ.ฝาง และขึ้นเป็นรองผู้กำกับการฯ เชียงใหม่ปี พ.ศ.2513 เป็นผู้กำกับฯ เชียงใหม่ปี พ.ศ.2518 เกษียณอายุราชการ ปลายปี พ.ศ.2519 เนื่องจากมีผลงานเป็นที่ยอมรับของชาว เชียงใหม่จึงลงสมัครรับเลือกตั้งในปี พ.ศ.2522 ในเขต 1 และได้รับเลือกโดยได้คะแนนสูงสุดของจังหวัด คือ 71,769 คะแนน

นายเจริญ เซาว์ประยูร อดีต ส.ส. เชียงใหม่หลายสมัย ยืนยันว่าการได้รับเลือกของ พ.ต.อ.ธานี สืบเนื่องมาจากชื่อเสียงด้านผลงานจริง ๆ

“ผู้กำกับธานีสมัยนั้นมีชื่อเสียงมากตั้งแต่อยู่จรรยา แม่ปิงจนไปอยู่ฝาง ชาวบ้านรู้จัก และชื่นชมผลงาน กับผมสนิทกันดีเพราะต้องประสานกันอยู่เสมอ สมัยผมเป็นครูใหญ่โรงเรียนบูรณศักดิ์ เด็กเกเรมีปัญหา ก็ต้องไปขอกำลังจากผู้กำกับธานี

และรองชาญ คำวรรณ เมื่อลงสมัครเขต 1 ก็ได้รับเลือก ครั้งที่ 2 ไปลงเขต 2 หวังคะแนนเสียงจากชาวบ้านอำเภอฝาง แต่คนรู้จักเฉพาะในตัวอำเภอ รอบนอกคะแนนไม่ดี จึงไม่ได้ ประกอบกับชาวบ้านคาดหวังไว้สูงว่าจะได้รับความช่วยเหลือทุก ๆ เรื่อง ซึ่งไม่อาจทำได้ ก็ลดศรัทธาลงไป ส่วนบุคคลิกส่วนตัวก็มีส่วน เป็นคนภาคกลางพูดไม่เพราะ”

หลังเกษียณอายุราชการ พ.ต.อ. ธาณีนำรถ 3 ล้อ บินจากเพื่อนที่กรุงเทพฯ มาปล่อยให้เช่า ประมาณ 2-3 ปีต้องเลิก เพราะคนเช่ามักไม่ยอมจ่ายค่าเช่า กิจการไม่ประสบความสำเร็จ สมัยเป็น ส.ส. ใช้บ้านใกล้โรงแรมปรีณชซึ่งอยู่ติดสะพานแม่ข่าเป็นที่ทำงานรับเรื่องรื้อร้างทุกซอก มี จ.ส.ต.คำตัน ไชยชาวงค์ ลูกน้องเก่าโรงพักสันกำแพงมาช่วยงาน ชาวเชียงใหม่หลายคนให้ความเห็นว่าบุคคลิกของ พ.ต.อ.ธานี ไม่เหมาะสำหรับการเป็น ส.ส.สาเหตุหนึ่งเพราะการพูดจาแบบคนภาคกลางที่ไม่ค่อยเข้าหูชาวบ้าน เช่น ชาวบ้านมาหาที่บ้านเพื่อขอความช่วยเหลือ ก็มักทักว่า “ไ้อ้ห้ ... มาทำไมแต่เข้าวะ” เป็นต้น อีกสาเหตุหนึ่งด้วยเพราะเป็นคนเอาใจคนไม่เป็น ผิดว่าไปตามผิด ถูกว่าไปตามถูก คนผิดมักมาหาเพื่อขอความช่วยเหลือ ซึ่งมักถูกปฏิเสธอย่างไร้เยื่อใยจาก พ.ต.อ.ธานี เนื่องจากเป็นคนตรง

พ.ต.อ.ธานี สมรสกับนางจรุงศรี ชาวนครปฐม มีบุตรธิดา 3 คน คือ

1. พ.ต.ท. (ญ.) นิรมล
2. นายวรัรักษ์

3. นายจรัญ วีระเดชะ

ต่อมาสมรสกับนางสุวรรณี สกุลเดิมคือ
ศิริรุ่งเรืองสุข ชาวอำเภอตะพานหิน

พ.ต.อ.ธานี เสียชีวิตเมื่อกลางปี พ.ศ.2532 ขณะ
อายุ 73 ปี ด้วยโรคหัวใจ

3.2.31 นายเจริญ เขาวนัประยูร

ชาวเชียงใหม่มักเรียกว่า “อาจารย์เจริญ” เพราะ
เป็นครูมาก่อน เคยสอนอยู่โรงเรียนบูรณศักดิ์ (เจ้าของคือนาย
สมบุญ จันทร์ปัญญา) มีลูกศิษย์ลูกหาเป็นจำนวนมาก จึงเป็น
ส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ได้รับเลือกตั้งถึง 6 สมัย

นายเจริญเป็นชาวเชียงใหม่ บ้านอยู่ย่านวัดพญา
เม็งราย ด้านหลังกองเมืองเชียงใหม่ บิดาเป็นตำรวจชื่อ
ร.ต.ท.จันทร์ เขาวนัประยูร ซึ่งเคยเป็นผู้บังคับกอง สภ.อ.ขุนยวม
และ สภ.อ. แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มารดาชื่อ แม่บุญศรี
เป็นบุตรคนโตในจำนวนพี่น้อง 6 คน เริ่มการศึกษาที่โรงเรียน
ประจำอำเภอแม่สะเรียง เมื่อบิดาเสียชีวิตในปี พ.ศ.2489 กลับมา
อยู่กับหน้าที่เชียงใหม่ ศึกษาต่อชั้นมัธยม 7 และ 8 ที่โรงเรียนยุพราช
วิทยาลัย หลังจากนั้นศึกษาต่อจนได้ประกาศนียบัตรมัธยมเมื่อ
อายุ 20 ปี เริ่มทำงานเป็นครูที่โรงเรียนบูรณศักดิ์ในปี พ.ศ.2498
โรงเรียนบูรณศักดิ์อยู่บริเวณหน้าร้านหนังสือดวงกมลในปัจจุบัน
สอนหนังสืออยู่ที่นั่นได้เป็นอาจารย์ใหญ่เมื่ออายุ 27 ปี ระหว่าง
นั้นเริ่มเล่นการเมืองระดับท้องถิ่นโดยได้รับเลือกเป็นกรรมการ
สุขาภิบาลข้างเผือกเป็นคนแรก และได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภา

จังหวัดเขตแมริมถึง 3 สมัย เคยได้รับตำแหน่งประธานสภาจังหวัด
เชียงใหม่ ก่อนตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรในปี
พ.ศ.2522

อาจารย์เจริญกล่าวถึงเหตุผลที่เข้าเล่นการเมือง
และวิธีการหาเสียงจนได้รับเลือกว่า

“เนื่องจากตอนเป็นครูโรงเรียนบูรณศักดิ์ ได้เห็น
ปัญหาของเยาวชนที่มาเรียน เห็นปัญหาของผู้ปกครอง ทำให้
อยากเข้าไปช่วยเหลือในฐานะ ส.ส. ตอนนั้นโรงเรียนบูรณศักดิ์เป็น
โรงเรียนใหญ่สอนถึงมัธยม 8 มีนักเรียนถึง 2,000 กว่าคน ผมเล่น
การเมืองตั้งแต่ชั้นประถมขึ้นมาเลย เริ่มจากกรรมการสุขาภิบาล
ข้างเผือก แล้วมาสมัครรับเลือกเป็น ส.จ. เขตอำเภอแมริม ตอนนั้น
ไม่คิดว่าจะได้ เพราะผู้สมัครแข่งขันคนเก่า ๆ ทั้งนั้น คนหนึ่งคือ
เจ้าเลิศ ณ เชียงใหม่ อดีต ส.ส. เชียงใหม่เหมือนกัน บ้านอยู่แถว
แมริม ตำบลดอนแก้ว แม่สา ไปงแยง คะแนนของแกทั้งนั้น
คนหนึ่งคือ ร.ต.อ.ณรงค์ ชัยชมพู เป็นผู้บังคับกองแมริมมานาน
ชาวบ้านรู้จักกันทั่วไป อีกคนหนึ่งคือ ขุนลพบุรีราชวิเศษ เป็น
ข้าราชการเก่า ตอนหลังมาเป็นนายความที่ลพบุรี ภรรยาเป็นชาว
เชียงใหม่ ส่วนผมเบอร์ 4 ก็พยายามหาเสียงในพื้นที่ที่ไม่ใช่
ฐานเสียงของคนอื่น แล้วก็ได้รับเลือกถึง 3 สมัย ต่อมาจึงสมัครรับ
เลือกเป็น ส.ส. ลงสมัครในเขต 2 สายเหนือ รวม 11 อำเภอ หาเสียง
โดยมีรถ 2 คันตระเวนหาเสียง และได้รับเลือก 50,000 กว่าคะแนน
เป็นที่สองของเขต สมัยนั้นได้งบประมาณราว 50,000 บาทเศษ
เท่านั้น เหตุผลที่ได้รับเลือกส่วนหนึ่งเชื่อว่าเนื่องจากเคยเป็นครู
อาจารย์มาก่อน สังคมสมัยนั้นให้เกียรติมาก อีกทั้งมีลูกศิษย์อยู่

ทั่วไปรวมกับผู้ปกครองด้วยก็มาก มีส่วนให้ได้รับเลือกอย่างมาก

ผมได้รับเลือกรวม 6 สมัย คือ ครั้งแรกปี 2522 สังกัดพรรคกิจสังคม ครั้งที่ 2 ปี 2527 สังกัดพรรคเดโม ครี ครั้งที่ 3 ปี 2529 เปลี่ยนมาสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ มีนายบุญเท่งทองสวัสดิ์ เป็นหัวหน้าพรรค ครั้งที่ 4 ปี 2531 สังกัดพรรคเอกภาพ (ส.ส. โอนจากพรรคประชาธิปัตย์ทั้งหมด) ส่วนครั้งที่ 5 และ 6 ปี 2535 เลือกตั้ง 2 ครั้ง สังกัดพรรคชาติพัฒนา เคยได้รับเลือกด้วยคะแนนสูงสุดติดบอร์ตระดับประเทศ คือ เลือกตั้งปี 2527 และ 2529 ได้คะแนนเป็นที่ 8 ของประเทศ โดยเป็นที่ 1 ของจังหวัดเชียงใหม่

การทำงานจนชาวบ้านไว้วางใจเลือกถึง 6 สมัย เพราะเอาใจใส่ชาวบ้าน ต้องรู้ปัญหาของชาวบ้าน และเอาปัญหาามาแก้ไข ปัญหาชาวบ้านได้จากทาง คือจากที่เข้าหาชาวบ้านเองกับการประสานกับส่วนราชการ หลักปฏิบัติประการหนึ่งคือ ไม่เคยสร้างความขัดแย้งระหว่างราชการ มักไกลเกลี่ยเกิดประโยชน์ในการประสานงานในโอกาสต่อมา

ตอนเป็น ส.จ. เขตแมริมปี พ.ศ.2510 นั้นได้ทำงานร่วมกับคุณเลิศ ชินวัตร พ่อของนายกรัฐมนตรีนเรนทร (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) คุณเลิศอายุมากกว่าผมเกือบ 20 ปี เริ่มเป็น ส.จ.เขตสันกำแพง ต่อมาสมัครเป็น ส.ส. เชียงใหม่ในปี พ.ศ.2512”

นายเจริญเคยได้รับตำแหน่งสูงสุดทางการเมือง เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม สมัยรัฐบาลนายชาติชาย ชุณหะวัณ นอกจากนี้เคยได้รับตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการ

ทบวงฯ และเสนาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง สมัยรัฐบาล พลเอกสุจินดา คราประยูร

คุณเจริญสมรสกับนางอำไพ มีบุตรธิดารวม 4 คน คือ

1. นายมงคล เซาว์ประยูร
2. นางพนิดา จอมจันทร์ยอง
3. นายฐนพุทธ เซาว์ประยูร
4. นางจิราพร เซาว์ประยูร

3.2.32 นายจำรูญ ไชยลังการณ

ถือเป็นฆาตกรคนหนึ่งในการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ.2529 เพราะเริ่มเล่นการเมืองขณะเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนปรินซ์รอยแอลวิทยาลัย เนื่องจากมีลูกศิษย์ลูกหา มาก และร่วมกิจกรรมสังคมหลายอย่าง ทำให้ได้รับเลือกมาด้วยคะแนนเป็นอันดับสองรองจาก ดร.สุบิน ปิ่นขยัน

นายจำรูญเกิดปี พ.ศ.2473 ที่บ้านหนองประที่ป่าอำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบุตรของนายปิ่น และนางขันแก้ว เป็นบุตรคนที่ 3 ในจำนวนพี่น้อง 5 คน ครอบครัวเป็นคริสเตียน เข้าศึกษาที่โรงเรียนปรินซ์รอยแอลวิทยาลัยจนจบ ม.8 จากนั้นได้รับทุนของโรงเรียนไปศึกษาต่อที่โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมที่กรุงเทพฯ 2 ปี จบแล้วกลับมาสอนที่โรงเรียนปรินซ์ 1 ปี และศึกษาต่อที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) อีก 2 ปีจนได้รับปริญญาตรี หลังจากนั้นกลับมา

สอนที่เดิมจนกระทั่งเกษียณอายุ คุณจำรูญเล่าถึงเหตุผลที่ลงเล่นการเมืองว่า

“เนื่องจากเป็นคนเชียงใหม่ และอยากมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมด้านต่าง ๆ จึงลงสมัครพรรคประชาธิปัตย์ สมัยนั้นมีการใช้เงินซื้อเสียงกันบ้างแล้ว แต่ผมไม่ซื้อ นโยบายพรรคประชาธิปัตย์ไม่มีการซื้อเสียง ผลการเลือกตั้งได้รับเลือกแบบม้ามีด เพราะไม่ค่อยมีคนคิดว่าผมจะได้ คะแนนมาเป็นอันดับสองรองจาก ดร.สุบิน ปิ่นขยัน เหตุผลที่ได้ส่วนหนึ่งเพราะลูกศิษย์เยอะ ช่วยกัน ตอนนั้นผมทำงานสังคมหลายวงการ ไม่ว่าจะทำงานชมรมผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ทำงานลูกเสือ ทำงานด้านกีฬาของจังหวัด โดยเคยเป็นนักฟุตบอลทีมเชียงใหม่ และตัวแทนเขต 5 ช่วยรับหน้าที่อุปนายกสมาคมฟุตบอลจังหวัด ค่าใช้จ่ายประมาณ 1 แสนบาท ส่วนหนึ่งได้รับการช่วยเหลือจากพรรคโดยการประสานของคุณไกรสร ตันติพงษ์ อีกส่วนหนึ่งได้จากลูกศิษย์ลูกหาช่วยกัน หลังจากนั้นสมัครต่ออีก 3 ครั้ง ไม่ได้รับเลือก จึงเลิกเล่นการเมือง”

คุณจำรูญสมรสกับนางทองศรี มีบุตรชาย 2 คน คือ

1. พ.ต.อ. ศุภรักษ์ ไชยลังการณ
2. นายศุภวิชญ ไชยลังการณ

3.2.33 นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่

จบการศึกษาจากวิศวกรรมศาสตร์สาขาโยธา จาก North Carolina State University สหรัฐอเมริกา มีประสบการณ์ทำงานเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2547-

ปัจจุบัน (พ.ศ.2550)

ในด้านหน้าที่การงานเคยดำรงตำแหน่ง

1. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
พ.ศ.2540
2. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
พ.ศ.2539-2540
3. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ.2538-2539
4. เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ.2535-2537
5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ.2531, 25315/1, 2535/2, 2538, 2539

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฎ

นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ ได้รับการเรียกขานจากชาวเชียงใหม่ว่า “เจ้าหน้อย” เพราะสืบเชื้อสายจากตระกูลเจ้านายฝ่ายเหนือผู้ปกครองนครเชียงใหม่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เจ้าไชยสงคราม น้อยสมพมิตร ณ เชียงใหม่ เป็นโอรสในเจ้าน้อยรอด ณ เชียงใหม่ (โอรสในเจ้าอุปราศ หน่อคำ, เจ้าอุปราชนครเชียงใหม่ และเจ้าหญิงบุญนาถ) และมีศักดิ์เป็น

ราชบัณฑิตา (เหลน-ปู่ทวด) ในพระเจ้าช้างเผือกธรรมลังกา พระเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 2 เจ้าไชยสงคราม น้อยสมพมิตร ณ เชียงใหม่ ได้รับฉายาว่าเป็น “มือปราบแห่งเวียงพิงค์” เป็นเจ้านายผู้มีบทบาทสำคัญในการปราบปรามโจรผู้ร้ายในมณฑลฝ่ายเหนือ และรับราชการสนองพระเดชพระคุณถวายความปลอดภัยแก่เจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 8 และเจ้าแก้วนารัฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 9 ตลอดสองรัชสมัย เจ้าไชยสงคราม น้อยสมพมิตร ณ เชียงใหม่ ได้รับความไว้วางพระทัยจากเจ้าแก้วนารัฐ และเจ้านายฝ่ายเหนือ ให้ปฏิบัติหน้าที่ความรู้อำนาจพระที่นั่ง และถวายความปลอดภัยแก่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในคราวเสด็จพระราชดำเนินประพาสหัวเมืองฝ่ายเหนือ และจากการปฏิบัติภารกิจรับใช้สนองเบื้องพระยุคลบาทดังกล่าว เป็นที่ต้องพระราชหฤทัยในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวยิ่งนัก ต่อมาจึงทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ รับโอรสของเจ้าไชยสงคราม น้อยสมพมิตร ณ เชียงใหม่ ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ให้ได้รับการศึกษาในกรุงเทพมหานคร เจ้าไชยสงคราม น้อยสมพมิตร ณ เชียงใหม่ มีโอรส 7 ธิดา 3 รวม 10 คน ดังนี้ กับเจ้าหญิงศรีนวล ณ เชียงใหม่ (มีโอรส 1 ธิดา 1) คือ เจ้าน้อยหน่อคำ ณ เชียงใหม่ และเจ้าหญิงจันทร์โสภา ณ เชียงใหม่ กับหม่อมคำใส ณ เชียงใหม่ (มีโอรส 4 ธิดา 1) คือ เจ้าหญิงชายแก้ว ณ เชียงใหม่, เจ้าไชยมงคล ณ เชียงใหม่ และเจ้าไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าไชยสุริยวงศ์ ณ เชียงใหม่ คหบดีผู้บุกเบิกกิจการโรงภาพยนตร์ และโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ (เป็นเจ้าบิดาใน

ฯพณฯ เจ้ารัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง การต่างประเทศ และสาธารณสุข และเจ้าไชยชนะ ณ เชียงใหม่ กับหม่อมอุษา ณ เชียงใหม่ (มีโอรส 2 ธิดา 1) คือ เจ้าน้อยอินทร์ ณ เชียงใหม่, เจ้าน้อยหมอก ณ เชียงใหม่ และเจ้าหญิงจันทร์ทิพย์ (ณ เชียงใหม่) ระมิงค์วงศ์ ผู้เป็นเจ้ามารดาในนางยินดี (ระมิงค์วงศ์) ชินวัตร (มารดาพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีน)

3.2.34 นายสุรพล เกียรติไชยการ

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย เชียงใหม่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงจากวิทยาลัยสหอาชีพศึกษา กรุงเทพฯ ระดับปริญญาตรี จากสาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา และปริญญาเกิตติมศักดิ์ สาขาการท่องเที่ยว จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี-ราชมงคล กทม.

ในด้านประสบการณ์การทำงาน เคยดำรงตำแหน่ง

1. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (ฯพณฯ ไพโรจน์ ไล่ห์สุนทร พ.ศ.2538-2539)
2. รองประธานกรรมการการท่องเที่ยว สภาผู้แทนราษฎร
3. ประธานที่ปรึกษากรรมการการท่องเที่ยว สภาผู้แทนราษฎร
4. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (ฯพณฯ ประชา มาลีรินทร์ พ.ศ.2546-2548)

ได้รับเครื่องราชย์อิสริยาภรณ์ ปดมาภรณ์ช้างเผือก
ในปี พ.ศ. 2546

3.2.35 นายวิชัย วงศ์ไชย

เป็นผู้ก่อตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัดธนผลผลิต ผลิต และจำหน่ายน้ำดื่ม และน้ำบริสุทธิ์เพื่องานอุตสาหกรรม และงานวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2514 การดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี จนกระทั่ง “น้ำดื่มดิวดรอป” เป็นน้ำดื่มที่มียอดการขายสูงสุดของจังหวัดเชียงใหม่ และเป็นที่ยุ้จักของผู้คนทั่วไป ต่อมาได้ร่วมกับนักวิชาการหลาย ๆ แขนง และทุนจากญาติพี่น้อง ร่วมกันก่อตั้งบริษัทเชียงใหม่วงศ์ไชยกรุ๊ป ประกอบด้วยทุนจดทะเบียน 4,000,000 บาท แบ่งเป็น 40,000 หุ้น ราคาหุ้นละ 100 บาท ผู้ประกอบการเป็นคนไทย 100 % เงินทุนชำระเต็ม

วัตถุประสงค์ในการตั้งบริษัทคือพัฒนาอุตสาหกรรมการเกษตร ได้แก่ผลิตน้ำมันงา และผลิตภัณฑ์จากเมล็ดงา ซึ่งการผลิตน้ำมันงานั้นผลิตด้วยกรรมวิธีที่ถูกสุขลักษณะ และทันสมัย และเนื่องจากการผลิตน้ำมันงาในเชิงอุตสาหกรรมเป็นการผลิตที่นำกรรมวิธีที่ทันสมัยมาใช้ และเป็นการลงทุนที่ประเทศชาติต้องการ บริษัทจึงได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย (BOI supported) อนุมัติ ณ วันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ.2546

3.2.36 นางสาวรินรัตน์ พุทธปวน

เกิดเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2496 จังหวัดลำพูน บิดา และมารดา คือ นายอินสนธิ์ และนางแพง พุทธปวน เป็น

บุตรคนที่สองในจำนวนหกคน ได้แก่ คุณอำพิน, คุณชรินรัตน์, คุณสารวิทย์ คุณเกษมศรี, คุณโอภาส, และคุณชำนาญ พุทธปวง เริ่มการศึกษาชั้นประถมตอนต้นที่โรงเรียนวัดสองกอก อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน ศึกษาต่อในระดับประถมตอนปลาย และมัธยมต้นที่โรงเรียนมัธยมสารภี อำเภอ สารภี จังหวัดเชียงใหม่ จบมัธยมปลายที่โรงเรียนปรินทร์รอแยลวิทยาลัย จากนั้นศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปริญญาโทด้านบริหารการพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาเอกด้านการวิจัย และพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ทุนฟูลไบรท์ไปศึกษาต่อในระดับ Pre-doctoral ที่สหรัฐอเมริกา และจบหลักสูตรการเมืองระดับสูงจากสถาบันพระปกเกล้า

คุณชรินรัตน์เล่าให้ผู้วิจัยฟังถึงการเข้าสู่การเมืองและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

“พีมีความสนใจทางด้านการเมืองตั้งแต่สมัยเรียนหนังสืออยู่ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตอนนั้นพีเป็นนายกสโมสรนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และสมาชิกสภานักศึกษามหาวิทยาลัย ในช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 พีได้ประชุมและประสานงานกับกลุ่มนักศึกษาที่เคลื่อนไหวอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และในช่วงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬก็ได้มีส่วนร่วมในการช่วยรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไปบริจาคโลหิต ต่อมาในปี พ.ศ.2538 ดร.วิชัย วงศ์ไชย ส.ส. พรรคพลังธรรมมาชวนพีลงสมัคร ส.ส. พีตอบตกลง และช่วยกันหาเสียงเป็นทีม แต่ไม่ได้รับเลือก จากนั้นในปี พ.ศ.2539 พีลงสมัครในนามพรรคชาติปัตย์

และได้รับเลือก

แต่เดิมที่ก่อนหน้านั้น พี่รู้จักกับคุณพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล มาก่อนที่ท่านจะเป็น ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์ เมื่อครั้งหลังจากการเลือกตั้งปี 38 พี่ได้รับเชิญจากพรรคประชาธิปัตย์ (เพราะสนิทสนมกันกับคุณส่งสุข ภัคเกษม ส.ส. เชียงใหม่) ให้เข้าร่วมประชุมที่เชียงใหม่ พี่ได้พบ และทักทายกันกับคุณพิเชษฐโดยขณะนั้นคุณชวน หลีกภัย นั่งอยู่ข้างๆ คุณพิเชษฐ คุณชวนได้ถอดเสื้อประชาธิปัตย์มาให้พี่ใส่ พี่ก็รู้สึกประทับใจ และตัดสินใจลงสมัคร ส.ส. ในนามพรรคประชาธิปัตย์ในปี 39

เหตุผลที่ทำให้พี่ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในปีนั้น ด้วยเพราะปัจจัยหลายประการด้วยกัน กล่าวคือการทำพี่เป็นนักกิจกรรมตั้งแต่สมัยเป็นนักศึกษาจนกระทั่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ทำให้รู้จักคนเยอะ คุณพ่อพี่เป็นผู้ใหญ่บ้านเก่าก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ฐานคะแนนเสียง และกลุ่มที่ให้การสนับสนุนจึงเป็นชาวบ้านทั่วไป และจากการที่พี่เป็นสมาชิกของกลุ่มหนุ่มสาวเชียงใหม่รุดหน้าวัฒนธรรม กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มผู้สูงอายุที่พี่เคยดูแลรักษา กลุ่มครูที่พี่เคยให้การอบรมในการสร้างผลงานทางวิชาการ (พี่เป็นรองศาสตราจารย์) กลุ่มอาสาสมัครกระทรวงสาธารณสุข (อสม.) ก็เป็นตัวช่วยสำคัญเพิ่มเติม

เมื่อพูดถึงเครือข่าย และความสัมพันธ์กับผู้มีชื่อเสียงหรือนักการเมืองคนอื่น ๆ พี่รู้จักและสนิทกันกับคุณส่งสุข ภัคเกษม คุณพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล และเคยช่วยงานภรรยาของอาจารย์สมศักดิ์ เกียวกิ่งแก้ว (อาจารย์สมศักดิ์ตอนที่เป็นคณะบดี

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้มีโอกาสเป็นอาจารย์สอนหนังสือให้กับคุณสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ ส.ส. เชียงใหม่) ที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก ส.ส. สมพงษ์ อมรวิวัฒน์ งานในครั้งนั้นคือการไปช่วยเหลือชาวเขา จุดนั้นถือเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้พี่อยากเข้ามาสมัครเป็น ส.ส. เพราะมองว่าการเป็น ส.ส. น่าจะมีส่วนช่วยผู้คนได้กว้างขวางมากขึ้น สำหรับรูปแบบ และวิธีการหาเสียงในปี 38 และปี 39 พี่หาเสียงเป็นทีม หาเสียงทุกวันไม่มีวันหยุด เริ่มต้นตั้งแต่เช้าถึงค่ำ ตอนเช้ามักไปตามตลาด ช่วงสายก็ไปพูดหน้าเสาธงตามโรงเรียนต่างๆ ช่วงเที่ยงไปงานบุญ งานศพ ช่วงเย็นช่วงค่ำก็ไปงานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ หรืองานศพ ไม่ค่อยเน้นการเดินทางแบบเคาะประตูบ้าน แต่จะเน้นการปราศรัยหาเสียงในเวทีย่อย ๆ ตามสถานที่ต่างๆ พี่คิดว่าสิ่งที่ทำให้พี่ได้รับเลือกในปี 39 คือการปราศรัยกับคนฟังให้เห็นถึงผลลบของการซื้อสิทธิขายเสียง กล่าวคือ พี่ก็จะเล่าให้เขาฟังว่าถ้าคนที่ต้องการเป็น ส.ส. โดยใช้วิธีซื้อเสียง เป้าหมายของเขาคือเสียงประมาณ 50,000 เสียง (ตอนนั้นเขตการเลือกตั้งกว้าง) จึงจะได้รับเลือกเป็น ส.ส. ถ้าเขาจ่ายเงินซื้อเสียงประชาชนหัวละ 100 บาท เขาจะใช้เงิน 5,000,000 บาท แต่เขาไม่แน่ใจว่าคนที่เขาซื้อเสียงจะออกมาใช้สิทธิเลือกเขาทั้งหมดหรือไม่ ดังนั้นเขาอาจจะซื้อเสียงเมื่อไปอีกเท่าตัว คือจ่ายเงิน 10,000,000 บาทเพื่อซื้อเสียงคน 100,000 คน นี่เป็นตัวเลขเบื้องต้น แต่ในความเป็นจริงแล้วเขาอาจซื้อเสียงหัวละ 100, 200, 300, 400 หรือ 500 บาท สมมติว่าถัวเฉลี่ยแล้วเขาจ่ายหัวละ 200 บาท แสดงว่าเขาต้องใช้เงินประมาณ 20,000,000 บาท ถ้ารวมค่าป้ายโฆษณา ค่าโปสเตอร์ ค่าแผ่นพับ ค่าอะไรต่อมิอะไรอีกก็ปาเถรวมทั้งค่าตอบแทนหัวคะแนนด้วยประมาณ 10,000,000 บาท รวม

แล้วประมาณ 30,000,000 บาท ถ้ามองว่าเงินเดือนคนเป็น ส.ส. เท่า
ใหม่ คำตอบคือประมาณ 70,000 บาท ถ้าอยู่ครบวาระ 4 ปีโดยไม่
กินไม่ใช้จ่ายเงินจำนวนนี้ก็จะได้ทั้งหมดประมาณ 3,360,000 บาท
อย่างนี้แล้วเขาต้องหาทางถอนทุนที่ใช้ในการซื้อเสียงไปอย่าง
แน่นอนด้วยการทุจริตในหน้าที่ เมื่อพี่เล่ามาถึงตรงนี้พี่ก็ถามชาว
บ้านว่าชาวบ้านนักประมาณเท่าใหม่ ชาวบ้านตอบว่า 60
กิโลกรัม พี่ก็อธิบายว่าถ้าเขาซื้อเสียงเรา 100 บาท แสดงว่าเรามี
ราคาตัวอยู่ที่กิโลกรัมละ 10 กว่าบาท ซึ่งน้อยกว่าราคาของหมู
สดที่เราซื้อตามท้องตลาดเสียอีก การที่พี่อธิบายชี้แจงเช่นนี้ส่งผล
ให้ชาวบ้านเริ่มมองเห็นภาพลบของการขายเสียง จากนั้นพี่ก็
อธิบายถึงนโยบายของพรรคต่อเพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจ และเลือกพี่
ในฐานะตัวแทนพรรค โดยสรุปแล้วพี่จะเน้นปราศรัยให้ประชาชน
เห็นถึงนโยบายของพรรค และชี้แจงให้เขาเห็นถึงผลเสียของการ
ซื้อสิทธิขายเสียง

ต่อประเด็นเรื่องความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองที่
สังกัดอยู่นั้น พี่ค่อนข้างมีความสัมพันธ์กับพรรคประชาธิปัตย์มาก
กว่าพรรคพลังธรรม และพรรคไทยรักไทย กล่าวคือ กรณีพรรค
พลังธรรมที่มีสายสัมพันธ์เฉพาะในช่วงหาเสียงกับพรรค ต่อมาเมื่อ
อยู่กับพรรคประชาธิปัตย์พี่รู้สึกว่ พรรคนี้เป็นพรรคที่เปิดโอกาสให้
ถูกพรรคได้แสดงความคิดเห็นเวลามีการประชุมกัน ท่านชวน
หลีกภัย ท่านก็ดีมาก เวลาท่านจะลงพื้นที่ที่เชียงใหม่ท่านก็ได้ให้
คนดำเนินการแจ่งมายังสมาชิก และ ส.ส. ในพื้นที่ก่อนล่วงหน้าซึ่ง
ถือเป็นการให้เกียรติกับคนในพื้นที่ แต่ในทางตรงกันข้ามเมื่อพี่เป็น
ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อของพรรคไทยรักไทยในปี พ.ศ.2544 พี่ไม่

ค่อยได้รับบรรยากาศแบบที่เคยได้รับที่พรรคประชาธิปัตย์ ในเวลาต่อมาพีทีได้ลาออกจากพรรคไทยรักไทยในช่วงระยะเวลาไล่ ๆ กับการออกจากพรรคของ ดร. ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์”

จากการสัมภาษณ์คุณชรินทร์ วัฒนธรรมา ความตอนหนึ่งระบุถึงกลุ่มที่ชื่อว่า “กลุ่มหนุ่มสาวเชียงใหม่ รถด่วนธรรมะ” กลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มที่มีสมาชิกจำนวนมากประมาณ 5,000 คนขึ้นไปในปัจจุบัน ผู้วิจัยมีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นมาของกลุ่มนี้ดังต่อไปนี้ (อนุ เนินหาด, พ.ต.ท, 2545: 42-54)

กลุ่มหนุ่มสาวเชียงใหม่ได้รับการก่อตั้งขึ้นโดยพระมหากมล หรือพระศรีธรรมนิเทศ อดีตเจ้าอาวาสวัดสันป่าข่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในสมัยนั้นมักมีแก๊งอันธพาล มีการชกต่อยทะเลาะวิวาทกันเสมอ พระมหากมลจึงมีแนวคิดชักชวนแกนนำของแก๊งต่าง ๆ เข้ามาเป็นกรรมการกลุ่มหนุ่มสาว โดยหลักอยู่ที่การคัดเลือกแกนนำของวัดต่าง ๆ มาเป็นคณะกรรมการ กรรมการทั้งหมดก็จะไปรวบรวมสมาชิกเข้ากลุ่มหนุ่มสาวเชียงใหม่ วัตถุประสงค์ของกลุ่ม คือการช่วยเหลือกิจกรรมของวัด และสังคมรวมทั้งงานประเพณีวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่ เมื่อมีการจัดงานต่าง ๆ กรรมการที่มาจากแก๊งต่าง ๆ ก็จะทำหน้าที่เป็นฝ่ายรักษาความสงบ แกนนำเหล่านี้เป็นตัวอย่างและทำงานได้ดี ทำให้การทะเลาะวิวาทในสมัยนั้นแทบจะหมดสิ้นไป การก่อตั้งกลุ่มหนุ่มสาวจังหวัดเชียงใหม่ของท่านพระมหากมลได้คุณค่าอย่างใหญ่หลวง กล่าวคือ คนวัยหนุ่มสาวได้เข้าหาวัดและศึกษาธรรม นอกจากนั้นยังได้ช่วยเหลือกิจกรรมสังคมด้านอื่น ๆ อีกด้วย แต่ทั้งนี้ในความหมายของท่าน คำว่า “หนุ่มสาว” ไม่ใช่หมายถึงวัย

หนุ่มสาว แต่หมายถึงการทำความดี แม้จะอยู่วัยสูงอายุ หาก
ทำความดี ปฏิบัติธรรม ถือว่ายังเป็นหนุ่มสาว แต่หากวัยรุ่น 15-16
ปี ไม่ทำความดี ก็ไม่ถือว่าเป็นหนุ่มสาว ท่านถือว่าคนจะหนุ่มสาว
เสมอ ถ้าทำความดี กิจกรรมพึงธรรมของกลุ่มหนุ่มสาวสืบเนื่องมา
จนถึงทุกวันนี้ ท่านมหากมลเรียกว่า “รถด่วนขบวนพิเศษ”
หมายถึง การขนคนใส่รถด่วนไปทำความดี ช่วง 3 เดือนที่เข้า
พรรษา ทุกวันพระจะมีการจับฉลากเลือกวัดที่จะเป็นเจ้าภาพจัด
แสดงธรรม และสมาชิกกลุ่มหนุ่มสาวจังหวัดเชียงใหม่จะไปร่วมฟัง
ธรรมกันที่วัดเจ้าภาพ เวลาหนึ่งทุ่มถึงประมาณสี่ทุ่ม คนมาฟังกัน
มากถึง 3,000 คน 4,000 คน สมัยที่ท่านมีชีวิตอยู่ท่านเทศน์ด้วย
ตัวเอง นอกจากเทศน์เก่งแล้ว ท่านยังเป็นนักเขียนที่ดีด้วย หนังสือ
ประทีปชีวิตที่ท่านแต่งไว้ เนื้อหามีความทันสมัย และเป็นที่ยอมรับ
มากในสมัยนั้น เชื่อว่าอีกร้อยปีหรือพันปีข้างหน้า หนังสือประทีป
ชีวิตของท่านพระมหากมลยังคงทันสมัย และใช้สอนคนได้ทุกยุค

พระมหากมลหรือพระศรีธรรมนิเทศ ได้มรณภาพลง
เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2527 ด้วยสาเหตุโรคมะเร็งที่ลำไส้

3.2.37 นายปกรณ์ บุรณุปกรณ์

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบริหารธุรกิจ จาก
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2526 และระดับปริญญาโทด้าน
รัฐศาสตร์การเมือง และการปกครอง จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ.2541

ในด้านประสบการณ์การทำงานเคยดำรงตำแหน่ง

1. พ.ศ.2538 - 2540

เทศมนตรีสำนักงานการคลัง เทศบาลนครเชียงใหม่

2. พ.ศ.2541 - 2543

นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ 2 สมัย

3. พ.ศ.2544

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ เขต 1

ได้รับเครื่องราชย์อิสริยาภรณ์ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
ประถมาภรณ์มงกุฎไทย ประถมาภรณ์ช้างเผือก

3.2.38 นางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์

เกิดเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2498 เป็นน้องสาว
คนรอง ของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี
ผู้ก่อตั้งบริษัท เอ็ม ลิงค์ เอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด เป็นหัวหน้า
กลุ่มวังบัวบานในพรรคไทยรักไทย นางเยาวภาเป็นบุตรสาวคนที่
สาม จากบุตรจำนวน 9 คนของนายเลิศ และนางยินดี ชินวัตร
เป็นน้องสาวคนถัดจากคุณเยาวเรศ ชินวัตร จบมัธยมศึกษาจาก
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนิติศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปริญญาโท รัฐศาสตรมหา
บัณฑิต (ภาคพิเศษ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

นางเยาวภาสมรสกับนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ อดีต
ปลัดกระทรวงยุติธรรม ในขณะที่นายสมชาย ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาประจำศาลจังหวัดเชียงใหม่ มีบุตรธิดา 3 คน คือ นาย
ยศนัน นางสาวชินนิชา และนางสาวชยาภา วงศ์สวัสดิ์

3.2.39 นายบุญทรง เตรียาภิรมย์

ในด้านการศึกษสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
Bachelor of Business Administration สาขา Finance university of
Kentucky

ในด้านประสบการณ์การทำงานเคยดำรงตำแหน่ง

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ.2544 - 2547
 2. รองประธานกรรมการการอุตสาหกรรม
พ.ศ.2546 - 2547
 3. เลขานุการกรรมการการอุตสาหกรรม
พ.ศ.2544 - 2545
 4. กรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่าง พรบ. งบประมาณ 2547 และ 2548
 5. อดีตประธานสภาอุตสาหกรรม
จังหวัดเชียงใหม่
 6. รองประธานคณะกรรมการร่วมภาครัฐและ
เอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ จังหวัด
เชียงใหม่
- ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ป.ม.

3.2.40 นายวิทยา ทรงคำ

ในด้านการศึกษสำเร็จการศึกษาจาก

1. ศีรษะศาสตร์บัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. นิติศาสตร์บัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. ศีรษะศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในด้านประสบการณ์การทำงานเคยดำรงตำแหน่ง

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. โฆษกกรมการศึกษานอกโรงเรียน สภาผู้แทนราษฎร
3. อดีตข้าราชการครู
4. อดีตศึกษาธิการอำเภอบาง
5. อดีตหัวหน้าแขวงเมืองราย เทศบาลนครเชียงใหม่

ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ปช.

3.2.41 นายพรชัย อรรถปริยงกูร

ในด้านการศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับ

1. ปริญญาโท
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาการต้นทุน
2. ปริญญาโท
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
หลักสูตรการจั้ดการภาครัฐร่วมเอกชน

3. ปริญญาบัตร

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรภาครัฐ

ในด้านประสบการณ์การทำงานเคยดำรงตำแหน่ง

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ปี พ.ศ.2544 และ 2548

2. กรรมการการออกตรากรรม

สภาผู้แทนราษฎร

3. ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์

กรรมการท่องเที่ยว สภาผู้แทนราษฎร

เครื่องราชย์อิสริยาภรณ์ ป.ช.

3.2.42 นายพคุณ รัฐไพฑ

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และระดับปริญญาโทรัฐศาสตรมหา
บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในด้านประสบการณ์การทำงานเคยดำรงตำแหน่ง

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงใหม่

2. อดีตนายอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3. อดีตนายอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

4. กรรมการป้องกันและปราบปรามทุจริต

ประพฤติมิชอบ สภาผู้แทนราษฎร

5. กรรมวิธีการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด
สภาผู้แทนราษฎร

3.2.43 นายยงยุทธ สุภาพ

เกิดเมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ.2489 อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ บิดา และมารดาชื่อ นายรัตน์ และ นางยอดเรือง สุภาพ มีพี่น้องรวม 3 คน คือ คุณณรงค์ คุณยงยุทธ และคุณสุวคนธ์ จบการศึกษาระดับมัธยมปลายจาก โรงเรียนบูรณศักดิ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ชั้น ปวส. จากแม่โจ้ ระดับปริญญาตรีคณะส่งเสริมการเกษตร และสหกรณ์ สาขาวิชาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สมรสกับ คุณดาวเรือง มีธิดา 1 คน คือ คุณดนธยา สุภาพ

คุณยงยุทธเริ่มทำงานที่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ (ธกส.) จังหวัดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ.2515 แล้วย้ายมาที่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2519 และลาออกมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. หลังจากทำงานมารวมทั้งสิ้น 29 ปี ในช่วงระหว่างดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก คุณยงยุทธได้รับเลือกให้เป็นนายกสมาคมศิษย์เก่าแม่โจ้ด้วยในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2546-2550

คุณยงยุทธเล่าให้ผู้วิจัยฟังถึงการเข้าสู่วงการเมือง และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

“ที่เข้าสู่การเมืองด้วยเหตุผลหลัก คือ การได้ทำงานใน ธกส. ส่งผลให้พบกับลูกค้ำ ธกส. ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้ประสบกับปัญหาต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน ทำให้พึดคิด และเกิดแรงบันดาลใจ

ว่าเราน่าจะลงสมัครเป็น ส.ส. เพื่อจะได้ช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกร ให้ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ เหตุผลรองลงมาคือ พี่เห็นตัวอย่างจาก เพื่อนร่วมรุ่นของพี่ 3 คน (แม่ใจรุ่น 29) ได้เป็น ส.ส. ทั้งหมด กล่าวคือ คุณจิระ มังคละรังสี เป็นผู้แทนจังหวัดราชบุรี คุณประเทือง ปานรักษ์ เป็นผู้แทนจังหวัดลำพูน และคุณวัชรินทร์ ฉันทกุล เป็นผู้แทนจังหวัดบุรีรัมย์ เดิมทีก่อนปี 2544 พี่ได้เข้าไปคลุกคลีกับ พรรคไทยรักไทยก่อนประมาณ 2 ปี แต่เนื่องด้วยมี ส.ส. ย้ายเข้ามาในพรรค และทางพรรคมีแนวโน้มว่าจะเลือกให้เป็นผู้สมัคร ส.ส. ของพรรคในเขตที่พี่อยู่ พี่จึงต้องหลีกเลี่ยงให้ ต่อมาคุณเทอดพงษ์ ไชยนันทน์ มาชวนให้เข้าพรรคประชาธิปัตย์ พี่ก็เลยตัดสินใจลงสมัคร ส.ส. ในนามพรรคประชาธิปัตย์ และได้รับเลือกในปี 2544

ถ้าพูดถึงฐานเสียงหรือความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ อันดับแรกเลยคือ กลุ่มลูกค้าของ ธกส. ที่รู้จักมักคุ้นกับพี่เพราะพี่ทำงานกับ ธกส. มานานในพื้นที่ นอกจากนั้นแล้วพรรคพวกทั้งที่เป็นครูบาอาจารย์ และอาชีพอื่น ๆ มีส่วนช่วยด้วย และญาติพี่น้องก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน เหล่านี้เองที่ทำให้พี่ในฐานะผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งเพียงหนึ่งเดียว ในจังหวัดเชียงใหม่ ในขณะที่อีก 9 เขตที่เหลือ ผู้สมัครจากพรรคไทยรักไทยได้รับเลือกตั้งทั้งหมด

ก็ต้องถือว่าพี่เป็นม้ามืดนอกสายตา ฝ่ายตรงข้าม อาจประมาทเรา แต่ที่จริงแล้วพี่เป็นคนที่บ้านในพื้นที่ยุติธรรม และรักใคร่เพราะเราเป็นคนที่มิมีมนุษยสัมพันธ์ดี จุดนี้เองที่ช่วยให้เราได้รับเลือกตั้ง สำหรับการหาเสียงก่อนการเลือกตั้ง พี่ใช้วิธีปราศรัยหาเสียงเป็นจุด ๆ ไป ก็ต้องออกหาเสียงในพื้นที่ตั้งแต่เช้า

ไปจนถึงคำ ไม่มีวันหยุด นอกจากนั้นแล้ว พี่ใช้วิธีเดินเคาะประตูบ้านเพื่อให้คนรู้จักเราเพิ่มขึ้น

ส่วนเรื่องความสัมพันธ์กับพรรคประชาธิปัตย์นั้น เป็นไปด้วยดี พี่มีความเห็นว่าทางพรรคเปิดโอกาสให้ลูกพรรค แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไม่มีปิดกั้น แถมยังกระตุ้นให้พูดด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำหน้าที่ในสภา หาก ส.ส. ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนในพื้นที่ ก็ต้องนำเรื่องดังกล่าวไปตั้งกระทู้ถามในสภา ต้องพูด เพื่อให้เรื่องนั้นเป็นที่รับรู้ และผู้มีส่วนรับผิดชอบจะได้รับไปดำเนินการแก้ไข”

คุณยงยุทธลงสมัคร ส.ส. เป็นสมัยที่สองในปี พ.ศ.2548 แต่คราวนี้ไม่ได้รับเลือก โดยคุณยงยุทธแสดงความ คิดเห็นไว้ว่ามีความไม่ชอบมาพากลในการเลือกตั้งครั้งนั้น เช่น เกิดไฟดับ ณ สถานที่นับคะแนน ซึ่งอาจมีความเป็นไปได้ว่ามีการ เปลี่ยนธงใส่บัตรเลือกตั้ง อันส่งผลให้คุณยงยุทธพ่ายแพ้การ เลือกตั้งในที่สุด

สำหรับการเลือกตั้งที่กำลังจะเกิดขึ้นในปลาย ปี พ.ศ.2550 คุณยงยุทธบอกว่าคงจะลงสมัครในนามพรรค ประชาธิปัตย์อีกสักครั้งหนึ่ง และหวังว่าจะได้รับเลือกเป็นผู้แทน สมัยที่สอง

3.2.44 นายแพทย์ ชินวัตร

เกิดที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบุตรคนที่ 6 และเป็น บุตรชายคนที่ 3 ของนายเลิศ และนางยีนดี ชินวัตร (อีกคนหนึ่ง คือ นายอุดร เสียชีวิตแล้ว) สมรสกับนางพอฤทัย (นามสกุลเดิม

จันทรพันธ์) มีบุตรชายหนึ่งคนชื่อนายพิรุณ

คุณพ่ายพจบชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (อุตสาหกรรม) จากมหาวิทยาลัยเท็กซัส อาร์ลิงตัน สหรัฐอเมริกา หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปรอ.) รุ่น 4414 ปริญญาโท สาขาธุรกิจ อุตสาหกรรม สำหรับผู้บริการ รุ่นที่ 1 ปี 2546 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

คุณพ่ายพเป็นผู้บริหารบริษัท ชินวัตรใหม่ไทย จำกัด (บจก. ชินวัตรใหม่ไทย) ดำรงตำแหน่งประธานบริษัท แต่ธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ มีปัญหาขาดทุนตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 – 2544 เป็นเงินกว่า 600 ล้านบาท แต่หลังจากนั้นคุณพ่ายพกลับกลายเป็น นักลงทุนที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่ว่าจะลงทุนในหุ้นตัวไหน ราคาหุ้นตัวนั้นก็ขึ้นอย่างต่อเนื่อง สร้างผลกำไรให้กับสมาชิกพรรคไทยรักไทยที่พากันซื้อหุ้นตามคุณพ่ายพเป็นอย่างมาก

คุณพ่ายพเคยเป็นอดีตที่ปรึกษากระทรวงคมนาคม ที่ปรึกษาทบวงมหาวิทยาลัย ที่ปรึกษากระทรวงศึกษาธิการ และที่ปรึกษากระทรวงต่างประเทศ

3.2.45 นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์

ในด้านการศึกษาลำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และปริญญาโท มหาวิทยาลัยบอสตันคอลเลจ สหรัฐอเมริกา

ในด้านประสบการณ์การทำงานเคยดำรงตำแหน่ง
ที่ปรึกษาอาวุโสด้านซอฟต์แวร์ บริษัทนอร์เทอกรัมแมน ไอที
สหรัฐอเมริกา และที่ปรึกษาด้านซอฟต์แวร์ บริษัท ลิทตัน อินด์สตรี้
สหรัฐอเมริกา

3.2.46 นายสันติ ต้นสุทัย

ในด้านประสบการณ์การทำงานเคยดำรงตำแหน่ง

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2539
2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 สมัย
3. กรรมการการเกษตรและสหกรณ์
สภาผู้แทนราษฎร ปี 2540
4. กรรมการแรงงานและสวัสดิการสังคม
สภาผู้แทนราษฎร ปี 2541

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ปช.

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยนักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ในส่วนของผู้ที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่ปี พ.ศ.2476-2548 สามารถสรุปข้อมูลต่าง ๆ และอภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

4.1 สรุป อภิปรายผลการศึกษา

4.1.1 เครือข่าย และความสัมพันธ์ของนักการเมืองใน จังหวัดเชียงใหม่

นักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่โดยส่วนใหญ่ล้วนมีเครือข่าย และความสัมพันธ์ที่กว้างขวางในพื้นที่ มากบ้างน้อยบ้าง

แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้ง และการดำรงตำแหน่งในสมัยต่อ ๆ ไป จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า ภูมิหลังก่อนการลงสมัครรับเลือกตั้งของนักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่โดยเฉพาะภูมิหลังด้านอาชีพการงานถือเป็นปัจจัยหนุนเสริมต่อความเป็นเครือข่าย และความสัมพันธ์กับคนในพื้นที่โดยจำแนกออกได้ดังนี้

1) เครือข่าย และความสัมพันธ์ทางด้านศาลและ ทนายความ ตัวอย่างเช่น

หลวงศรีประกาศ (ฉันท วิชยาภัย) เคยเป็นเสมียนศาล และผู้ติดตามอธิบดีศาลต่างประเทศ และเข้าหลวงพิเศษมณฑลพายัพ (พระยามโหสถศรีพิพัฒน์) ต่อมาเรียนจบกฎหมายได้เป็นเนติบัณฑิต ประกอบอาชีพทนายความรับว่าความจนมีชื่อเสียงในจังหวัดเชียงใหม่

1. นายอินทร สิงหนตร
เคยเป็นทนายความว่าความในจังหวัดเชียงใหม่
2. นายทองย้อย กลิ่นทอง
เคยเป็นทนายความรับว่าความจนมีชื่อเสียง
3. นายพิรุณ อินทรารุช
เคยเป็นทนายความรับว่าความจนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

2) เครือข่าย และความสัมพันธ์ทางด้านราชการส่วน ภูมิภาค ยกตัวอย่างเช่น

1. พระศรีวราอนุรักษ์
เคยดำรงตำแหน่งเสมียนตรามณฑลพายัพ
(ศรี บุญเฉลียว) และนายอำเภอสารภี
2. นายภิญโญ อินทะวิวัฒน์
เคยรับราชการเป็นปลัดอำเภอมาหลายอำเภอ
รวมทั้งอำเภอเมืองเชียงใหม่
3. นายสรชัย จันทร์ปัญญา
เคยดำรงตำแหน่งนายอำเภอช่างเคิ่ง (แม่แจ่ม)
นายอำเภอสะเมิง นายอำเภอพร้าว
4. นายปรีดา พัฒนถาบุตร
เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
เขตภาคเหนือ
5. พันตำรวจเอกธานี วีระเดชะ
เคยดำรงตำแหน่งผู้บังคับกอง สภ. อ.สารภี
ผู้บังคับกอง สภ. ต.แม่ปิง
ผู้บังคับกอง สภ. อ.สันกำแพง
ผู้บังคับกอง สภ. อ.ฝาง
รองผู้กำกับการฯ เชียงใหม่
และผู้กำกับการฯ เชียงใหม่
6. นายนพคุณ รัฐไผท
เคยดำรงตำแหน่งนายอำเภอสารภี
นายอำเภอสันป่าตอง

3) เครือข่าย และความสัมพันธ์ทางด้านองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น

1. หลวงศรีประกาศ
เคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี
(ฉันท วิทยารักษ์) นครเชียงใหม่หลายสมัย
2. พระศรีวรานุรักษ์
เคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี
(ศรี บุญเฉลียว) นครเชียงใหม่
3. นายทองย้อย กลิ่นทอง
เคยดำรงตำแหน่งเทศมนตรีเทศบาล
นครเชียงใหม่
4. นายพิรุณ อินทรารุช
เคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารเทศบาล
นครเชียงใหม่หลายสมัย
5. นายสงวน ศิริสว่าง
เคยดำรงตำแหน่งเทศมนตรีนครเชียงใหม่
6. นายวรศักดิ์ นิมานันท์
เคยดำรงตำแหน่งเทศมนตรีหลายสมัย
7. นายบุญเลิศ ชินวัตร
เคยเป็นสมาชิกสภา และประธานสภา
จังหวัดเชียงใหม่เขตสันกำแพง

8. นายปรีดา พัฒนถาบุตร
เคยดำรงตำแหน่งเทศมนตรี และ
นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่
 9. นายอินทร์สม ไชยขาววงศ์
เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่
เขตอำเภอดอยสะเก็ด
 10. นายเจริญ ช่างน้ประยูร
เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา และ
ประธานสภาจังหวัดเชียงใหม่
 11. นายปกรณ์ บุญอุปกรณ์
เคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี
เทศบาลนครเชียงใหม่
 12. นายสันติ ต้นสุหัช
เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดเชียงใหม่
- 4) เครือข่าย และความสัมพันธ์ทางด้านสื่อมวลชน
ตัวอย่างเช่น
1. นายอินทร สิงหนตร
เคยออกหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ของเชียงใหม่
ฉบับหนึ่ง
 2. นายพิรุณ อินทรารุช
เคยดำรงตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์
เสียงเชียงใหม่

3. นายไกรสร ตันติพงศ์
เคยทำหน้าที่สื่อพิมพ์ท้องถิ่นชื่อ
หนังสือพิมพ์แผ่นดินไทย
4. นายอารีย์ วีระพันธุ์
เคยทำหน้าที่สื่อพิมพ์ท้องถิ่นชื่อ
หนังสือพิมพ์แผ่นดินไทย
5. นายสงสุข ภัคเกษม
เคยจัดรายการโทรทัศน์ที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 8
ลำปาง เป็นนักหนังสือพิมพ์ และเป็นบรรณาธิการ
ข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ข่าวสยาม

5) เครือข่าย และความสัมพันธ์ทางการศึกษา
ตัวอย่างเช่น

1. นายทองอินทร์ ปั่นทรนนท์
เคยรับราชการครู โดยดำรงตำแหน่งครูใหญ่
โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่
2. นายอินทร์สม ไชยชาวงค์
เคยรับราชการครู โดยดำรงตำแหน่งครูใหญ่
โรงเรียนวัดหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด
3. นายธวัชชัย นามวงศ์พรหม
เคยรับราชการครูที่โรงเรียนฝึกหัดครู
(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)
4. นายอารีย์ วีระพันธุ์

เคยรับราชการครูที่โรงเรียนปรินซ์รอแยลวิทยาลัย
จ.เชียงใหม่

5. นายเจริญ เขาวนัประยูร
เคยเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนบูรณศักดิ์
6. นายจำรูญ ไชยลังการณ
เคยดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
โรงเรียนปรินซ์รอแยลวิทยาลัย จ.เชียงใหม่
7. นางสาวชรินทร์น์ พุทธปวน
เคยรับราชการเป็นอาจารย์
คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8. นายวิทยา ทรงคำ
เคยรับราชการครู โดยดำรงตำแหน่งศึกษานิการ
อำเภอ

6) เครือข่าย และความสัมพันธ์ทางด้านธุรกิจ การ
ประกอบการ และพนักงานในองค์กรต่าง ๆ
ตัวอย่างเช่น

1. นายสุมินทร์ อุปโยคิน
ประกอบอาชีพทำสัมปทานป่าไม้ของตระกูลที่
สืบทอดต่อกันมา 4 ชั่วอายุคน
2. นายทองดี อิศราชีวิน
ประกอบอาชีพค้าขายทางเรืออยู่ย่าน
วัดเกตการาม ระดับชั้นคนหบดี
3. เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่

ทำฟาร์มเลี้ยงม้าที่หน้าวัดบ่อปู้ เขตอำเภอแมริม และเปิดร้านจำหน่ายอาวุธปืนที่ร้านตรงข้ามเพชรงาม ถนนเจริญประเทศ

4. นายเมธ รัตนประสิทธิ์
ประกอบการค้าที่เชียงใหม่ และลำพูน เป็นนายกสมาคมชาวเหนือ
5. นายวรศักดิ์ นิมานันท์
ประกอบกิจการด้านโรงงานยาสูบที่อำเภอพร้าว
6. นายบุญเลิศ ชินวัตร
ประกอบกิจการโรงงานทอผ้าไหมชินวัตรพาณิชย์ ธุรกิจตลาดสดสันกำแพง รับเหมาก่อสร้าง โรงไฟฟ้า เปิดร้านกาแฟ ทำสวนส้มเขียวหวาน สวนฝรั่ง และผลไม้เมืองหนาว ทำโรงภาพยนตร์ ศรีวิศาลในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ และกิจการรถเมลล์ในจังหวัดเชียงใหม่
7. นายวิชัย วงศ์ไชย
ประกอบธุรกิจน้ำดื่ม และน้ำมันงาในจังหวัดเชียงใหม่
8. นายยงยุทธ สุวภาพ
เคยทำงานที่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ (ธกส.) จังหวัดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ.2515 แล้วย้ายมาที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่

7) เครือข่าย และความสัมพันธ์ทางชมรม สมาคม ต่างๆ ตัวอย่างเช่น

1. คุณชัชวาล ชูติมา
เป็นสมาชิกลูกเสือชาวบ้าน และสมาชิกลูกเสือโลก
2. นายเมธ รัตนประสิทธิ์
เคยดำรงตำแหน่งนายกสมาคมชาวเหนือ
3. นายจำรุญ ไชยลังการณ
เคยดำรงตำแหน่งอุปนายกสมาคมฟุตบอลจังหวัดสมาชิกชมรมผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ทำงานด้านลูกเสือ
4. นางสาวชรินทร์น์ พุทธปวน
เคยดำรงตำแหน่งนายกสโมสรนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และสมาชิกสภานักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสมาชิกกลุ่มหนุ่มสาวเชียงใหม่รุด่วนธรรมะ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มอาสาสมัครกระทรวงสาธารณสุข (อสม.)
5. นายบุญทรง เตรียาภิรมย์
เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่
6. นายยงยุทธ สุภาพ
เคยดำรงตำแหน่งนายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่

4.1.2 บทบาท และความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ

บทบาท และความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการเช่นครอบครัว วงศาคณาญาติ เพื่อนฝูง ลูกศิษย์ลูกหา ลูกค้า ฯลฯ ถือเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสนับสนุนทางการเมืองแก่นักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ให้ได้รับการเลือกตั้งรวมทั้งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนมากกว่า 1 สมัย จากข้อมูลที่ศึกษาสามารถวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

สมาชิกสภาผู้แทนที่มีส่วนได้รับเลือกตั้งด้วยเพราะ บทบาท และความสัมพันธ์ของวงศ์ตระกูลที่ดีมีชื่อเสียง ครอบครัว และวงศาคณาญาติในระดับหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่นนายสุวิเศษ พันธเศรษฐ นายทองดี อิศราชีวิน, นายชัชวาล ชุตินา และนาย ไกรสร ตันติพงษ์ มาจากตระกูลชุตินาซึ่งเป็นตระกูลดังใน เชียงใหม่ นายภิญโญ อินทะวิวัฒน์ บุตรของพระยาจำบ้านราษฎร์ โยนคราช (ก้อนแก้ว อินทะวิวัฒน์) ที่มีความเกี่ยวข้องกับตระกูล ณ เชียงใหม่จนแทบจะแยกกันไม่ออก นายสุมินทร์ อุปโยคิน มา จากตระกูลคำไม้ย่านเจริญประเทศ นายสรชัย จันทรบัญญา มี น้องชายชื่อนายสมบุญ จันทรบัญญา ผู้มีชื่อเสียงของจังหวัด เชียงใหม่ที่ประกอบธุรกิจโรงเรียนเอกชนในยุคแรก ๆ ของเมือง เชียงใหม่ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ มาจากตระกูลใหญ่อีกตระกูล หนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ นายบุญเลิศ ณ เชียงใหม่ นายไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่ และนายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ เป็นผู้สืบทอดจาก ตระกูลเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ นายพิรุณ อินทราวุธ มาจาก ตระกูลใหญ่ และเก่าแก่ตระกูลหนึ่งของเชียงใหม่ นายวรศักดิ์

นิมานันท์ เป็นบุตรของขุนอนุพลนครผู้มีชื่อเสียงเป็นที่นับถือของ
ชาวบ้านทั่วไปในเชียงใหม่ นายอินทร สิงหนेत्र และร้อยโทราศรี
สิงหนेत्र มาจากตระกูลใหญ่ย่านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง
นายไกรสร ดันติพงษ์ เป็นหลานของนายสุวิซช พันธ์เศรษฐ และ
นายทองดี อิศราชีวิน, นายบุญเลิศ ชินวัตร, นายสุรพันธ์
ชินวัตร, นางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์ (ชินวัตร) และนายพ่ายพิ ชินวัตร
มาจากตระกูลดังตระกูลหนึ่งของเชียงใหม่ นายปรีดา พัฒนถาบุตร
มาจากตระกูลเก่าแก่ตระกูลหนึ่งย่านถนนวัวลาย เป็นต้น

สมาชิกสภาผู้แทนที่มีส่วนได้รับเลือกตั้งด้วยเพราะ
บทบาท และความสัมพันธ์ของเพื่อนฝูง ลูกศิษย์ลูกหา ลูกค้า
(ประชาชนทั่วไป) จากอาชีพการงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เข้าไปมี
ส่วนร่วม มากกว่าการเป็นผู้สืบเชื้อสายจากวงศ์ตระกูลที่ดีมี
ชื่อเสียง ยกตัวอย่างเช่น หลวงศรีประกาศ (ฉันท วิชยาภัก) ผู้มี
ชื่อเสียงจากการเป็นทนายความ นายทองย้อย กลิ่นทอง ผู้เคยเป็น
ทนายความรับว่าความจนมีชื่อเสียง พระศรีวรานุรักษ์
(ศรี บุญเฉลิม) ผู้เคยดำรงตำแหน่งเสมียนตรากรมชลพาณิชย์
และนายอำเภอสารภี พันตำรวจเอกธานี วีระเดชะ ผู้เคยดำรง
ตำแหน่งผู้บังคับกอง สก. อ.สารภี ผู้บังคับกอง สก. ต.แม่ปิง
ผู้บังคับกอง สก. อ.สันกำแพง ผู้บังคับกอง สก. อ.ฝาง รองผู้กำกับ
การฯ เชียงใหม่ และผู้กำกับการฯ เชียงใหม่ นายนพคุณ รัฐไพฑู
เคยเป็นนายอำเภอสารภี นายอำเภอสันป่าตอง นายเมธ รัตนประสิทธิ์
ผู้เคยเป็นนายกสมาคมชาวเหนือ นายจำรูญ ไชยลังการณ เคย
เป็นอุปนายกสมาคมฟุตบอลจังหวัด สมาชิกชมรมผู้บริหาร
โรงเรียนเอกชน ทำงานด้านลูกเสือ นางสาวชรินรัตน์ พุทธปวน

ผู้เคยเป็นนายกสโมสรนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และสมาชิกสภานักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นสมาชิกกลุ่มหนุ่มสาวเชียงใหม่รอต่วนธรรมะ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มอาสาสมัครกระทรวงสาธารณสุข (อสม.) นายบุญทรง เตรียาภิรมย์ ผู้เคยเป็นประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ นายยงยุทธ สุภาพ ผู้เคยเป็นนายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยแม่โจ้และเคยทำงานที่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ (ธกส.) จังหวัดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ.2515 แล้วย้ายมาที่ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่ นายอารีย์ วีระพันธุ์ เคยทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นชื่อหนังสือพิมพ์แผ่นดินไทย นายสงสุข ภัคเกษม เคยทำรายการโทรทัศน์ที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 8 ลำปาง เป็นนักหนังสือพิมพ์ และเป็นบรรณาธิการข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ข่าวสยาม

นายทองอินทร์ ปั่นทรนนท์ ผู้เคยรับราชการเป็นครู เป็นครูใหญ่โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ นายอินทร์สม ไชยชาวงค์ ผู้เคยรับราชการเป็นครู เป็นครูใหญ่โรงเรียนวัดลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด นายธวัชชัย นามวงศ์พรหม ผู้เคยรับราชการเป็นครูที่โรงเรียนฝึกหัดครู (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่) นายอารีย์ วีระพันธุ์ ผู้เคยรับราชการเป็นครูที่โรงเรียนปรินทร์รอแยลวิทยาลัย นายเจริญ เชาวน์ประยูร ผู้เคยเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนบูรณศักดิ์ นายจำรูญ ไชยลังการณ ผู้เคยเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนปรินทร์รอแยลวิทยาลัย นางสาวชรินทร์รัตน์ พุทธปวน ผู้เคยรับราชการเป็นอาจารย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นายวิทยา ทรงคำ ผู้เคยรับราชการเป็นครู เป็นศึกษาธิการอำเภอ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมอีก 5 ประการ ได้แก่

ประการแรก เรื่องของภูมิลำเนาเดิมของผู้แทน เชียงใหม่ โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเชียงใหม่ มีเพียงไม่กี่ท่านที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนเชียงใหม่แต่ได้รับ เลือกลงตั้ง ยกตัวอย่างเช่น หลวงศรีประกาศ (ฉันท วิชยาภัก) มา จากจังหวัดจันทบุรี นายทองย้อย กลิ่นทอง มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ จังหวัดแพร่ (บิดา และมารดามีภูมิลำเนาเดิมที่จังหวัดสุโขทัย) นาย สงวน ศิริสว่าง เป็นคนทางภาคกลาง พันตำรวจเอกธานี วีระเดชะ เป็นชาวกรุงเทพฯ นางสาวชรินรัตน์ พุทธปวน เป็นชาวลำพูน เป็นต้น

ประการที่สอง เรื่องสืบทอดความเป็นผู้แทนจากรุ่นพ่อมารุ่นลูก ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่เป็นผู้แทนของเชียงใหม่ มักเป็นเพียงแค่รุ่นเดียว จะมีรุ่นลูกดำเนินรอยตามรุ่นพ่อในการเป็นผู้แทน ที่ดำเนินรอยตามรุ่นพ่อได้แก่นายเลิศ ชินวัตร ผู้เป็นพ่อ และ นายพ่ายพ ชินวัตร นางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์ ผู้เป็นลูก นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ ผู้เป็นพ่อ และนายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ ผู้เป็นลูก เป็นต้น

ประการที่สาม เรื่องตระกูลที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ในจำนวนหลายคน ได้แก่ตระกูล ชูติมา ตระกูลนิมมานเหมินท์ ตระกูล ณ เชียงใหม่ และตระกูล ชินวัตร

ประการที่สี่ เรื่องผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่หลายสมัยที่สุด ได้แก่ นายไกรสร ตันติพงศ์ ได้รับเลือกจำนวน 7 ครั้ง รองลงมาคือ 6 ครั้ง คือ นายทองดี อิศราชีวิน, นายเจริญ เขาวนัประยูร และนายสุรพันธ์ ชินวัตร

ประการที่ห้า เรื่องผู้แทนจังหวัดเชียงใหม่ที่เคยดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ทางการเมือง ซึ่งได้แก่

1. นายทองดี อิศราชีวิน เคยเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
2. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เคยเป็นรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรองนายกรัฐมนตรี
3. เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่ เคยเป็นเลขานุการจอมพล ป. พิบูลสงครามสมัยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
4. นายไกรสร ตันติพงศ์ เคยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
5. นายปรีดา พัฒนถาบุตร เคยเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

6. นายเจริญ ชาญประยูร เคยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ และเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวงฯ และเสนาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง สมัยรัฐบาลพลเอกสุจินดา คราประยูร
7. นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ เคยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง การต่างประเทศ และการสาธารณสุข และเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

4.1.3 บทบาท และความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่

จากข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2476-2548 สามารถสรุปบทบาท และความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ได้ 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่หนึ่ง (พ.ศ.2476-2495) การเลือกตั้งครั้งที่ 1-6

ช่วงนี้เป็นช่วงระยะเริ่มต้นของการเมืองการปกครองไทยตามระบอบประชาธิปไตย โดยผู้แทนราษฎรยังไม่ได้สังกัดพรรคการเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือยังไม่มีพรรคการเมืองในขณะนั้น ดังนั้นแล้วจึงยังไม่เกิดบทบาท และความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ภายในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

ได้แก่

รายชื่อผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมดในช่วงนี้

1. หลวงศรีประกาศ (จันทน์ วิทยากัย)
2. ขุนพินิจนากร (บุญเพ็ง ยุกตะนันท์)
3. พระศรีวรานุรักษ์ (ศรี บุญเฉลียว)
4. นายสุวิทย์ (เล่งเสียน) พันธเศรษฐ
5. นายอินทร สิงหนตร
6. นายภิญโญ อินทะวิวัฒน์
7. นายสีหะมัน วัฒนีสอน
8. นายทองอินทร์ ปัญชรนนท์
9. นายสุมินทร์ อุปโยคิน
10. นายทองดี อิศราชีวิน
11. นายสรชัย จันทรบัญญา
12. เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่
13. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์
14. นายทองย้อย กลิ่นทอง
15. นายพิรุณ อินทรารุช
16. นายสงวน ศิริสว่าง
17. นายไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่
18. นายเมธ รัตนประสิทธิ์

ช่วงที่สอง (พ.ศ.2500–2548) การเลือกตั้ง ครั้งที่ 7-21

1) ผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงระยะเวลานี้โดยส่วนใหญ่สังกัดพรรคการเมือง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สมัครในนามอิสระไม่สังกัดพรรคการเมือง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.1) ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่สังกัดพรรคการเมือง ได้แก่

1.1.1) ร้อยโทราศรี สิงหนेत्र

นายสุกิจ นิมมานเหมินท์

(ไม่สังกัดพรรคการเมืองในการเลือกตั้งครั้งที่ 7 ต่อมาในการเลือกตั้งครั้งที่ 8 เข้าสังกัดพรรคสหภูมิ)

1.1.2) นายทองดี อิสราชีวิน

1.1.3) นายไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่

1.1.4) นายบุญเลิศ ชินวัตร

1.1.5) นายไกรสร ตันติพงศ์

(ในการเลือกตั้งครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 เมื่อตอนเลือกตั้งไม่ได้สังกัดพรรคการเมือง แต่ต่อมาได้เข้าสังกัดพรรคประชาธิปัตย์)

1.2) ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ที่สังกัดพรรคการเมือง (ข้อความในวงเล็บอธิบายถึงลำดับของพรรคการเมืองที่ผู้แทนราษฎรคนนั้นย้ายไปเข้าสังกัด รวมทั้งการย้ายกลับพรรคเดิม) ได้แก่

1.2.1) นายวรศักดิ์ นิมานันท์
(ประชาธิปัตย์)

1.2.2) พลโทประยูร ภมรมนตรี
(เสรีมนังคศิลา)

1.2.3) นายสุกิจ นิมมานเหมินท์
(สหภูมิ)

1.2.4) นายไกรสร ตันติพงศ์
(ประชาธิปัตย์)

1.2.5) นายปรีดา พัฒนถาบุตร
(สหประชาไทย สันติชน กิจสังคม)

1.2.6) เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่
(สหประชาไทย)

1.2.7) นายอินทร์สม ไชยขาววงศ์
(ประชาธิปัตย์)

1.2.8) นายธวัชชัย นามวงศ์พรหม
(ไท)

- 1.2.9) นายอารีย์ วีระพันธุ์
(ประชาธิปัตย์)
- 1.2.10) นายอินสอน บัวเขียว
(สังคมนิยมแห่งประเทศไทย)
- 1.2.11) นายส่งสุข ภัคเกษม
(ประชาธิปัตย์ ราษฎร สามัคคีธรรม ชาติไทย)
- 1.2.12) นายสุรพันธ์ ชินวัตร
(ชาติไทย)
- 1.2.13) นายชัชวาล ชูติมา
(กิจสังคม)
- 1.2.14) นางผณินทรา ภัคเกษม
(ประชาธิปัตย์ ไทยรักไทย)
- 1.2.15) พันตำรวจเอกธานี วีระเดชะ
(ชาติไทย)
- 1.2.16) นายมอนอินทร์ รินคำ
(กิจสังคม พลังธรรม)
- 1.2.17) นายเจริญ เขาวนัประยูร
(กิจสังคม สหประชาธิปไตย รวมไทย
เอกภาพ สามัคคีธรรม ชาติพัฒนา)
- 1.2.18) นายอำนาจ ยศสุข
(กิจสังคม ความหวังใหม่ นำไทย ความหวังใหม่)

- 1.2.19) พลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร
(รวมไทย)
- 1.2.20) นายสุบิน ปิ่นขยัน
(กิจสังคม)
- 1.2.21) นายมานะ แพรสกุล
(กิจสังคม สหประชาธิปไตย รวมไทย
เอกภาพ)
- 1.2.22) นายสยาม รามสูต
(กิจสังคม รวมไทย เอกภาพ)
- 1.2.23) นายจำรูญ ไชยลังการณ
(ประชาธิปไตย)
- 1.2.24) นายชาญชัย ไพรัชกุล
(สหประชาธิปไตย)
- 1.2.25) นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่
(กิจสังคม ความหวังใหม่)
- 1.2.26) นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์
(รวมไทย เอกภาพ สามัคคีธรรมชาติพัฒนา)
- 1.2.27) นายวารินทร์ ลี้ศักดิ์ากุล
(กิจสังคม)
- 1.2.28) นายณรงค์ นิยมไทย
(ประชาธิปไตย)

- 1.2.29) นายปรีชา ผ่องเจริญกุล
(สามัคคีธรรม)
- 1.2.30) จ.ส.ต. อุดม วรวัลย์
(สามัคคีธรรม)
- 1.2.31) นายสุรพล เกียรติไชยากร
(สามัคคีธรรม ชชาติพัฒนา ไทยรักไทย)
- 1.2.32) นายวิชัย วงศ์ไชย
(พลังธรรม)
- 1.2.33) นายบุญช่วย ภูจีนาพันธุ์
(ชาติพัฒนา)
- 1.2.34) นางกิงกาญจน์ ณ เชียงใหม่
(ความหวังใหม่)
- 1.2.35) นายทวีศักดิ์ สุภาศรี
(ชาติพัฒนา)
- 1.2.36) นายสุรพงษ์ ไตวิจักษณ์ชัยกุล
(ประชาธิปไตย)
- 1.2.37) นางสาวชรินทร์ พุทธปวน
(ประชาธิปไตย)
- 1.2.38) นายณรงค์ ภูอิทธิวงศ์
(ชาติพัฒนา)
- 1.2.39) นายสันติ ต้นสุหัช
(ความหวังใหม่ ไทยรักไทย)

- 1.2.40) นายปกรณ์ บุญปกรณ์
(ไทยรักไทย)
 - 1.2.41) นางเยาวภา วงศ์สวัสดิ์
(ไทยรักไทย)
 - 1.2.42) นายบุญทรง เตริยาภิรมย์
(ไทยรักไทย)
 - 1.2.43) นายวิทยา ทรงคำ
(ไทยรักไทย)
 - 1.2.44) นายพรชัย อรรถปรียางกูร
(ไทยรักไทย)
 - 1.2.45) นายนพคุณ รั้วไผท
(ไทยรักไทย)
 - 1.2.46) นายยงยุทธ สุวภาพ
(ประชาธิปัตย์)
 - 1.2.47) นายพ่ายพ์ ชินวัตร
(ไทยรักไทย)
 - 1.2.48) นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์
(ไทยรักไทย)
- 1.3) ต่อกรณีผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ที่
สังกัดพรรคการเมือง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตอยู่
หลายประการด้วยกัน ดังนี้

ผู้แทนราษฎรที่สังกัดหลายพรรคหรือย้ายพรรคมากที่สุด ได้แก่

อันดับที่ 1 นายเจริญ เชาวนัประยูร
(กิจสังคม สหประชาธิปไตย รวมไทย
เอกภาพ สามัคคีธรรมชาติพัฒนา)

อันดับที่ 2 นายอำนาจ ยศสุข
(กิจสังคม ความหวังใหม่ นำไทย ความหวังใหม่)

อันดับที่ 3 นายสงสุข ภัคเกษม
(ประชาธิปไตย ราษฎร สามัคคีธรรม ชาติไทย)

อันดับที่ 4 นายมานะ แพรสกุล
(กิจสังคม สหประชาธิปไตย รวมไทย
เอกภาพ)

อันดับที่ 5 นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์
(รวมไทย เอกภาพ สามัคคีธรรม
ชาติพัฒนา)

กระแสความนิยมของประชาชนที่มีต่อพรรคการเมือง
ใดพรรคการเมืองหนึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจของผู้ที่เคยเป็นผู้แทนราษฎรในการย้ายไปเข้าสังกัดพรรค
ที่กำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในขณะนั้น ยกตัวอย่างเช่น การ
เลือกตั้งครั้งที่ 20 เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 พรรคไทยรักไทย
ค่อนข้างมาแรงโดยได้รับความนิยมจากประชาชนในพื้นที่สูงมาก
ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งนั้น พรรคไทยรักไทยสามารถครองที่นั่ง ส.ส.

ได้ถึง 9 ที่นั่ง จาก 10 เขตเลือกตั้ง (มี ส.ส. ทั้งหมด 10 คน) โดยผู้สมัครในนามของพรรคไทยรักไทยที่ได้เป็น ส.ส. ก่อนหน้านั้นหลายคนสังกัดพรรคการเมืองอื่น แล้วย้ายเข้ามาสมัครในนามพรรคไทยรักไทย (ในการเลือกตั้งครั้งถัดมา คือ การเลือกตั้งครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2548 ประวัติศาสตร์การเมืองเชียงใหม่ต้องจารึกไว้ว่า พรรคไทยรักไทยสามารถกวาดที่นั่ง ส.ส. แบบแบ่งเขตเขตเดียวเบอร์เดียวได้หมดทั้ง 10 เขต ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน ทั้งนี้ วิเคราะห์ได้ว่าเกิดจากกระแสความนิยมในพรรคไทยรักไทย และตัวของหัวหน้าพรรค คือ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร)

ถ้าพิจารณามองการเมืองเชียงใหม่ในภาพรวมตั้งแต่ พ.ศ.2476 - 2548 ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า พรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมจากประชาชนและได้ที่นั่ง ส.ส. จากจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างสม่ำเสมอ มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ ทั้งนี้ ด้วยเพราะพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองเก่าแก่ที่ก่อตั้งมายาวนานคู่กับประวัติศาสตร์การเมืองไทย อันเป็นจุดเด่น และจุดแข็งที่เมื่อเปรียบเทียบกับพรรคอื่นแล้ว มักมีลักษณะเกิดขึ้นมาชั่วคราวแล้วก็ยุบเลิกไป จากข้อมูลการเลือกตั้ง ส.ส. นับตั้งแต่ครั้งที่ 7 เป็นต้นมาจนถึงครั้งที่ 21 (พ.ศ.2500-2548) ที่ผู้สมัคร ส.ส. สังกัดพรรคการเมือง พบว่าผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งเข้ามาโดยส่วนใหญ่อยกเว้นการเลือกตั้งครั้งที่ 15 (24 กรกฎาคม 2531) ครั้งที่ 18 (2 กรกฎาคม 2538) แต่ในช่วงปี พ.ศ.2544 - 2548 กระแสความนิยมของพรรคไทยรักไทยในจังหวัดเชียงใหม่มีสูง

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าบทบาท และความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเกื้อกูลดึงดูดซึ่งกันและกันตามบริบทของแต่ละยุคแต่ละสมัย กล่าวคือ พรรคการเมืองใดที่ต้องการที่นั่งในจังหวัดเชียงใหม่ ให้ได้มากที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนั้น ๆ อาจต้องใช้วิธีทาบทาม สร้างสัมพันธ์ไมตรีดึงดูดให้ผู้ที่มีชื่อเสียงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เคยเป็นผู้แทนราษฎรมาแล้ว ให้เกิดความสนใจ และตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคของตนเอง เพื่อโอกาสได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ในขณะที่เดียวกันถ้าเกิดกรณีพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งในยุคนั้น ได้รับความนิยมนเกิดเป็นกระแสขึ้นมา ผู้ที่อยากได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรก็ล้วนต้องการลงสมัครในนามของพรรคนั้น ๆ มากกว่าลงสมัครในนามของพรรคที่ได้รับความนิยมไม่สูงมากนักจากประชาชนในพื้นที่

4.1.4 รูปแบบ วิธีการ และกลวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของนักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่

จากข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2476-2548 สามารถสรุปถึงรูปแบบ วิธีการ และกลวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของนักการเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

1) การใช้ความสามารถเฉพาะตัวที่โดดเด่น

เป็นกลยุทธ์ในการหาเสียง ยกตัวอย่างเช่น นายทองดี อิศราชีวิน มียุทธวิธีการหาเสียงที่แปลกแหวกจากคนอื่น ๆ โดยใช้คำว่า ซอ จ้อย ฮ่า มาประกอบการหาเสียง ด้วยเหตุผลว่ามี

ความสามารถทางซัปร้องตอบโต้ได้เป็นอย่างดี ประกอบกับบุคลิกที่สง่า เสียงดังฟังชัด แจ่มใส พุดจาคล่องแคล่วเป็นชั่วโมงโดยไม่ติดขัด

2) การหาเสียงแบบเข้าถึงชาวบ้าน

ยกตัวอย่างเช่น นายทองดี อิศราชีวิน หาเสียงแบบเข้าถึงชาวบ้านด้วยการกินนอนกับชาวบ้าน คนเฒ่าคนแก่ชอบ ส.ส. ทองดีมาก หาก ส.ส. ทองดีไปพุดปราศรัยหาเสียงที่ไหนจะมีชาวบ้านไปฟังกันจำนวนมากโดยไม่ต้องเอาหนังกกลางแปลงมาล่อใจ

3) การหาเสียงแบบทัวร์นกขมิ้น (คำที่ไหนนอนที่นั่น)

ยกตัวอย่างเช่น เจ้าบุญเลิศ ณ เชียงใหม่ หาเสียงด้วยการนั่งรถจี๊ปไปหาเสียงที่เขตอำเภอแมริมถึงสะเมิง ส่วนใหญ่จะไปที่วัดนัดกำนันผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านมาฟังปราศรัย มีข้าวปลาเลี้ยงด้วย คืนแรกนอนที่บ้านโป่งแยงนอก คืนที่สองนอนกลางป่าเลย คืนที่สามนอนที่อำเภอสะเมิง

4) กลวิธีการให้คู่ชีวิตช่วยหาเสียง

ยกตัวอย่างเช่น นายพิรุณ อินทรารูธ ได้สุภาพสตรีเชื้อสายเจ้านายฝ่ายเหนือ คือเจ้าดวงเดือน ณ เชียงใหม่ ขณะนั้นอายุ 19 ปี ออกช่วยปราศรัยหาเสียงด้วย ยิ่งทำให้ได้รับความนิยมนเพิ่มขึ้น เจ้าดวงเดือนติดตามไปช่วยหาเสียงตามอำเภอต่าง ๆ ขึ้นเขาลงห้วย พักแรมค้างคืน ทักทายชาวบ้าน เรียกคะแนนเสียงได้พะเรอเกวียน ประกอบกับความเลอโฉม พุดจา

อ่อนหวาน ผู้หญิงจึงทะเลาะแฉให้คุณพิรุณกันถ้วนหน้า

5) การชั่งชั่งความได้เปรียบในหมายเลข ผู้สมัคร

ยกตัวอย่างเช่น นายพิรุณ อินทรารุจ จับฉลาก
ได้หมายเลข 1 จึงง่ายที่จะทำให้ชาวบ้านจำได้ และเป็นประโยชน์
ในการหาเสียงตามหมู่บ้าน ด้วยคำว่า “หากไม่ตีจริงคงไม่ได้
เบอร์ 1 เบอร์ 1 ตีจริง ๆ” ทำให้ได้เปรียบผู้สมัครหมายเลขอื่น

6) กลวิธีการใช้ผู้กล่าวรำนบนเวทีปราศรัยที่มี ความสามารถ

ยกตัวอย่างเช่น นายพิรุณ อินทรารุจ ได้คน
ช่วยในการกล่าวรำนดี คือ การหาเสียงก่อนปราศรัยมักต้องมีคนขึ้น
กล่าวรำน และเชิญผู้สมัครขึ้นไปพูดหาเสียง หลังจากนั้นก็มีกรรณ
ฉันทน์ให้ชมเสร็จแล้วผู้ช่วยที่รำนก็จะกล่าวปิดท้ายอีกครั้งหนึ่งให้ชาว
บ้านจำหมายเลขให้ขึ้นใจ

7) กลวิธีสร้างความรู้สึกสงสารเห็นใจในความ พยายาม

ยกตัวอย่างเช่น นายสงวน ศิริสว่างเป็นคนทาง
ภาคกลาง ได้ชื่อว่าเป็นผู้สมัครที่ยากจนที่สุด เป็นที่รู้จักกันไปว่า
เล่นการเมืองจนหมดตัว เหลือแค่ผ้าปักกับจ้อง คือ มีห่อผ้าผูกกับ
ร่มเวลาไปหาเสียง อีกทั้งไม่มียานพาหนะ สมัยนั้นการหาเสียงมัก
ใช้จักรยานขี่ไปตามบ้าน คุณสงวนแม้แต่จักรยานก็ไม่มีใช้ มักซ้อน
ท้ายรถจักรยานคนอื่นไปปราศรัยจนชาวเชียงใหม่รู้สึกสงสาร จึง
ช่วยกันกาบัตรให้จนได้รับเลือกในสมัยนั้น

8) การแจกใบปลิว

ยกตัวอย่างเช่น นายเมธ รัตนประสิทธิ์ พิมพ์ใบปลิวแสดงประวัติ อาชีพ การศึกษา และบรรพบุรุษของตน ขึ้นเหนือลงใต้เท่าที่รถยนต์ไปถึงได้ไม่ว่าตำบลหรือหมู่บ้านตามแต่จะถูกผู้ช่วยเหลือแนะนำให้ไป แจกใบปลิวทั่วไปตามจำนวนควรมากหรือน้อย โดยมีเพื่อนร่วมโรงเรียนเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญยิ่ง

9) การฉายภาพยนตร์ประกอบการปราศรัย

ยกตัวอย่างเช่น นายเมธ รัตนประสิทธิ์ เริ่มการโฆษณาหาคะแนนนิยมอย่างจริงจังในช่วงตอนสุดท้าย ใช้เวลาติดต่อกัน 58 วัน จากปลายธันวาคม 2494 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2495 อุปกรณ์ประกอบคือเครื่องฉาย และภาพยนตร์ขนาด 8 ม.ม. รวมถึงกว่าหมื่น เพื่อดึงดูดประชาชน มีเรื่องการประกวดนางสาวไทย ซึ่งลูกสาวเหนือเป็นผู้ได้รับเกียรติ และเรื่องการถวายพระเพลิงพระบรมศพรัชกาลที่ 8 นอกจากนั้นก็มีภาพยนตร์ตลก และข่าวราว 19 นาที ชาวบ้านต่างทยอยกันมาถึงบริเวณ ราว 20 น. นายจอนก็เริ่มฉายข่าว มีสมเพชรพากย์ประกอบ ราว 21 น. จึงเริ่มขึ้นปราศรัยใช้เวลาประมาณ 45 นาที เกี่ยวกับประวัติตัวเอง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วัตถุประสงค์ในการสมัครรับเลือกตั้ง กว่าจะฉายภาพยนตร์แล้ว และเก็บเครื่องอุปกรณ์เรียบร้อยเข้าที่พักแรมราว 1 น.

10) การเดินเท้าหาเสียงไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ

ยกตัวอย่างเช่น นายอารีย์ วีระพันธุ์ หาเสียงอย่างหนักด้วยการเดินเท้าหาเสียงไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ นอนตาม

วัดเป็นส่วนใหญ่มาก 1 เดือนครึ่งก่อนการเลือกตั้ง

11) กลวิธีบอกต่อ

ยกตัวอย่างเช่น นายสงสุข ภัคเกษม เมื่อครั้งลงสมัครผู้แทน ชาวบ้านสันป่าตองช่วยกันหาเสียงไปบอกญาติทางอำเภอจอมทอง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอฮอด ให้ช่วยเลือกคุณสงสุข จนได้รับเลือกตั้งในที่สุดด้วยคะแนนอันดับ 2 รองจากคุณอินสอน บัวเขียว ซึ่งอยู่พรรคสังคมนิยม ซึ่งตอนนั้นกระแสสังคมนิยมแรงมาก

12) กลวิธีลูกศิษย์ช่วยคุณครู

ยกตัวอย่างเช่น นายจำรูญ ไชยลังการณ ได้รับเลือกแบบม้ามืด เพราะไม่ค่อยมีคนคิดว่าจะได้ ด้วยคะแนนมาเป็นอันดับสองรองจาก ดร.สุปิน ปิ่นขยัน เหตุผลที่ได้ส่วนหนึ่งเพราะลูกศิษย์เยอะ ช่วยกันหาเสียงให้

13) กลวิธีใช้เครือข่ายที่มีอยู่

ยกตัวอย่างเช่น นางสาวชรินทร์ พุทธปวน เป็นนักกิจกรรมตั้งแต่สมัยเป็นนักศึกษาจนกระทั่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ทำให้รู้จักคนเยอะ คุณพ่อเป็นผู้ใหญ่บ้านเก่า ได้ฐานคะแนนเสียงชาวบ้าน เป็นสมาชิกของกลุ่มหนุ่มสาวเชียงใหม่ รถด่วนธรรมะ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มผู้สูงอายุที่เคยดูแลรักษา กลุ่มครูที่เคยให้การอบรมในการสร้างผลงานทางวิชาการ และกลุ่มอาสาสมัครกระทรวงสาธารณสุข (อสม.)

14) กลวิธีผสมผสาน

ยกตัวอย่างเช่น นายอินทร์สม ไชยชาวงค์ มีเพื่อนฝูงที่เป็นครู และลูกเสือชาวบ้านให้การช่วยเหลือในการหาเสียง ใช้วิธีฉายภาพยนตร์ในช่วงกลางคืนแล้วก็ปราศรัยหน้าจอ ส่วนช่วงเช้าต้องออกจากบ้านแต่เช้ามืดไปปราศรัยตามตลาดด้วยการตั้งเวทีหรือขึ้นพุดบนรถกระบะ การเดินเคาะประตูตามบ้านเป็นอีกวิธีหนึ่ง แต่ใช้น้อยครั้งด้วยเพราะเสี่ยงกับการก่อกวนของกลุ่มวัยรุ่น รวมระยะเวลาในการหาเสียงประมาณเดือนกว่าโดยไม่มีวันหยุด

4.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยนักการเมืองถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการศึกษานักการเมืองถิ่นในอนาคตไม่แต่เฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น หากรวมถึงภาพรวมของนักการเมืองถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ ด้วย ดังนี้

4.2.1 ประเด็นว่าด้วยความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ประเด็นนี้ถือเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐบาล ฝ่ายค้าน พรรคการเมือง นักการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษา นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน และภาคส่วนต่างๆ ต้องร่วมกันเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเชิงเนื้อหาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ให้เกิดความ

เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันที่ แม้ว่าโดยภาพรวมแล้วพัฒนาการของความรู้ความเข้าใจของ ประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเชิงเนื้อหา มีทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังคงมีประชาชนจำนวนมากที่รับรู้ และเข้าใจ ประชาธิปไตยในเชิงรูปแบบมากกว่าเชิงเนื้อหา ซึ่งส่งผลสำคัญต่อ พัฒนาการทางการเมืองไทยที่สะดุดติดขัด รวมถึงตกเป็นเครื่องมือ ของนักการเมืองบางคนบางกลุ่มที่พยายามพุดถึงแต่ประชาธิปไตย เชิงรูปแบบมากกว่าเชิงเนื้อหา และเจตนาธรรมอันแท้จริงของวิถี การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ของตน และพรรคตน ยกตัวอย่างเช่น ความเข้าใจที่ว่า การเลือกตั้งคือสิ่งที่ แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยเพียงประการเดียว และเป็น คำตอบให้กับทุกสิ่ง เป็นต้น

หากความรู้ความเข้าใจในเชิงเนื้อหาเช่นนี้ไม่เกิดขึ้น กับการรับรู้ของประชาชนโดยภาพรวมของประเทศแล้ว ภาพของ วงจรอุบาทว์ทางการเมืองก็มีโอกาสฉายวนกลับมาซ้ำแล้วซ้ำเล่า อยู่ตลอดไป

4.2.2 ประเด็นว่าด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองไทยเรื่อง ระบบอุปถัมภ์

การเมืองไทยที่ผ่านมาต้องเผชิญกับเรื่องของระบบ อุปถัมภ์ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการทางการเมืองไทยมาโดย ตลอด ประเด็นนี้มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับประเด็นแรก ข้างต้น กล่าวคือ ต้องพยายามเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ ประชาชนเห็นถึงผลเสียของระบบอุปถัมภ์ที่ส่งผลให้การเมืองไม่ พัฒนาไปข้างหน้าเท่าที่ควรจะเป็น

4.2.3 ประเด็นว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากพิจารณาตุการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในยุคปัจจุบัน ถือได้ว่ามีทิศทาง และพัฒนาการที่ดีขึ้นกว่าสมัยก่อนอย่างเห็นได้ชัดเจนในระดับหนึ่ง คำถามมีอยู่คล้าย ๆ กับประเด็นแรกว่า การมีส่วนร่วมที่ว่านี้เป็นไปในเชิงรูปแบบหรือเชิงเนื้อหามากกว่ากัน ที่กล่าวเช่นนี้มีได้หมายความว่า การมีส่วนร่วมในเชิงรูปแบบ (เช่น จำนวนคนที่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้น) จะไม่ส่งผลดีต่อการเมือง ทว่าการพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมเชิงรูปแบบดังกล่าวนั้น ควรดำเนินไปอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับการมีส่วนร่วมเชิงเนื้อหาหรือไม่อย่างไร เพราะถ้าเน้นพิจารณาแต่เฉพาะการมีส่วนร่วมเชิงรูปแบบโดยละเลยไม่พิจารณาถึงการมีส่วนร่วมเชิงเนื้อหาแล้ว อุปสรรคและปัญหาของการเมืองไทยก็มีโอกาสเกิดขึ้นอีกเช่นกัน

ผู้วิจัยในฐานะกรรมการศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์นี้พัฒนาเปลี่ยนชื่อมาจาก “ศูนย์กิจกรรมร่วมรัฐสภา-ประชาสังคมจังหวัดเชียงใหม่”) มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ความสำคัญ และเสริมสร้างการเมืองภาคพลเมือง (ในเชิงเนื้อหาควบคุมเชิงรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นในเชิงเนื้อหาให้มากขึ้น) ให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ีความเป็นเครือข่าย และมีความต่อเนื่องอย่างแท้จริง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเมืองไทยที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญของสถาบันพระปกเกล้าในการพิจารณาเห็นถึงประเด็นนี้ และเริ่มสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยมอง

ว่านโยบายนี้เป็นนโยบายที่ดีที่ต้องดำเนินการส่งเสริม และสร้าง
อย่างต่อเนื่องต่อไป

4.2.4 ประเด็นว่าด้วยการให้การสนับสนุนทุนทำวิจัย อย่างต่อเนื่อง และการเผยแพร่ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เกิดขึ้น และสำเร็จลงได้ในระดับหนึ่งก็
ด้วยความอนุเคราะห์ให้การสนับสนุนทุนทำวิจัยจากสถาบัน
พระปกเกล้า ผู้วิจัยมีความชื่นชมในวิสัยทัศน์ของทางสถาบันเป็น
อย่างยิ่ง และมีความเห็นเพิ่มเติมว่าถ้าในอนาคตทางสถาบันหรือ
องค์กรอื่น ๆ พิจารณาสับสนุนทุนในโครงการวิจัยนักการเมืองถิ่น
ทั้งที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิด
การเก็บรวบรวม และวิเคราะห์นักการเมืองถิ่นอย่างต่อเนื่องใน
ลักษณะของคลังข้อมูล นอกจากนี้ การเผยแพร่ผลการวิจัยไปยัง
หน่วยงาน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
สำหรับการศึกษาการเมืองการปกครองของอนุชนคนรุ่นหลังต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2542. 67 ปี **สมาชิก
รัฐสภาไทย**. กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2538. **ทำเนียบสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2538**. กรุงเทพฯ: ฝ่ายผลิต
เอกสารรัฐสภา กองการประชาสัมพันธ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. **ทำเนียบสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2540**. กรุงเทพฯ: ฝ่ายผลิต
เอกสารรัฐสภา กองการประชาสัมพันธ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2545. **ทำเนียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2540.** กรุงเทพฯ: กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2548. **ทำเนียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2540.** กรุงเทพฯ: กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2535. **สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2475 - 2535.** กรุงเทพฯ: ฝ่ายผลิตเอกสาร รัฐสภา กองการประชาสัมพันธ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2547. **หนังสือที่ระลึกครบรอบ 72 ปี รัฐสภาไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อนุ เนินหาด, พ.ต.ท. 2545. **สังคมเมืองเชียงใหม่ เล่ม 4.** กรุงเทพฯ: นพบุรีการพิมพ์.

เว็บไซต์

www.parliament.go.th

www.prdnorth.in.th

www.thairakthai.or.th

www.wikipedia.org

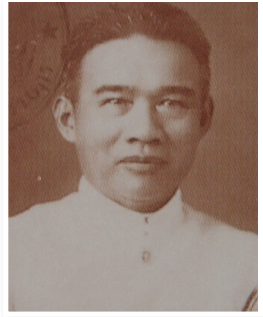

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก: ภาพนักการเมืองจังหวัดเชียงใหม่

หลวงศรีประกาศ (จันท วิทยาภัย) ชุนพินิจนากกร (บุญเพ็ง ยุกตะนันท์)

พระศรีวานุรักษ์ (ศรี บุญเฉลียว)

นายอินทร สิงหนตร

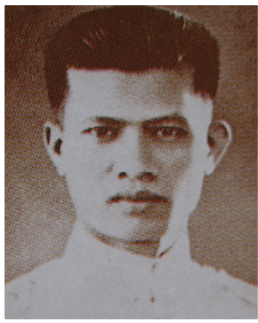

นายสุวิซช (เล่งเสียน) พันธเศรษฐ

นายภิญโญ อินทะวิวัฒน์

นายทองอินทร์ ปัดฆทรนนท

นายสุมินทร์ อุดโยคิน

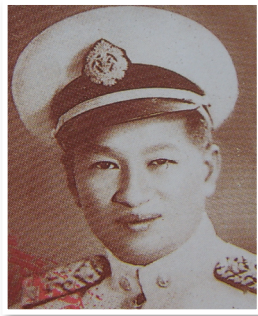
นายสรชัย จันทรบัญญา

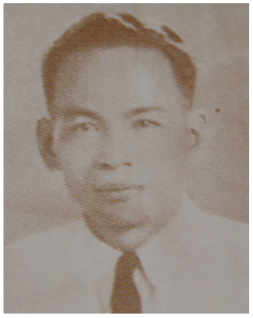
นายทองดี อิศราชีวิน

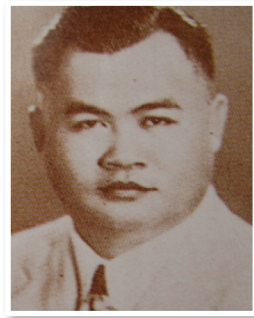
นายสุกิจ นิมมานเหมินท์

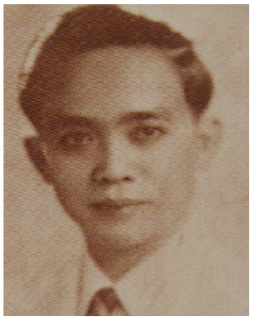
เจ้าบุญเลิศ ฒ เชียงใหม่

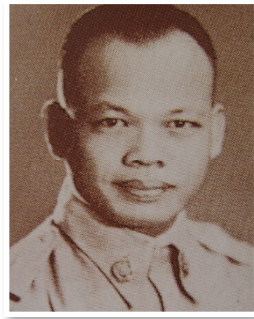
นายทองย้อย กลิ่นทอง

นายไชยณรงค์ ณ เชียงใหม่

นายพิรุณ อินทรารุช

นายสงวน ศิริสว่าง

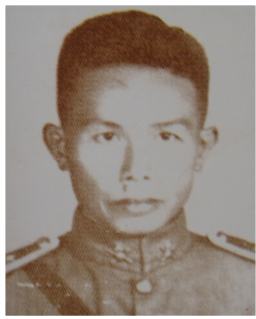

นายเมธ รัตนประสิทธิ์

นายวรศักดิ์ นิมานันท์

ร้อยโท วาศรี สิงหนตร

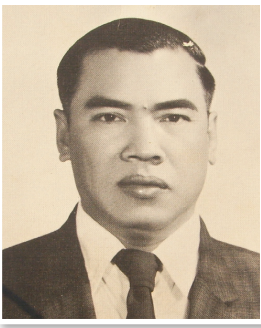
นายไกรสร ตันติพงษ์

นายบุญเลิศ ชินวัตร

นายปรีดา พัฒนถาบุตร

นายอินทร์สม ไชยขาววงศ์

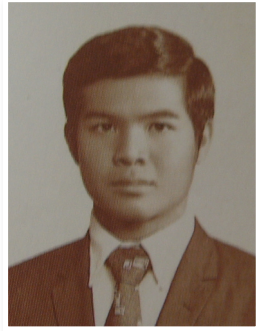

นายธวัชชัย นามวงศ์พรหม

นายอารีย์ วีระพันธุ์

นายอินสอน บัวเขียว